ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(పన్నెండవ సమావేశము : ఇరవై ఆరవ రోజు)

శనివారం, 25 మార్చి, 1989

(సభ ఉదయం 8-30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

ప్రశ్నలు—వాగ్రూప సమాధానములు

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ప్రశ్ననెం. 241 (*4050) గౌరవ సభ్యుని అభ్యర్థన మేరకు వాయిదా వేయడమయింది.

దొంగ మద్యం తయారీని అరికట్టుటకు ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంటు సిబ్బంది.

242—

*10842—సర్వశ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం) జి. ఎన్. ఎస్. శివాజి (సోంపేట)—అబ్కారీశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) దొంగ మద్యం తయారీని అరికట్టుటకు అబ్కారీ శాఖలో తగినంత సిబ్బంది లేని విషయం వాస్తవమేనా:

(ఆ) ఐనచో, సిబ్బందిని పెంచుటకు యింతవరకు తీసుకొన్న చర్యేమి?

అబ్కారీశాఖమంత్రి (శ్రీ ఆర్. ఎస్. డి. పి. అప్పల నరసింహరాజు) :—

(అ) అబ్కారి శాఖలో దొంగ సారాయిని అరికట్టుటకు తగినంత సిబ్బంది ఉన్నది.

(ఆ) 1988-89 అబ్కారి సంవత్సరంలో ప్రవేశపెట్టిన నూతన అబ్కారీ విధానాన్ని పటిష్ఠంగా అమలు జరుపుటకు సుమారు 2 కోట్ల వ్యయంతో అదనపు సిబ్బందిని మరియు వాహనాలను, నాలుగు క్రొత్త విఘా విభాగాలను మంజూరు చేయటం జరిగింది.

ప్రస్తుతము రాష్ట్రంలో 13 విఘా విభాగాలు అసిస్టెంటు కమీషనరు పర్యవేక్షణలో పనిచేస్తున్నాయి. విఘా విభాగానికి సహాయకారిగా ఉండుటకు 5 ప్లాటూన్ల సాయుధ సిబ్బందిని కూడ సమకూర్చటం జరిగింది.

---

*An asterisk before the name indicates confirmation by the Member

పోలీసు సిబ్బందికి, ఆబ్కారి సిబ్బందికి సమన్వయం కొరకు, డి. ఐ. జి, క్యాడరులో ఒక ఉన్నత పోలీసు అధికారిని, నిషా విభాగములో పర్యవేక్షణ కొరకు నియమించడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి (నక్రేకల్):— రు. 2 కోట్లు మంజూరు చేశామన్నారు. ఇంతవరకూ తెలంగాణా ప్రాంతంలో కనీసం సబ్ ఇన్స్పెక్టరుకి సరిగ్గా సిబ్బంది తప్ప లేరు. వారు మాంధాతల కాలం వారు. ముసలి వారైన తరువాత దొంగలను ఎట్లా పట్టుకుంటారు? దొంగలను పట్టుకోవడం కాదు, కనీసం వారు కదలలేని పరిస్థితి ఉంది. క్రొత్తగా కానిస్టేబుల్స్‌ని ఎప్పాయింట్ చేయకుండా, సబ్ ఇన్స్పెక్టరు చేయగలిగేది ఏమిటంటే, ఆర్డర్ వేశాము, రు. 2 కోట్లు మంజూరు చేశాము అంటే ఎట్లా? ఇంతవరకూ ఏ ఏ జిల్లాలలో ఎంతమందిని నియామకం చేశారు? మూడు సంవత్సరాల నుంచీ కానిస్టేబుల్స్ అప్పాయింట్ అవుతున్నారు, రెజెక్ట్ అవుతున్నారు. కారణం ఏమిటి?

శ్రీ ఆర్. ఎస్. డి. పి. అప్పల నరసింహరాజు:— అధ్యక్షా, పోలీసు సిబ్బందిని, ఆబ్కారి సిబ్బందిని సమన్వయం చేసేందుకు, డి. ఐ. జి. స్థాయిలో ఒక ఉన్నత పోలీసు అధికారిని నియమించాము. గతంలో 9 నిషా విభాగాలు ఉండగా, ప్రస్తుతం 13 నిషా విభాగాలున్నాయి. ఇది వరకు గల నిషా విభాగపు స్టాఫ్ మాత్రమే కాకుండా, ఈ రు. 2 కోట్ల వ్యయంతో అసిస్టెంట్ ఆబ్కారీ అధికారి, ఒక సి. ఐ. ఒక ఎస్. ఐ. ఇద్దరు హెడ్‌కానిస్టేబుల్స్, ఆరుగురు ఆబ్కారీ కానిస్టేబుల్స్ కూడా ఉన్నారు. గతంలో ఆంధ్ర ప్రాంతంలో మాత్రం ప్రొహిబిషన్ ఉండేది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో లేక పోవడం వల్ల అక్కడ ఆయుధాలు లేవు. ఇప్పుడు రాష్ట్రవ్యాపితంగా ఒకే విధానం ప్రవేశపెడుతున్నాము. కనుక అందరికీ కూడా ఆయుధాలు సప్లయి చేయాలని నిర్ణయించాము. అయితే ఇదివరకు అంటే 1977 వరకూ కూడా మ్యాల్సు మాత్రమే ఉండేవి. 1984 లో కళాశాలల స్థాయికి పెంచాము. అందరికీ కూడా ట్రెయినింగ్ ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. ట్రెయినింగ్ ఇచ్చి ఆయుధాలు ఇస్తే బాగుంటుందని ఉద్దేశం. ఇప్పటికే 16 బ్యాచ్‌లకు ట్రెయినింగ్ ఇవ్వబడింది. 21 ఆబ్కారీ అసిస్టెంట్ సూపరింటెండెంట్స్‌కి, 88 సి.ఐ.లకు, 250 మంది ఎస్. ఐ. లకు ట్రెయినింగ్ ఇచ్చాము. పటిష్టంగా పని చేసేందుకుగాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— అడిగిన ప్రశ్న గమనించలేదు. ఎస్. ఐ. మాత్రమే ఉన్నారు. వారి క్రింద కానిస్టేబుల్స్ తెలంగాణాలో లేరు. కానిస్టేబుల్ లేకుండా, ఎస్. ఐ. వెళ్ళి రెయిడ్ చేస్తారా? అసిస్టెంట్ కమీషనర్, డెప్యూటీ కమీషనర్‌లను నియమిస్తామని అంటున్నారు. తల పెట్టి, కాళ్ళు లేకుండా చేయడంగా ఉంటుంది. కానిస్టేబుల్స్‌ని అప్పాయింట్ చెయ్యకుండా దొంగ సారాను ఎట్లా అరికడతారు?

శ్రీ ఆర్. ఎస్. డి. పి. అప్పల నరసింహరాజు :— ఒక సి. ఐ., ఇద్దరు ఎస్. ఐ.లు ఒక హెడ్ కానిస్టేబుల్, పది మంది ఎక్సైజ్ కానిస్టేబుల్స్ ప్రతి జిల్లాలో పర్యవేక్షణకు ఉన్నారు. వారే కాకుండా ఈ సంవత్సరం ఎనిమిది స్పెషల్ స్క్వాడ్స్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఒక ఎస్. ఐ. కి ఎంతమంది కానిస్టేబుల్స్ ఉన్నారు? ప్రతి జిల్లాలో ఎంత మంది ఎస్. ఐ. లున్నారు?

శ్రీ ఆర్. ఎస్. డి. పి. అప్పల నరసింహరాజు :— ఒక పి. ఐ., ఒక ఎస్. ఐ. 10 మంది కానిస్టేబుల్స్ ఉన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- 10 మంది కానిస్టేబుల్స్ అని చెప్పారు కదా?

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- మొత్తం జిల్లాలో 10 మంది అంటున్నారు ..

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్ .టి. రామారావు) :— అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో 200 కానిస్టేబుల్స్ ఖాళీలున్నాయి. వెంటనే భర్తీచేయడం జరుగుతుంది. వెంటనే పకడ్బందీగా పద్ధతిలో రిక్రూట్ చేస్తాము. ఒక నెలలో నిర్ణయం తీసుకుని, అన్ని ఖాళీలను భర్తీ చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— కానిస్టేబుల్స్ లేకుండా, అసిస్టెంట్ కమిషనరు ఉంటే ఎట్లా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఉన్న పరిస్థితిని చెప్పాను. దీని విషయంలో ప్రభుత్వానికి కొంత శ్రద్ధ ఉంది. ఇది మనీ ఎర్నింగ్ డిపార్ట్‌మెంట్. కనుక ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె. బాపిరాజు (కైకలూరు) :— డిస్ట్రిక్ట్ వైడ్‌గానా? స్టేట్ వైడ్‌గానా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— స్టేట్ సంగతే మాట్లాడుతున్నాను.

శ్రీ. జి. ఎర్రునాయుడు (చోడవరం) :— అధ్యక్షా, గ్రామాలలో గల కొంత మంది సారా కాంట్రాక్టర్లు రౌడీలుగా తిరిగే వారిని పెట్టి, ఇర్రెగ్యులర్‌గా, ఇల్లీగల్‌గా కొంతమందిని అన్యాయంగా అరెస్టులు చేయించి కొట్టడం జరుగుతోంది. ముఖ్యంగా కోస్తా జిల్లాలలో ఎక్కువగా ఉంది. అందులో చిన్న చిన్న వారికి ఇవ్వాలని సదుద్దేశంతో ప్రభుత్వం పెట్టినా వారి తాకిడికి తట్టుకోలేక చిన్నవారు కూడా పెద్ద వారికి చెందిన గ్రూపులో ఇరుక్కొని ఉన్నారు. నిర్దిష్టంగా అటువంటి కేసులు నాకు కొన్ని తెలుసు. ప్రభుత్వ పరంగా — వ్రాతపూర్వకంగా ఇస్తే చర్య తీసుకొని, న్యాయం చేస్తారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— వివరాలుంటే, ఇస్తే, ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకుంటుంది.

శ్రీ కె. హరీశ్వర రెడ్డి (పరిగి):— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు 200 ఖాళీలను భర్తీ చేయడం జరుగుతుందన్నారు. మా జిల్లాలో కూడా దొంగ సారా మీద కంప్లయింట్స్ వచ్చాయి. చాలా గ్రామాలలో నాటు సారా తయారు చేస్తున్నారు. డిపార్ట్‌మెంట్లు వారిని అడిగితే స్టాఫ్ లేదు అంటున్నారు. రంగారెడ్డి జిల్లాలో 45 మందిని సెలెక్ట్ చేసి మూడు సంవత్సరాల నుంచి ఆపారు. ఇట్లా అన్ని జిల్లాలలో ఉంది. హైదరాబాదు జిల్లాలో మాత్రం దొంగ సారా వ్యాపారం పెద్ద ఎత్తున జరుగుతోంది. దీనిని అరికట్టడానికి త్వరగా చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులకు తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఇంత కన్నా దురదృష్టకరమయిన విధానం లేదు. ఇంతకుముందు, ఇప్పుడూ, ఎన్నోసార్లు మనవి చేసాను. ప్రతి వారూ కూడా నైతిక బాధ్యత వహిం చాలి. కేవలం ప్రతిదానికీ గవర్నమెంటు నిఘా వేయాలి, పట్టుకోవాలి. పనిష్మెంటు చేయాలి అనేది ఆదర్శం కాదు. ఏదయినా సరే మన దేశం, మన ప్రభుత్వం అనేటు వంటి ఆదర్శంతో, అందరూసహకరిస్తే కానీ సాగదు. ఒక దురదృష్టకరమయిన విధానం: ఇలిసిట్ లిక్కర్స్ తయారు చేసే పద్ధతి బాగా పాతుకు పోయింది. ఎక్కడయితే, దాదాగిరి, గూండాగిరి, అక్కడ ఏదీ కూడా పెత్తనం అంతా కూడా దాని మీదే ఆధార పడి జరుగుతోంది. దీని విషయంలో పూర్తిగా నిఘా విభాగాన్ని వేస్తున్నాము.

డాక్టర్ ఎస్. చంద్రదవౌళి (చీరాల) :— అనేక చోట్ల గంజాయి మొక్కలు పెంచడం జరుగుతోంది. దీని గురించి ఎలాంటి చర్యలు తీసుకొంటున్నారు? విద్యార్థి లోకంలో ఎల్. ఎస్. డి., హీరాయిన్ అన్నటువంటి మత్తు పదార్థాలు విచ్చలవిడిగా వాడు తున్నట్లు తెలుస్తోంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— దానికి వారు సమాధానం చెప్పలేరండీ.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నరసంపేట) :—ఈ దొంగసారా తయారు చేయడం అన్నది సోషల్ ఎవిల్‌గా వచ్చిన విషయాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించిందా? కేవలం దండనతో మాత్రం ఇది పరిష్కారం కాదు. దీనితోబాటు, వాళ్లలో కూడా ప్రధానంగా వాళ్ల భావాలలో, వాళ్ల సైకాలజీలో, కూడా ఒక మార్పు తీసుకురావడానికి ఏమి ప్రయత్నాలు చేస్తు న్నారు? వాళ్లకు ప్రత్యామ్నాయ జీవనోపాధి కల్పించడానికి ఏమయినా పథకాలు ఉన్నాయా? ఇదివరకు ప్రైవేటు కంట్రాక్టర్లు దొంగసారా బట్టీలు పెట్టేవాళ్లకు నెలకు 100, 200 రూపాయలు ఇచ్చి వాళ్లను పెట్టవద్దని అడ్జెస్టుమెంటు చేసు కొన్నారు. ప్రత్యామ్నాయ జీవనోపాధి కల్పించడం ద్వారా దీనిని అరికట్టడానికి వీలుం టుంది. ఈ విషయం ప్రభుత్వం ఏమయినా ఆలోచిస్తున్నదా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— సాంఘికమయిన, దురదృష్టకరమయిన పరిణామం ఎక్కువగా ఉంది. ఎందుకంటే మేము ఏదో ప్రభుత్వ సిద్ధాంత విషయాలు నేను మాట్లాడుతున్నాను. గిరిజనులకు ప్రత్యేకంగా—ఎక్కడయితే గిరిజనులు 50 శాతం పైగా ఉన్నారో అది గిరిజన ప్రాంతంగా పరిగణనలోకి తీసుకొని వారికి సౌకర్యాలు చేయాలి. పెద్దమనుషులుగా చెలామణి అయ్యేవారు కూడా ఇలిసిట్ లిక్కర్ తయారు చేసి, బట్టీలు పెట్టి అమ్మే దుర్గతి మరి ఈవాడు మన దేశానికి పట్టినందుకు నా బాధను వ్యక్తం చేస్తున్నాను. దాని విషయంలో సాంఘికంగా జరుగుతున్న దురన్యాయాన్ని అరికట్టడానికి ఆలోచించి తగిన చర్యలు తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. అదే విధంగా ఇలిసిట్ లిక్కర్ బాగా నాగరికత ఉన్న చోట్ల కొన్ని కొన్ని జిల్లాలలో—మీకు తెలుసు—నాకూ తెలుసు—ప్రత్యేకంగా పేరు పెట్టక్కరలేదు—పెద్దమనుషు నాయకత్వంలో ప్రత్యేకంగా లక్షల మీద ఇటువంటి దొంగసారా అక్రమ విధంగా నడు తున్నారూ అంటే యాంటీ గవర్నమెంటల్ యాక్టివిటీ జరుగుతున్నదో దయచే గౌరవసభ్యులు గుర్తించాలి. వీటి అన్నిటి విషయంలో ఆలోచించడం, సరయినటువం చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ మహ్మద్ జానీ (గుంటూరు-1) :— గుంటూరు పట్నణంలో ప్రభుత్వ సారాయి పాకెట్ల మీదే, దొంగ ముద్రలు వేసి, లేబిల్స్ దొంగిలించి వేసి తయారు చేస్తున్నప్పుడు మీ డిపార్టుమెంటు వారు వాళ్ల మీద దాడి చేసి పట్టుకొన్నారు. మరి అలాంటి అక్రమానికి పాల్పడిన వారి మీద మీరు తీసుకొన్న చర్యలు ఏమిటి ? సభకు తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ ఆర్. ఎస్. డి. పి. అప్పల నరసింహ రాజు :— వారి మీద వెంటనే చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది. కేసు విచారణలో ఉంది.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ : — దాదాపు 4 నెలలు అయింది. ఏమి చేసారు ? ప్రభుత్వానికి సంబంధించి పచ్చి మోసం జరుగుతోంది. ప్రభుత్వ పాకెట్ల మీదనే దొంగ ముద్రలు వేస్తున్నారు. దాడి చేసారు. హైదరాబాదు నుంచి విజిలెన్సు ఎన్ఫోర్స్‌మెంటు వచ్చి దాడి చేసారు. కేసు ఏమయింది ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— దీని విషయంలో వెంటనే నేను చర్యతీసుకొంటానని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. ఇటీజ్ వెరీ సీరియస్ కేస్. ప్రభుత్వానికి సంబంధించినంతవరకూ ఇటువంటి వాటిల్లో ఏమరపాటు ఉండడం జరగడం లేదు. కాబట్టి గౌరవ సభ్యులకు ఇంకా ఏమయినా తెలిస్తే పర్సనల్‌గా వివరాలు ఉంటే అందజేయగలిగితే, నేను దాని మీద ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొంటానని ప్రత్యేకంగా తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి (జహీరాబాద్) :— ఇప్పుడు గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఇది జనరల్‌గా గౌరవ సభ్యులు అబ్జర్వ్ చేసేది ఏమంటే ఏదయినా క్వశ్చన్ వచ్చినప్పుడు, ఇష్యూ వచ్చినప్పుడు నెల రోజులు, 15 రోజులు ముందే వస్తుంది. కానీ మాకు సమాధానం ఏమి వస్తున్నదంటే మీరు నోటీసుకి తెచ్చారు మేము యాక్షన్ తీసుకొంటామని సమాధానం వస్తున్నది. ఇలా కాకుండా క్వశ్చన్ వచ్చిన తరువాత అధ్యక్షా, తమరు గవర్నమెంటుకి పంపుతారు. గవర్నమెంటు యాక్షన్ తీసుకొని శాసన సభకు రిప్లయి ఇస్తే, ఆ పద్ధతి బాగుంటుంది అసెంబ్లీలో వచ్చిన తరువాత ....

(Interruption)

Mr. Speaker - Let the supplementary be answered.

(Interruption)

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— గౌరవసభ్యులకు తమరి ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. పాలసీ సిద్ధాంతం ప్రకారం నేను మనవి చేస్తున్నాను. గుంటూరు విషయం అడిగారు. వారికి వివరాలు కావాలంటే చెబుతాను. నిర్ధారణ అయిన తరువాత 30 వేల రూపాయలు కాంపౌండింగ్ చేసారు. ఇంకా ఏవయినా తెలిసి ఉంటే చెప్పమని, నా వరకూ నేను అడుగుతున్నాను తప్ప వేరే కాదు. అన్ని వివరాలతో వస్తున్నామని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ మహ్మద్ జానీ :— గుంటూరు విషయంలో సమాధానం చెప్పమనండి. ప్రభుత్వాన్ని మోసం చేస్తున్నారు. ఆ వ్యక్తి ఎవరు ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— నేను చెప్పాను. పట్టుకొన్న సారాయి గవర్న మెంటుది అని నిర్ధారణ జరిగిన తరువాత రు. 30 వేలు కాంపౌండింగ్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— ఎవరి మీద ? రు. 30 వేలు ఎవరు చెల్లించారు ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— డిటెయిల్స్ తమకు తరువాత అందజేస్తాను.

శ్రీ ఏ. ధర్మారావు (దుగ్గిరాల) :— ప్రాసిక్యూట్ చేయకుండా ఎందుకు వదిలి పెట్టారు ?

(సమాధానం లేదు)

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు (మెట్‌పల్లి) .— రాష్ట్రంలో చాలా గిరిజన ప్రాంతాలలో అనిశ్చితమయిన పరిస్థితి ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారు సభలో చాలా సార్లు అంగీకరించారు. గిరిజనులకు స్వంతానికి త్రాగడానికి విప్ప పువ్వు, మిగతా ఇతర పద్ధతులలో వాళ్ళ స్వంతానికి త్రాగడానికి, సారా బట్టీలు పెట్టి చేసుకోవడానికి అభ్యంతరం లేదు అన్న పాలసీ ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఎన్నోసార్లు చెప్పారు. దానికి భిన్నంగా స్వంతానికి కూడ కాపు చేసుకొంటున్న వారి మీద అటాక్ చేస్తున్నారు బీభత్సం చేస్తున్నారు గిరిజనులు తమ స్వంతానికి ఇప్పపువ్వుతో చేసుకోవచ్చు అనే విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు క్లియర్ చేస్తే బాగుంటుంది.

Mr. Speaker- Already he has cleared

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— గౌరవ సభ్యులు తమరి ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

The House is the most powerful body to express the Governmental views I thank the Hon Member. I will now express the Governmental policy. ఇదివరకు మేము ఈ విషయాల్లో ఒక నిర్ణయానికి రావడం జరిగింది. ధనికులయిన వాళ్ళు వారి వాడకానికి అట్టిపెట్టుకోవచ్చు అంతే ఉంది ఎన్నోరకాలయిన ఆహార పదార్థాలు అట్టిపెట్టుకొంటున్నారు కేవలం గిరిజనులను ఒకటి ఒకటిన్నర కిలోల ఇప్ప పువ్వును అట్టిపెట్టుకోమనడం బాగాలేదు. కాబట్టి ఎవరయినా సరే ప్రత్యేకంగా వారి వినియోగానికి అట్టిపెట్టుకోవచ్చని మనవి చేస్తున్నాను. అధికారులను మరొక విధంగా ప్రవర్తించవద్దని. అమాయకులయిన గిరిజనులను బాధ పెట్టవద్దని, వారు ప్రత్యేకంగా వారి వినియోగానికి అట్టిపెట్టుకోవడానికి అర్హులని అందరికి గుర్తు చేస్తున్నాను. గుర్తు చేయడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker .- Question No. 243 (10203) postponed at the request of the Member.

Question No. 244 (9481) Postponed at the request of the Member

Question No 245 (10034) Postponed at the request of the Member. Now, I will take up Question No. 246.

కర్ణాటక ప్రభుత్వం ఎగువ కృష్ణా ప్రాజెక్టు యొక్క ఎత్తును పెంచుట

*10909 - సర్వశ్రీ. సి. విటల్ రెడ్డి (నర్సాపూర్) యు. నారాయణరావు (మునుగోడు) జి. యాదగిరి రెడ్డి (రామన్న పేట) :— ముఖ్యమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) 120 టి. ఎం. సి.లకు మారుగా 140 టి. ఎం. సి. ల నీరు నిలువ చేయుటకు వీలుగా ఎగువ కృష్ణా ప్రాజెక్టు ఎత్తును 1770 అడుగులకు పెంచుటకు కర్ణాటక ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వ అనుమతిని పొందిందా;

(ఆ) ఆ ప్రాజెక్టును 1770 అడుగుల ఎత్తుకు పెంచినట్లయితే రాయలసీమ ప్రాంతం తీవ్ర నష్టానికి గురి యగుననను విషయం, 800 టి. ఎం. సి. ల రాష్ట్ర నీటి వాటా తగ్గునను విషయము, తత్ఫలితంగా తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు దెబ్బతినునను విషయం కూడా వాస్తవమేనా;

(ఇ) ఐనచో, ఆ ప్రాజెక్టు ఎత్తును పెంచాటాన్ని ఆపివేయుడానికి తీసుకున్న చర్యలేమి ?

చిన్న తరహా సాగు నీటి పారుదల శాఖా మంత్రి (శ్రీ జి. నాగిరెడ్డి) :—

(అ) మొత్తం 80.1 టి. ఎమ్ సిల నీరును నిలువ చేయడానికి వీలుగా కర్నాటక ప్రభుత్వం ఎగువ కృష్ణా ప్రాజెక్టుకుగాను రెండు రిజర్వాయర్లను అంటే+1615 పూర్తి రిజర్వాయరు మట్టంతో నారాయణపురం వద్ద ఒక రిజర్వాయరును+1680 పూర్తి రిజర్వాయరు మట్టంతో ఆల్‌మట్టి వద్ద మరో రిజర్వాయరును నిర్మించేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి ఆమోదం పొందింది.

నీటి నిల్వ శక్తిని 227.10 టి. ఎమ్ సిలకు పెంచడానికి గాను ఆల్‌మట్టి డ్యాము పూర్తి రిజర్వాయరు మట్టాన్ని + 1680 నుంచి +1720 అడుగులకు పెంచాలని కోరుతూ కర్నాటక ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదనలు పంపింది. అయితే కేంద్రప్రభుత్వం అందుకు ఆమోదం తెలుపలేదు.

(ఆ) ఆల్‌మట్టి డ్యాము పూర్తి రిజర్వాయరు మట్టాన్ని + 1720 అడుగులకు పెంచినట్లయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి వచ్చే కృష్ణానది ప్రవాహం తగ్గిపోయి సగటు సంవత్సరంలో రాష్ట్రం తన వంతు 800 టి ఎమ్ సిల నీరును వినియోగించుకోడానికి వీలుపడదు.

(ఇ) ఈ అంశాన్ని పరిశీలించడానికి మన రాష్ట్రానికి అవకాశం ఇచ్చేంత వరకు ఎగువ కృష్ణాప్రాజెక్టు రెండవ దశకు అనుమతి మంజూరు చేయరాదని మన ప్రభుత్వం కేంద్రాన్ని కోరింది. మన ప్రభుత్వం తెలియజేసిన అభ్యంతరం కేంద్రం పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ సిహెచ్. విటల్‌రెడ్డి :— కృష్ణా ప్రాజెక్టు పైన కర్నాటక ప్రభుత్వం వారు ఉ. 8—50 రెండు డ్యాములను నిర్మించేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతి ఇచ్చింది. దాని ప్రకారంగా నారాయణపురం వద్ద ఒకటి, ఆల్‌మట్టి వద్ద ఒక రిజర్వాయరును నిర్మించేందుకు అనుమతి ఇచ్చింది. కర్నాటక వారు అనుమతి కోరగా 80 టి. ఎం. సి. లకే అనుమతి ఇచ్చారు. ఒరిజినల్‌గా రెకమెండ్ చేసిన దానికి ఇంకా ఎంత టి. ఎం. సి. కి అనుమతి ఇచ్చారు ? [illegible]

డం లేదు. రావడానికి వీలు పడదు. కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ సందర్భములో ఏమి చర్యలు తీసుకొనబోతున్నది ?

శ్రీ జి. నాగిరెడ్డి :— 1963వ సంవత్సరములో రెండు స్టేజ్‌లకు గాను మొదటి దశకు 226 టి.ఎం.సి.ల కెపాసిటితో రెండు రిజర్వాయర్‌లు నిర్మిస్తామంటూ సి. డబ్ల్యు సి. కి అప్రూవల్‌కు పంపించడం జరిగింది. వారి ప్రతిపాదనలో 226 టి. ఎం. సి. ల స్టోరేజ్ కెపాసిటికే వున్నా 340 టి. ఏం .సి.ల వినియోగానికి అవకాశం వుండేట్లుగా ఈ ప్రతిపాదనలో కేంద్ర జల సంఘానికి పంపించడం జరిగింది. కాని సి. డబ్ల్యు. సి. మాత్రము 1963 వ సంవత్సరం డిసెంబర్ నెలలో 6 లక్షల ఎకరాల భూమిని సాగు చేయడానికి కేవలం 103 టి. ఏం, సి. ల నీటిని మాత్రమే వినియోగించుకోవాలని స్పష్టంగా క్లియెరెన్స్ యివ్వడం జరిగింది. అయినా కూడా కర్నాటక ప్రభుత్వం వారు ఈ ప్రాజెక్టును మొదలు పెట్టకుండా 36.57 లక్షల ఎకరాల సాగుకు అనుకూలంగా దాదాపు 442 టి. ఎం. సి. ల నీటిని వినియోగించుకొనేందుకు వీలుగా సవరించిన ప్రతిపాదనలను మరల సి. డబ్ల్యు. సి. కి పంపించడం జరిగింది. ఆ తరువాత ఈ ప్రాజెక్టు మొదటి దశ చేపడుతూ నారాయణపురం డ్యామ్ తరువాత ఆల్‌మట్టి డ్యామ్ నిర్మాణం మొదలు పెట్టడం జరిగింది. తరువాత ఈ దశలో మొదటి దశను మరల ఆల్టర్ చేస్తూ ఆల్‌మట్టి డ్యామ్ 1680 అడుగుల నుంచి 1720 అడుగుల ఎత్తు చేసుకోడానికి వీలు కల్పించుకోకుండా ప్రతిపాదనలు పంపించడం జరిగింది. బచావత్ అవార్డు ప్రకారం అయితే ఈ ప్రాజెక్టు రెండు దశలకు అంటే ఆల్‌మట్టి కానీ, నారాయణపురం డ్యామ్‌కానీ, హిమగ్రి బ్యారేజ్‌లకు కానీ ఈ మూడింటికి కలిపి 160 టి. ఎం. సి. ల నీటిని కేటాయించడం జరిగింది. తరువాత 1978 వ సంవత్సరంలో సెంట్రల్ వాటర్ కమీషన్ వారు 119 టి. ఏం. సి. ల నీటిని నారాయణపురం, ఆల్‌మట్టి డ్యామ్‌లకు కలిపి మొదటి దశకు పర్మిట్ చేస్తూ మొదటి, రెండవ దశలకు కలిపి 183 టి. ఎం. సి. ల నీటిని భవిష్యత్‌లో వినియోగానికి ప్రతిపాదించినట్లు కూడా సి డబ్ల్యు సి ఆమోదం తెలిపింది కాని పోలవరం ప్రాజెక్టు తయారు అయితే గోదావరి బేసిన్ నుంచి కృష్ణా బేసిన్‌కు మళ్లించబడే 80 టి.ఎం.సి. ల నీటిలో 23 టి.ఎం.సి.ల నీటికి కర్నాటకకు వాటాగాలభించినప్పుడు మాత్రమే ఈ 183 టి.ఎం.సి.ల నీటిని వాడుకోడానికి వీలు కలుగుతుంది. అలా కాని పక్షంలో ఇది కేవలం గోదావరి ట్రిబ్యునల్ మీాద వచ్చిన అవార్డు కానీ లేకపోతే కృష్ణా ట్రిబునల్ మీాద వచ్చిన అవార్డు కానీ వీటి రెండిటిని కూడా ఉల్లంఘించినట్లు అవుతుంది. ఈ పరిస్థితిలో స్టేజ్—టు కోసం మరల 1982 వ సంవత్సరంలో ఈ ప్రాజెక్ట్‌ను 15.6 లక్షల ఎకరాల సాగుకు 73 టి.ఎం.సి. ల నీటి వినియోగానికి వీలు కల్పిస్తూ సి. డబ్ల్యు. సి. కి ప్రతిపాదనలు పంపించడం జరిగింది. అయినా కూడా 1986 వ సంవత్సరంలో ఎగువ కృష్ణా ప్రాజెక్టుకు సంబంధించినంతవరకు పూర్తిగా వివరాలు తెలపాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం సి.డబ్ల్యు.సి. ని కోరడం జరిగింది. ఇంతవరకు ఆ వివరాలు అందలేదు. మరి నారాయణపురం, ఆల్‌మట్టి, హిమగ్రి బ్యారేజ్‌ల కోసం బచావత్ అవార్డు కేవలం 160 టి. ఎం. సి. ల నీటిని అనుమతిస్తూ వుండగా వారు 264 టి. ఎం. సీ. ల నీటిని నిల్వ చేసుకోగలిగే రిజర్వాయర్‌ను నిర్మించుకోవాలని ప్రతిపాదించడంతో పాటు 442 టి. ఎం.సి. ల నీటిని వినియోగానికి అవకాశం కల్పించుకోవడం ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు తీరని అన్యాయం జరుగు

తున్నది. దీని వలన ఒక ప్రక్క ప్రియదర్శి జూరాల, శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఇవన్నీ తీవ్రంగా దెబ్బతినే ప్రమాదం వస్తుంది. అందుకని ఇది చాలా తప్పు. ఈ ప్రాజెక్టును వెంటనే నిలిపి వేయాలని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం పలుమార్లు కోరింది. మన ముఖ్యమంత్రిగారు 29–1–1987 న ప్రధానమంత్రికి ఒక లేఖ వ్రాస్తూ ఏ పరిస్థితుల్లో కూడా ఈ ప్రాజెక్టు యొక్క రెండవ దశను అనుమతించకూడదని కేంద్ర జల సంఘానికి స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. ఏ పరిస్థితులలోను మేము నిబంధనలను ఉల్లంఘించమని గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రివర్యులు శ్రీ శంకరానంద గారు జవాబు యివ్వడం జరిగింది. తిరిగి దీని మీద తీవ్రమైన అభ్యంతరం తెలుపుతూ 17–1–1989 న ఒక ఉత్తరం వ్రాసాం. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించే ప్రతిపాదన లో కనీసం హిప్పర్గి బ్యారేజ్‌ని గురించి పంపించలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి.హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :– కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ రెండు డ్యామ్స్‌లకు కలిపి 160 టి. ఎం. సి. ల నీటిని కేటాయించింది అని మంత్రిగారు స్పష్టంగా చెప్పారు. మంత్రిగారు మొదట [illegible] టి. ఎం. సి. లని తరువాత రెండు డ్యామ్‌లకు కలిపి 160 టి. ఎం. సి. [illegible] యిచ్చిందన్నారు. ఇంక ఏమి వున్నది. మనకు నీరు వచ్చే అవకాశం [illegible] నిర్మాణం చేసే డ్యామ్‌లను ఎలా ఆపగలుగుతారు? కేంద్రం [illegible] అది సాధ్యం అవుతుంది. [illegible] కేంద్ర ప్రభుత్వం మౌనం వహించింది. [illegible] ఈ డ్యామ్స్‌కు కావల్సినకు [illegible] వున్నది. ఇప్పుడు 160 టి. ఎం. సి [illegible] అనుమతి వున్నది. అయినా ఇంకా 60 టి. ఎం. సి ల నిల్వ గురించి నివేదిక పంపారు కాబట్టి ఈ పరిస్థితుల్లో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆ ప్రాజెక్టులను ఆపే పరిస్థితుల్లో లేదు. నిర్మాణం జరుగుతూ వున్నది. మనకు వచ్చే వాటా వచ్చే పరిస్థితిలో లేదు. కాబట్టి తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం– జూరాల ప్రాజెక్టు నిర్మాణం విఫలం అయ్యే పరిస్థితి వచ్చింది. కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే ఏమీ చర్య తీసుకొంటుంది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :– ఈ విషయంలో ఇంకా పూర్తి వివరాలు గౌరవనీయమైన సభకు అందజేస్తున్నాను. మొత్తం 2,060 టి. ఎం. సి. లు కృష్ణా వాటర్ ఫోర్స్‌గా నిర్ణయించబడింది. కృష్ణా వాటర్ డిస్‌ప్యూట్ అవార్డ్ వలన ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌కు 800 టి.ఎం.సి.ల నీరు కర్నాటక రాష్ట్రానికి 700 టి.ఎం.సి.ల నీరు, మహారాష్ట్రకు 560 టి.ఎం.సి.ల నీరు వినియోగించుకోవచ్చని నిర్ధారణ చేయబడింది. పైగా ఆఖరుకు వారు పైన వాడుకోగా మిగిలింది ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వస్తుంది. దుర్భిక్షం ఏర్పడిన సమయాలలో, వానలు లేనప్పుడు కానీ, కరువు సూచనలు వచ్చినపుడు కానీ, నష్టపోయేది ఆంధ్రప్రదేశ్ కాబట్టి వారికి అదనంగా ఏదయినా నీరు వృధాగా సముద్రంలోకి వెళ్లే అవకాశం వున్నప్పుడు దానిని పూర్తిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ వాడుకోవచ్చని కూడా ఆ ట్రిబునల్ వారు తీర్పు యివ్వడం జరిగింది. దాని ప్రకారంగా కొన్ని ప్రాజెక్టులను మనం నిర్ధారణ చేసుకుంటున్నాను. దురదృష్టకరమైన విధానం కర్నాటకలో అప్పర్ కృష్ణా ప్రాజెక్టు కడుతున్నారని ఇదివరకు కూడ కొన్నిసార్లు గౌరవనీయమైన సభ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. అందుచే ఇప్పుడు గౌరవనీయ మంత్రివర్యులు మనవిచేశారు. 29–1–1987న ప్రభుత్వ పరంగా ప్రత్యేకంగా

ఉత్తరం వ్రాయడం జరిగింది. వారు కూడా దానికి జవాబు ఇచ్చారు. కృష్ణా వాటర్ డిస్ప్యూట్ కమీషన్ వారు ఇచ్చిన తీర్పుకు భిన్నంగా ఏ విషయంలోను జరగదని మనవిచేశారు. అయినప్పటికి కూడా మరల ఈనాడు ఈ దురదృష్టకరమైన విధానం చెవిన పడుతున్నది కాబట్టి ఇక్కడ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ప్రజలు పేద రైతులు నష్టపడడానికి వీలులేకుండా వారిని సకాలంలో రక్షించి తీరాలనే భావంతో ఈ రోజున ప్రత్యేకంగా ఈసారి అయిన గుర్తించండి. మాకు సూచనలు వస్తున్నాయి. ఈ రాష్ట్రానికి సంబంధించిన నీటివనరులు దెబ్బతినే అవకాశం వున్నది కాబట్టి దీని విషయంలో తీవ్రంగా మా బాధను వ్యక్తం చేస్తూ, సరైన చర్యతీసుకోవాలని వారిని కోరడం జరుగుతున్నదని నేను వుత్తరం వ్రాసాను. ఈ వుత్తరం తమ టేబుల్ మీద పెడతాను. ఇప్పుడు అంతా మనవి చేశారు. ఇప్పుడు ఆల్మట్టి డ్యామ్ కానీ, నారాయణపురం డ్యామ్ కానీ 80 టి. ఎం. సి. ల కెపాసిటి వున్న దానిని 155 టి. ఎం. సి. ల కెపాసిటీకి పెంచుకోవచ్చును. అశ్వగిరికి ఒక 5 టి. ఎం. సి. లు కలిపి 160 టి. ఎం. సి. లను ఇప్పుడు 227 టి. ఎం. సి. ల కెపాసిటి వరకు పెంచిన మొత్తం పైనే పెంచుకొంటే ఆఖరు రాష్ట్రం మనది కాబట్టి మనం నష్టపోతాము కాబట్టి దీని విషయంలో తీవ్రమైన అభ్యంతరం ప్రభుత్వ పరంగా తెలపడం జరిగింది. కాబట్టి ఈనాడు ఇంత తీవ్రంగా సభ్యులందరు ఆలోచించినట్లయితే మనకు వున్న హక్కులకు భిన్నంగా ఏ విధంగా కూడా పైన వున్న రాష్ట్రాలు మనకు నష్టం కలిగించే విధానంగా చర్య తీసుకోవద్దని గట్టి ఉత్తర్వులు భారత ప్రభుత్వం యివ్వాలనే భావంతో ఈనాడు అందరు తీర్మానం చేసి పంపించగలిగితే ప్రభుత్వ విధానాన్ని బలపరచినట్లు అవుతుందని అందరికి సవినయంగా మనవిచేస్తూ నా ఉత్తరాన్ని తమ దగ్గరకు పంపిస్తున్నాను.

(ఉత్తరాన్ని పంపించడం జరిగింది)

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి :— అధ్యక్షా, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు బచావత్
9–00 ఎవార్డు ప్రకారం 800 టి. యం. సి, 700 టి. యం. సి, 500 టి. యం. సి. అని చెప్పారు, బాగానే వుంది. కాని యీ సమస్య ఆంధ్ర రాష్ట్ర భవిష్యత్తుతో ముడిపడి వున్న సమస్య. కర్నాటక వారికి దానిలో 700 టి. యం. సి యిచ్చినా, 500 టి. యం. సి. యిచ్చినా, అంతకంటే ఎక్కువ వాడుతున్నారా, తక్కువ వాడుతున్నారా అనే సమస్య వచ్చినప్పుడు, నేను ఇంతకు పూర్వమే ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చాను. నేను పర్సనల్‌గా కర్నాటక ఏరియా వెళ్లి బీదర్, గుల్బర్గా జిల్లాలను చూచి వచ్చాను. నెంబరు ఆఫ్ మైనరు యిరిగేషను ప్రాజక్టులు, లిఫ్ట్ యిరిగేషన్లు వందలు, వేలలో వున్నవి. మీడియం యిరిగేషను, మేజర్ ఇరిగేషన్ అని విటల్‌రెడ్డి గారు ప్రశ్న వేస్తే అదేదో యిన్ఫర్మేషను వచ్చింది కాని లిఫ్ట్ యిరిగేషను మైనర్ యిరిగేషనుకు సంబంధించి అసలు ప్లానింగు కమీషనుకుగాని సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు గాని వాటర్ అండ్ పవరు కమీషనుకు గాని ఏ ప్రభుత్వం పంపించవలసిన అవసరం లేదు. వారు అక్కడ చేస్తున్నదేమంటే మైనరు యిరిగేషను స్టార్టు చేసి, మైనరు యిరిగేషను స్టేజి 1, స్టేజి 2, స్టేజి 3 అని ఈవిధంగా ఎన్ని టి. యం. సి.లు వాడుకుంటున్నారో మనకు అంచనా లేదు. అందుకని ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేసేదేమంటే నెంబరు 1 ఏదైనా ఎక్స్‌పెర్ట్సు కమిటీని వేసి—ఎక్స చీఫ్‌యింజనీర్సుతో, అక్కడ ఎటువంటి పరిస్థితి వుందో అంచనా వేయించండి మైనరు యిరిగేషనుకు, లిఫ్ట్ యిరిగేషనుకు ఎంత వాడు

తున్నారో కేంద్రప్రభుత్వం మీటింగు పిలిచినప్పుడు మన ముఖ్యమంత్రిగారు పోలేదు. కాని వారి స్నేహం నుండి లాభపడేట్లు, కర్నాటక ముఖ్యమంత్రి గారితో మన ముఖ్య మంత్రిగారు మాట్లాడి ఈ సమస్యకు పరిష్కారం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తే అవుతుంది గాని కేవలం ఉత్తరాలు వ్రాస్తే మాత్రము, ఢిల్లీకి ఒకటి వ్రాశాము, కర్నాటకకు ఒకటి వ్రాశాము అనుకుంటే జూరాల విషయంలోగాని మంజీరా, కృష్ణా, తుంగభద్ర విషయములో గాని వారు ఏ విధంగా అయితే ప్రొసీడ్ అవుతున్నారో, దానివల్ల మనకు 800 టి.యం.సి నీరు కూడ వచ్చే భవిష్యత్తులేదు. నేను అండర్ కన్‌స్ట్రక్షన్ వున్న ప్రాజక్టులను చూచి వచ్చాను—ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలో—కరంజయా ప్రాజక్టు గాని కృష్ణా, తుంగభద్ర మీదగాని, అవి అన్ని పూర్తి అయితే మనకు నీరు ఎంత రావాలో అంత రాదనే అనుమానం వుంది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—గౌరవనీయులు బాగారెడ్డిగారు మనవి చేశారు. వారితో ఏకీభవిస్తున్నాను. దానిలో భేదం లేదు. ఎందుకంటే యిది మన రాష్ట్ర నీటివినియోగానికి సంబంధించిన సమస్య. కాబట్టి ఏదైనా మన రాష్ట్రానికి హాని జరిగే విధానములో ప్రభుత్వం ఏ మాత్రము అంగీకరించదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది వరకు మీటింగుకు వెళ్ళలేదు అంటే దానికి కారణాలు అడిగారు, అందుకు చెబుతున్నాను—మరొకసారి—బచావత్ కమీషన్‌ను యిదివరకే ఏర్పాటు చేశారు. సుప్రీం కోర్టు జడ్జి హోదాకు తగ్గని విధంగా వున్న వారిని నియమించి రిపోర్టు యిచ్చిన తరువాత అమలు చేయడమనేది ప్రభుత్వం మీద ఆధారపడి వుంటుంది, గాని ప్రతి దానికి మీటింగు పెడుతాము, మిమ్ములను మిమ్ములను ముడి పెట్టి, మీరు, మీరు కొట్టుకుంటుంటే సరదాగా చూస్తాం అనే భావానికి మా ప్రభుత్వం అంగీకరించదు. ఇక్కడ గౌరవ సభ్యులు వ్యక్తం చేసినటువంటి బాధలో నేను పాలు పంచుకుంటున్నాను. నా ప్రభుత్వం బాధ్యత కూడ నేను వారికి ముడి పెడుతున్నాను. ఈనాడు గౌరవనీయులు తమకు మనవి చేస్తున్నాను. ఇది చాలా ముఖ్యమైనటువంటి సమస్య. కాబట్టి ఒక హవుస్ కమిటీని వేయండి. వారు తగినటువంటి యింజనీర్లను, అనుభవజ్ఞులను అందరిని వారే సమీక్షించుకొని సమీకరించుకొని, సహకారము తీసుకొని సరైనటువంటి ఒక రిపోర్టును యివ్వమనండి. ఆ రిపోర్టును నేను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపిస్తాను. ఈ విధంగా మా రాష్ట్రానికి అన్యాయం జరిగిందని చెప్పడానికి నాకు కూడ గొంతు పెగిలే విధానాన్ని వారు నాకు అందించినట్లు అవుతుంది, సహాయం చేసినట్లు అవుతుంది. కాబట్టి వారికి మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. మీకూ మనవి చేస్తున్నాను. ఒక హవుస్ కమిటీని వేయండి, హైపవర్ కమిటీని వేయండి, వారు యింజనీర్ల సహాయం తీసుకొని యీ విషయములో అతి పటిష్టమైన ఒక రిపోర్టును ప్రభుత్వానికి అందజేస్తే అది కేంద్రానికి పంపిస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:—This is an Inter-State dispute. This is a very serious matter. సభలో అందరి అభిప్రాయాలు కూడ ఒకటిగా వున్నవి. మనకు నీరు ఎట్లా రావాలి, వారు కట్టబోయే డామ్స్‌ను ఎట్లా ఆపాలి అని — ఎందుకంటె బచావత్ కమీషనులో కవర్ కాలేదు. కాబట్టి దీని కొరకు మొత్తం— Why not you move a resolution and send it to Government of India so that the relationship between the States and the Centre will be harmonious. Unless the Centre come in a big way to prrvent the misgivings between the States, there will

be some harm. That is why, the Centre should come with a big hand and see some settlement takes place immediately so that Andhra Pradesh should not suffer.

There should be some unanimity in the House. There is unanimity in the House. The next question is — it is not useful disputing on each issue but to see that all such issues are settled.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— అధ్యక్షా, ... రెజొల్యూషను గనుక తమ సమక్షములో జరిగితే దానిని పంపించడా...

శ్రీ యం. ఓంకార్:— ...

Mr. Speaker:—We have not agreed for it. ... జగారెడ్డి గారు చెప్పిన మేరకు ముఖ్యమంత్రి గారు— ... —వారు ఏమన్నారంటే ఏదైనా రిటైర్డు ఇంజనీర్సును పెట్టి ... లాస్ అవుతున్నది, యిది ... చేశారు. Why not M.L.As. and Retired Chief Engineers meet together and give a solution us? అని.

శ్రీ యం. ఓంకార్:— రెండు ప్రాంతాల యింజనీర్సు అంగీకరిస్తే బాగుంటుంది

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి (గ...) — ... యింజనీర్సు అనవసరం సర్వీసులో వున్న మన యింజనీర్సు వున్నారు. Why should we insult them? ఈ యిస్యూ మీద అందరికి ఏకాభిప్రాయం వుంది. రాష్ట్ర యింటరెస్టు ఎఫెక్టు అవుతున్నది. మా బాధ ఏమంటే రాష్ట్ర ... కట్టబడుతున్న ప్రాజెక్టులు ... Ultimately, they are going to be masonry ... విషయమే ... ప్రకారం 2000 ... యొక్క ... 2000 ఎ. డి. తరువాత It is subjected for review by the K.W.D.T. ... దృష్టిలో పెట్టుకున్నప్పుడు ప్రతి రాష్ట్రము కూడ తనకు వచ్చిన దాని కంటే ఎక్కువ వాడుకుని 2000 ఎ. డి. నాటికి ఒక క్లెయిమును క్రియేట్ చేయాలనే పుద్దేశముతో పోతున్న ఈ పరిస్థితి లో మన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి గారు— నేషనల్ ఫ్రంట్ చైర్మన్‌గా వున్నారు అక్కడ వున్నవారు మిత్ర పక్షాల పార్టీ, ఈ రెండింటి మధ్యన సమన్వయం కుదిర్చి మన రాష్ట్రానికి అన్యాయం జరుగకుండా మన రాష్ట్ర హక్కును కాపాడడానికి ... తీసుకుంటారు? Even as the Chief Minister and also as the Chairman of National Front, he has the responsibility to get the problem solved. ... ఈరోజు పరిస్థితి ఎట్లా అయిందంటే, కేంద్రము ఒక మిధ్యగా తయారు ... మంత్రిగారి అభిభాషణలో వచ్చింది. ... ఒక ... చేయండి అనే పరిస్థితి ...

(Interruptions)

Sir, I am on my legs. 2000 ఎ. డి. నాటికి నెల్లూరు తెలంగాణా మంత్రి గారి జనాభా ప్రకారము వారికి ఎలాట్ చేసిన దానికంటే ఎక్కువ వాడుతున్నారనేది వాస్తవం. దానిని కాదనడానికి వీలు లేదు. దానితో పాటు బాగారెడ్డిగారు చెప్పిన మాటలు నూటికి నూరు పాళ్లు సత్యం. ఇప్పుడు స్టేట్ ఇరిగేషన్ సోర్సెస్, మీడియం యిరిగేషను సోర్సెస్, — అభయము సూచ్యాయుడు కూడ చేసి చోట ఈనాడు ఒక డివిజన్‌ను ఏర్పాటు చేసి నీటిపారుదల పైన అడ్డ కట్టలు కట్టి మనకు నీరు రాకుండా చేసి, యిబ్బందికరమైనటువంటి పరిస్థితులు కలుగజేస్తున్నప్పుడు, ఈ తరుణంలో ఎప్పుడో పోలవరం కడతాం, అప్పటికి 80 టి. యం. సి డైవర్ట్ చేస్తామని చెప్పి తృప్తి పడడానికి ప్రయత్నం చేయడం భావ్యం కాదు. మన హక్కును పరిరక్షించడానికి ఏవిధానం అవలంభిస్తున్నారని చెప్పాలి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—అధ్యక్షా, నేను ఇది వరకే మనవి చేశాను. బచావతు కమీషను యిచ్చిన నిర్ణయం ప్రకారం 2000 ఎ. డి. వరకు దానీ ప్రకారము అవలంభించవలసిన అవసరం వుంది. మా ఎత్తైన ఎక్కువ కెపాసిటీకి కట్టుకుంటామంటే కుదరదు గాబట్టి వారు దానికి విరుద్ధంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు. కాబట్టి అటువంటి భంగకరమైనటువంటి విధానాలు తప్పుమని మేము చెప్పడం జరిగింది చేశాను. అందుకే తమరు కూడ ఎంతో ఉదాత్తంగా యిది రాష్ట్రానికి సంబంధించిన సమస్య గాబట్టి మనము తీర్మాన ప్రకారం చేద్దాం అందరి అభిప్రాయం ఒకటి కాబట్టి అని అన్నారు. అది ఎంతో సమంజసంగా ఎంతో ఆదర్శవంతంగా వుంది గాబట్టి తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. **They' take it lightly brother, I am telling you.** వారు అన్నారు —ఏదో నేషనల్ ఫ్రంట్ చైర్మన్ అని—తప్పకుండా నేషనల్ ఫ్రంట్ చైర్మన్‌గా వారికి సమాధానం చెబుతున్నాను—వచ్చే ఎన్నికలలో నేషనల్ ఫ్రంట్ వస్తే ఈ అవకతవకలు జరుగకుండా చూడాలని దీని ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

Sri D. K. Samarasimha Reddy:—Sir, I am reminded of a very big joke of 1982-83 ....

Mr. Speaker:—This is not relevant. Let us not enter into a debate.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి:—నేషనల్ ఫ్రంట్ వస్తుందో కాంగ్రెస్ వస్తుందో ప్రజలు చెబుతారు.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—మీ సభ్యులే అడిగారు, దయచేసి గమనించాలి.

M. Baga Reddy:—It is a very serious problem.

Mr. Speaker:—We know the issue is with Government of India.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి:—మేము యిక్కడ ఈ రెజొల్యూషను పాసు చేస్తే ప్రాబ్లం సాల్వ్ అవుతుంది. 30 నాడు మేము యింటికి పోతాము, ఈ రెజల్యూషను డిల్లీకి పోతుందో, కర్నాటకకు పోతుందో ఎక్కడికి పోతుందో—అధ్యక్షా, తమకు నమ్మకం వుందా ఈ రెజొల్యూషను పాసు చేసినంత మాత్రానా.

Mr. Speaker:— We have to exhaust all the means. రెజల్యూషనే గాకుండా పర్స్యూ చేయండి, హై పవర్ డెలిగేషన్ పోండి డిల్లీకి. That would be

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ఒకసారి అయినా కూడ ఫ్లోర్ లీడర్సుతో మాట్లాడి, యిది మా సమస్య వుంది అని మాకు చెప్పలేదు. we are completly in the dark. we are all interested in the development of the State. మా పార్టీలువేర్వేరుగా వుండవచ్చు, ఫిలాసఫీ వేరు వుండవచ్చు. So far as development of the State is concerned we are all unanimous. అయితే దాని కొరకు మమ్ములను కాన్ఫిడెన్సులోకి తీసుకోనప్పుడు, ఏమి జరుగుతున్నది, వీరు ఏమి వ్రాస్తున్నారు, వారు ఏమి వ్రాస్తున్నారు, ఎక్కడ ఆగిపోతున్నదవేది తెలుసు కోడానికి మాకు అవకాశం ఎట్లా దొరుకుతుంది? ఈ సమస్యలు అన్ని చర్చించుకొని ఎస్టాబ్లిషు చేయడానికి నేను టెక్నికల్ కమిటి అని ఎందుకు అన్నానంటే, మన హవుస్ కమిటీ పోయి ఏ రిపోర్టు ఇచ్చినా టెక్నికల్ వ్యాల్యూ వుండదు. క్యూసెక్స్ ఎంత వాడుతున్నారు, క్యాచ్‌మెంట్ ఏరియా ఎంత వుంది, ఎంత టి. యం. సి. నీరు దానికి వాడుతున్నారు, యివి అన్నీ తెలుసుకొని—మాలో యింజనీర్లు చాలా మంది వుండవచ్చు—యాజ్ ఎం. ఎల్. ఏఫ్. మేము రిపోర్టు వ్రాస్తే దానికి టెక్నికల్ వ్యాల్యూ వుండదు.

Mr. Speaker;—To be assisted by Engineers or the Chief Engineer. బాగారెడ్డి గారు చెప్పిందేమంటే ఈ సమస్యలో పార్టీ ప్రమేయం ఏమి వుండదు. అందరి సమస్య గాబట్టి దాని గురించి అందరు కూర్చుని ఆలోచించాలి. దానికి డేట్సు యివ్వండి. అటువంటి వ్యవస్థ ఏదైనా ఏర్పాటు చేస్తే we will all participate.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— అధ్యక్షా, మనవి చేశాను. కేవలం మనలో మనము ఆలోచించుకునే దాని కంటే ఒక టెక్నికల్ కమిటీని వేస్తే with expert people who are very thorough in the subject, వారి సలహాలు తీసుకొని హవుస్‌కమిటీ ద్వారా పరిష్కరిస్తే దానికి ఒక అధికారం వుంటుంది. గౌరవం వుంటుంది, ఆ నిర్ణయానికి వ్యాల్యూ వుంటుంది, మాకు ప్రభుత్వ పరంగా కూడ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెప్పుకునేట్లు వుంటుంది. హవుస్ కమిటీలో అన్ని పార్టీల వారు వుంటారు. విజ్ఞులను వారే ఎన్ను కుంటారు. వారే నిర్ణయిస్తారు, ఉద్దాత్తమైన ఇంజనీర్లు ఎవరో, విజ్ఞులు ఎవరో, వారి సలహాల మీద రిపోర్టు తయారు చేస్తారు. కాబట్టి దీని విషయములో ఏ విధంగా భిన్నంగా జరుగదు. కాబట్టి తమరు ఇందు చెప్పినట్లుగా House Committee in consultation with all the experts concerned. Let them give report and then we will forward it to Government of India.

శ్రీ యం. ఓంకార్:— ఇంటర్‌స్టేట్ డిస్ప్యూట్స్ మీద హవుస్ కమిటీ వుండ దానికి వీలు లేదు.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— అది మీరే ఆలోచించండి. గౌరవ అధ్యక్షులు, తమకే మనవి చేస్తున్నాను. మీకు ఏది లాడిబుల్, లీగల్ అండ్ లెజిటిమేట్‌గా వుంటుందో, తమరే ఆలోచించి నిర్ధారణ చేయండి. ప్రభుత్వం మాత్రము మీమీ భిన్నాభిప్రాయముతో లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker :- Give us concrete proposals. Let there be no debate.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి :- అధ్యక్షా, వ్యవహారం ఎక్కడికి తయారు అయిందంటే వారి జవాబు ప్రకారమే లెక్క కట్టకుండా వారు కట్టేస్తున్నారు. ఇప్పటికే అయిపోయింది. మన వద్ద ఏమి చేస్తున్నామంటే క్రింద జూరాలకు వచ్చేసరికి Jurala will be the very first point from where the Krishna water entrs into Andhra Pradesh territory for which the Award is there. There is a categorical agreement for 17.84 TMC of water. That water should be available for Jurala.

శ్రీ సి. ఆనందరావు:- అధ్యక్షా, కనస్ట్రక్టివ్‌గా ఆలోచన చేసి రాష్ట్రానికి మేలు చేయాలనేది గాకుండా ఆర్గ్యుమెంటు చేసే పద్ధతి. సబ్జెక్ట్‌ను డైవర్ట్ చేయడం న్యాయం కాదు. వారు ఎక్కువ ప్రాజక్టులు కట్టి మనకు నీరు లేకుండా చేస్తున్నారనేది ఆలోచించకుండా మహబూబునగర్‌లో యిట్లా అయింది జూరాలలో యిట్లా అయిందంటే, రాష్ట్రం యావత్తును దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఆనందరావు గారికి కరీంనగరం జిల్లా తప్ప మిగతా దేని గురించి తెలియదు.

శ్రీ సి. ఆనందరావు:- నాకు అన్నీ తెలుసు.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:- వేరీ ఫస్ట్ ప్రాజక్టు మాది వుంది. 17.84 టి. యం. సి. నీరు ఎలొకేట్ చేయబడిన ప్రాజక్టులో, మీరు దానిని 10 టి. యం. సి. వాడుకోడానికి వీలు లేని విధంగా మార్పు చేయడములో వుద్దేశము ఏమిటి? అక్కడ పైన యిష్టం వచ్చినట్లు వారు కడుతున్నారు. క్రింద వచ్చిన మొదటి దానిలో 17.84 వుంటే 10 ఒ డ వాడకుండా కడుతున్నారు. స్పిల్ వే లెవల్ కంటే రెగ్యులేటర్ లెవల్ ఎత్తు పెట్టి కడుతున్నారు. మధ్యలో వున్న తెలంగాణా వారు నాశనం అయి పోతున్నారు. ఎందుకంటే మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా ఏడు లక్షల ఎకరాలు నష్టపోయింది ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినందువల్ల. అట్లా నష్టపడిన దానికి లాభం చేకూర్చడానికి ఏమి చర్య తీసుకుంటారు? పైన కట్టే వారిని ఎట్లా కంట్రోలు చేస్తారంటే అది చెప్పకుండా వేరే పద్ధతిలో పోతే ఎట్లా?

Mr. Speaker:- Now, this is the Question Hour. Still, this being an important subject for the entire State and for a particular region and Mahaboobnagar, we are taking some more time for this First, you want Karnataka to be prevented from irrigation. Then we want our own projects are developed at a quick pace. ఒకటి ఏమంటే, కర్నాటక రాష్ట్రాన్ని ప్రివెంట్ చేయాలి అదనంగా కట్టకుండా రెండవది, యిక్కడ సాధ్యమైనంతవరకు ఎవేలబుల్ వాటర్‌ను ఎట్లా ఉపయోగించుకోవాలనేది- These are the two important points. Now that the Chief Minister has said that further Steps are left to me, we will sit together today and tomorrow, and decide the further course of action.

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి :— [illegible] గారు అన్ని పార్టీల నాయకులతో మీటింగ్ పిలిచి నిపుణులను కూడా పిలిచి [illegible] అరికట్టాలి అనే దానిని ఆలోచింపజేయడానికి ఏమి ఇబ్బంది ఉంది? [illegible] ఇరిగేషన్ వెళ్ళడానికి అది ప్రాతిపదిక అవుతుంది – సమావేశం పిలిచి మొదట [illegible] చర్చించడానికి ...

మిస్టర్ స్పీకర్:— హి హేజు కన్సిడెర్డ్ దట్ — వారు ఒప్పుకొన్నారు — మీరు చెప్పే దానితో ఏకీభవించారు.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— వారు చెప్పింది ఒప్పుకొన్నాను ...

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఆ [illegible] చేయండి సార్ ...

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఒప్పుకున్నారండి— [illegible] గా చెప్పారు. ... ఇంద్రసేనా రెడ్డి గారు, శ్రీనివాసులురెడ్డి గారు, నర్సిరెడ్డి గారు ... (ఇంటరప్షన్సు) ... ఐ కెన్ పోస్ట్‌పోన్ ... ఐ పుట్ ఫర్ హాఫ్ ఎన్ అవర్ డిస్కషన్

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— ఇప్పటి వరకి ఉన్నటువంటి పర్మిషన్ కంటే అల్ రడీ ఎక్కువ కన్‌స్ట్రక్ట్ చేశారు — అల్‌రడీ —ఎక్కువ కన్‌స్ట్రక్ట్ చేసిన దాని మీద ఈ మీటింగ్ అయ్యేలోగా ఇంజనీర్లను పంపించి, కన్‌ఫర్మ్ చేసుకొని వచ్చి, ఏక్చువల్‌గా ఆన్ ది స్పాట్ న్యూస్ మాకు చెప్పినట్లయితే, దాని మీద ఏమి చర్యను తీసుకోవాలి అనేది ఆలోచించవచ్చు — ఒకవేళ కన్‌స్ట్రక్షన్ అల్‌రడీ చేసినట్లయితే దాని గురించి మనం ఇమీడియట్‌గా ఏమి చేస్తాము — రిజల్యూషన్ పాస్ చేయడం అనేది, కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అడగడం అనేది ఒక పద్ధతి — కానీ అల్‌రడీ కన్‌స్ట్రక్ట్ చేసిన దాని మీద మనం ఏమైనా ఇంకా చేయగలమా? అది ఏ రకంగా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదో చెప్పాలి?

Mr. Speaker :- It is an important matter. Already a definite agreement has been reached. We will sit and decide. ఒకటి రెండు రోజుల లోపల పోయి రావడం, మనకు రఫ్ ఎస్టిమేట్ ఇవ్వడం—ఆ తరువాత ఏమి చేయాలి అనేది. ...

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— పొజిషన్ లీడర్స్ మీటింగ్ అయ్యే లోగా క్రింద జూరాల ప్రాజక్టులో మిగతా ప్రాజక్టులలో ఏక్చువల్‌గా ఎంత వినియోగించుకోవచ్చు ఇక్కడ అన్ని విషయాలు కూడా డిస్కస్ చేసుకోవచ్చు.........

Mr. Speaker:- It is also part of this.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి (కోవూరు):—కృష్ణా బేసిన్ స్టేట్స్ మూడు మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్ రైపేరియన్ స్టేట్స్ అని కూడా అంటారు. 700 టి. ఎమ్. సి. కర్ణాటకకు ఇస్తే 900 టి. ఎమ్. సీ కి ఇప్పుడే కమిట్ [illegible] పోయారు. అప్పర్ రీజియన్‌లో ఉంది అది. మనం టైల్ ఎండ్‌లో ఉన్నాం. [illegible] కట్టేస్తున్నారు — అయిదు వేల ఎకరాల లోపైతే సెంట్రల్ [illegible] అనుమతి కూడా అవసరం లేదు. — మైనర్ ఇరిగేషన్‌కు. అందువల్ల వారు [illegible] లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ కూడా అన్ అథరైజ్డుగా చేశారు.

ఈ ప్రభుత్వం దగ్గర ఆ సమాచారం లేదు. 2... టి. ... ఎబవ్ ఎలొకేషన్ వాడెస్తున్నారు ... ఏ. డి. నాటికి సర్ప్లస్ ... రీకన్సిడరేషన్ ఉండే ... రీకన్సిడరేషన్ లేదు. మనకు ఇచ్చిన 800 టి. ఎమ్. సి. లోపే ... టి. ఎమ్. సి. ఇప్పటికే అపహరించారు. మనం సఫర్ కాబోతున్నాం ప్రతి దానికి కేంద్రం మీద బ్లేమ్ వేయడం అన్యాయం —

Sri Nallapa Reddy Srinivasul Reddy :— These are [illegible] riparian States. Inspite of protests from Karnataka, the Central Govt has given forest and environmental clearance for Telugu Ganga అటువంటి పరిస్థితిలో కూడా మనం కేంద్రాన్ని నిందిస్తున్నాం ... బొమ్మై గారు డైలాగ్ పెడదామంటే ముఖ్యమంత్రిగారు అంగీకరించలేదు ... శంకరానంద్ గారు ముగ్గురు బేసిన్ ముఖ్యమంత్రులను పిలిస్తే మన ముఖ్యమంత్రి ... చేశారు. ఫెడరల్ సెటప్‌లో ఒక రాష్ట్రానికి ఒక రాష్ట్రానికి మధ్య ... టేబిల్ దగ్గర జరగాలి గానీ ఊరికే స్టేటుమెంట్స్‌తో, తీర్మానాలతో జరగదు. మనం హవుస్ కమిటీని కర్ణాటకకు పంపిస్తే వారు ఎలౌ చేయరు—వారు ఏ పరిస్థితులలోను ఎలౌ చేయరు. ఒక స్టేట్యుటరీ కమీషన్ రావాలి. మూడు రాష్ట్రాలకు. ... ...

మిస్టర్ స్పీకర్ :— శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి గారూ ... ..

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :— నాకు ఇవ్వక ఇవ్వక ఒక్క అవకాశం ఇచ్చారు— అది కూడా వినరు—నేను ఒకనాడు ఇరిగేషన్ మంత్రిని నేనే తెలుగు గంగ ... ...

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీరు కూడా భాగస్వాములే దానిలో ... ...

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :— నేను ప్రశ్న వేస్తున్నాను — మూడు రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన — మూడు రాష్ట్రాల ఇరిగేషన్ మంత్రులు, మూడు రాష్ట్రాల ఇరిగేషన్ సెక్రటరీలు, మూడు రాష్ట్రాల చీఫ్ ఇంజనీరులు ఒక కమిటీగా పర్యటించి — అప్పర్ స్టేట్స్‌లో ఎవరైనా దురాక్రమణ చేసి, అపహరించి, మన నీళ్లు కాజేస్తే లెక్క చేసి తెల్చుకోండి—ఏమి చేయబోతున్నారది అడ్డుగుతున్నాను? సుప్రీంకోర్టుకు పోతారా అని అడుగుతున్నాను? కర్ణాటక పోయేట్లున్నది సుప్రీంకోర్టుకు తెలుగుగంగ వివాద. మీరు పోతారా పైన అపహరించిన నీటి మీద సుప్రీం కోర్టుకు? డైలాగుకు ఒప్పుకొంటారా? మీ నేషనల్ ఫ్రంట్ ముఖ్యమంత్రి బొమ్మైతో మాట్లాడటానికి ఎందుకు భయపడు తున్నారు? శంకరానంద్ పిలిచిన ముఖ్యమంత్రుల సమావేశానికి ఎందుకు పోలేదు? ...

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఐ యామ్ సారీ ఫర్ ... ఫర్ ఆల్ దట్ ... ...

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— ఎందుకు పోలేదు? ఈ నేషనల్ ఫ్రంట్ గెలిస్తే ఉద్ధరిస్తారంట — బొమ్మయ్ అక్కడ ఉద్ధరిస్తారు ...

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఏవో అనాలని ... తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంలో ... మంత్రిగానే ఉన్నారు ...

తెలుసుకోవలసిన ప్రభుత్వం సిద్ధాంతం ఏమిటో వారికి తెలుసు — కేవలం అపోజిషన్‌లో కూర్చున్నారని ఈవిధంగా మాట్లాడటానికి వీలులేదు కాబట్టి మనవి చేస్తున్నాను ...

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్‌రెడ్డి :— నేను పొమ్మన్నాను— పొమ్మన్నా పోలేదు — నాకు అవమానం అన్నాడు—నేను పొమ్మన్నాను—నేను మాట్లాడను అన్నాడు ...

(ఇంటరప్షను)

నేను ముఖ్యమంత్రుల సమావేశానికి పొమ్మన్నాను — ఈ రాష్ట్రాన్ని నాశనం చేశాడు ఆయన ప్రతిష్ట కొరకు .. ...

(ఇంటరప్షను)

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—అధ్యక్షా,న్యాయంగా—తమరు కూడా ఆలోచించండి— వాదం అనేది ఉంది కాబట్టి ఒక కమీషన్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది—ఈ మూడు రాష్ట్రాలకు—మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకు కృష్ణా నది నీటి మీద వివాదం ఉంది కాబట్టి ఒక కమీషన్ ఏర్పాటు చేస్తున్నాము—వారు న్యాయమైన తీర్పు ఇస్తారు, నిర్ణయం ఇస్తారు అని దాని అర్థం. కాబట్టి వారే ఇచ్చారు—800 టి. ఎమ్. సి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు,700 టి. ఎమ్. సి. కర్ణాటకకు, 560 టి. ఎమ్ సి. మహారాష్ట్రకు వాడుకోవచ్చు అని ఒక నిర్ణయం ఇచ్చాక—సుప్రీం కోర్టు న్యాయాధిపతి కంటే తగ్గనిస్థాయిలో ఉన్నటువంటి ఒక గౌరవనీయుడు వారి అభిప్రాయం వెల్లడించిన తరువాత, రిపోర్టు ఇచ్చిన తరువాత, అది ప్రభుత్వం అమలు చేయాలి తప్ప, ముఖ్య మంత్రులు ప్రతిసారీ కలుసుకోవడం గానీ— ఎలాగో వివాదం ఉంది కాబట్టే ఆ ట్రిబ్యునల్‌కు దానిని రిఫర్ చేయడం జరిగింది— వారు నిర్ణయం ఇవ్వడం జరిగింది— నిర్ణయాన్ని అమలు చేయవలసిన బాధ్యత భారత ప్రభుత్వానిది—కాబట్టి వారు అమలు చేయాలి— ఏ పరిస్థితుల్లో కూడా ప్రభుత్వం ఈ ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రుల సమావేశంలో పాల్గొనదని నేను విస్పష్టంగా తెలియ జేయడం జరిగింది. కాబట్టి ఇక్కడ కేవలం ఏదో— మీకు, మీకు ... ...

(ఇంటరప్షన్సు)

లెట్ మీ ఆన్సర్... .. .. అధ్యక్షా, మెదిలితే నేషనల్ ఫ్రంట్ అంటున్నారు— నేషనల్ ఫ్రంట్‌లో దాని మైత్రీ భావానికి, రాష్ట్రం యొక్క భవిష్యత్తుకు ఏమీ సంబంధం లేదు—రాష్ట్ర విషయం వచ్చినప్పుడు పూర్తిగా రాష్ట్రం పక్షమే మేము నిలబడతాము. రాష్ట్రం యొక్క హక్కుల్ని ఏ మాత్రం కాంప్రమైజ్ కాము అని కూడా విస్పష్టం చేస్తున్నాను—అది ఎవరైనా గానీ ఏపక్షం అయినా గానివ్వండి— ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి సంబంధించి ముఖ్యమంత్రిగా నా బాధ్యతను నేను నెరవేర్చడం జరుగు తుంది. ఎవరినైనా సరే ఎదిరించడం జరుగుతుంది. కాబట్టి ఏ స్థితిలో కూడా ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌కు ఉన్నటువంటి హక్కులుగానీ బాధ్యతలు గానీ ఏమాత్రం రాజీ చేయడం జరగదని కూడా నేను మీ ద్వారా వినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ......

(ఇంటరప్షను)

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్):— ఇది నాకు డైరక్టుగా సంబంధించిన విషయం - అప్పర్ కృష్ణా నా నియోజకవర్గం పైనే కట్టబడుతున్నది-దయచేసి నాకు అవకాశం కలిగించాలి—ఈ అప్పర్ కృష్ణా ప్రాజక్టు నైజాం కాలంలో ప్లాన్ చేసిన ప్రాజక్టు—ఈ అప్పర్ కృష్ణా ప్రాజెక్టు నీరు మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో పారవలసిన అవసరం ఉంది – ఆ ప్లాన్స్ కూడా ఉన్నాయి —అది క్లెయిమ్ చేయడానికి ఈరోజు ఏమన్నా అవకాశం ఉందా? వారు అక్కడ పెంచినప్పుడు ఆ నీరు మనకు రావలసిన అవసరం ఉంటుంది కదా? మన నీరు వాళ్ళు వాడుకొనడానికి సిద్ధపడినప్పుడు, ఆ కెనాల్‌ను మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాకు పొడిగించ డానికి, మన ప్రభుత్వం అడగడానికి ఏమన్నా సిద్ధంగా ఉందా? ఈ ప్రాజక్టుల నిర్మాణాలు ఒకసారి జరిగిపోయాక మళ్లీ పడగొట్టలేము— చాలా కష్టమైన విషయం. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో జూరాల ప్రాజక్టుకు 17.84 టి. ఎమ్. సి. ఎలాట్‌చేస్తే రిజర్వాయర్ 10.50 టి. ఎమ్. సి. లకే కడుతున్నారు. అక్కడేమో అవసరమున్న దాని కంటే ఎంతో ఎక్కువ కడుతుంటే ఇక్కడ అవసరమైన దాని కంటే తగ్గించి కడుతున్నారు —ఎట్లా మనక్లెయిమ్ నిలబడుతుంది రేపు మనం సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ దగ్గరకు పోతే—ఇవన్నీ ప్రభుత్వం ఆలోచనలో లేవా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, తమ ద్వారా గౌరవనీయ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను—అసలు 17.8 టి ఎమ్ సీ జూరాల ప్రాజక్టుకు అనుకుంటించడం జరిగింది.......

శ్రీ పి. నర్సిరెడ్డి :— నో నో 17.84 టి ఎమ్ సీ అధ్యక్షా....

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఐ యామ్ రీ ఇటరేటింగ్ ఎగైన్—ఇట్ ఈజ్ 17.8 టి ఎమ్ సీ దాని విషయంలో 12 టి. ఎమ్ సీ స్టోరేజి కడుతున్నాం—రెండు పార్లు నింపుకోడానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించింది— ఆ ప్రకారం 24 టి ఎమ్ సీ కూడా వాడుకోవడం జరుగుతుంది. కేవలం 17.8 టి ఎమ్ సీ తో ముడిపెట్టడం లేదని తమ ద్వారా గౌరవనీయ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నర్సిరెడ్డి :— ముఖ్యమంత్రి గారికి తప్పు సమాచారం అందిస్తున్నారు అధికారులు.

ఉ. 9–30

ఈ రిజర్వాయరు డిజైను చేయబడింది 10.50 టి యం సి వరకే డిజైను చేయబడింది. ఆ విధముగా కడుతున్నారు. ఆ విషయంలో నేను చాలెంజ్‌కు నిలబడు తాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ఆఫీసర్సు చెప్పిన మాటలు అందిస్తూ ఉంటే అదే చెబు తున్నారు.

శ్రీ యన్. టి. రామారావు :— రెండు పార్లు ఫిలింగ్ అప్ చేసుకోండి. 10–50 ప్లస్ 10–50 టోటల్ 21–00 టి యం సి కు వస్తుంది. ఆ విధముగా రెండు పార్లు ఫిలప్ చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకరు :— ఫ్లోరు లీడర్సుతో మీటింగు ఉంది. We have to get results ఈ విషయాన్ని ఫ్లోరు లీడరులతో చర్చించవచ్చును. జూరాల

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :— ఎస్సార్సీ వాటరు ఏప్రైతే ఉందో దానికి సరిపడ్డ ఫీల్ చేయడానికి అవకాశం ఉండేలాగున మనం నిర్మాణం చేయాలి. అక్రమంగా కర్ణాటక వారు పైన నీరు వాడుకుంటున్నారు. ఈ విధంగా ఉన్నటువంటి ఎస్సార్సీ వాటరు నింపుకోవడానికి సరిపడ్డ కడితే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకరు :— 10–50 ప్లస్ 10–50 రెండుసార్లు నింపుకోవడానికి వీలు ఉంటుంది.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :— రెండుసార్లు నింపుకోవడానికి వీలు ఉండదు.

మిస్టర్ స్పీకరు :— ఫ్లోరు లీడర్సుతో మీటింగు ఉంది. అప్పుడు మీ వ్యూస్ ఎక్స్ప్లయిన్ చేయవచ్చును.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ యన్. టి. రామారావు :— ఫ్లడ్స్ ఎప్పుడూ వస్తూనే ఉంటాయి. అందులో రెండు సార్లు ఫిల్ చేసుకోవచ్చును. స్టోరేజి చేయవచ్చును. ఒక వేళ వారు కావాలంటే పెద్దది కడతారు. దాంట్లో మించిపోయింది ఏమీ లేదు. 24 టి యం సి ఉన్నదన్నామంటే యింకా అనుమానం ఏమిటి?

Mr. Speaker:— In fact I will take up this question again and I am not putting a full stop here. We are going to take it again I am telling that will be taken up when we are meeting again.

డాక్టరు యం. వి. మైసూరారెడ్డి (కమలాపురం) :— ముఖ్యమంత్రిగారు ఏదైతే అనాథరైజ్డు ఇరిగేషను మైనరు ఇరిగేషను ప్రాజెక్టుల క్రింద సాగుతున్నదని చెప్పారో కర్ణాటక గురించి-రాష్ట్రము విషయం వచ్చేటప్పటికి ప్రపంచంలో వారితో మిత్రత్వం ఉన్నా రాష్ట్ర సమస్య వచ్చినప్పుడు తాను రాష్ట్రము పక్షానే ఉంటానని సమాధానం చెప్పారు. చాలా సంతోషం. కె సి కెనాల్ లో నీరు రాకపోవడానికి ఆర్ డి సి, నాగార్జునసాగరు క్రింద, కృష్ణా డెల్టాలో పంటలు ఎండిపోవడానికి కారణం అక్కడ కర్ణాటకలో అనాథరైజ్డుగా వాటరు వాడుకుంటున్నారు. దానిని అరికట్టడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటారు?

మిస్టర్ స్పీకరు :— ఆ చర్యలు ఏమి తీసుకోవాలనేది మన మీదనే వదిలివేశారు.

డా. యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— కర్ణాటక విషయం మనం సభలో చర్చించుతున్నాము. ప్రజలందరూ తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. దీని మీద ఏమి చర్యలు తీసుకోబోతున్నారో ముఖ్యమంత్రిగారు స్పష్టంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను. రాష్ట్ర ప్రజల శ్రేయస్సు కోసం రాష్ట్ర శ్రేయస్సు దృష్ట్యా అనాథరైజ్డుగా వారు నీరు ఏవిధంగా చర్యలు తీసుకుంటున్నారో తెలియచేయాలి?

గురించి ఫ్లోరు లీడర్సుతో మీటింగు ఉంది.

డా. యం. వి. మైసూరారెడ్డి : -- జీవనాడి అయిన కృష్ణానది మీద ఏమి చర్యలు తీసుకుంటారో చెప్పమనండి.

మిస్టర్ స్పీకరు : -- నిర్ణయం తీసుకుంటారు. ఇందులో ఇంటర్ స్టేట్ డిస్ప్యూట్ ఉంది. ఇందులో సెంట్రల్ జోక్యము అవసరం ఉంది.

డా. యం. వి. మైసూరారెడ్డి :-- సెంట్రల్ జోక్యము అవసరం లేదండి.

Mr. Speaker :-- That is why we are meeting again and decide.

The Minister for Agriculture is seriously sick that is why I am postponing Question No. 247 (*9589)

కరీంనగర్ మీదుగా హైదరాబాదు నుండి రామగుండానికి రోడ్డు

248—

*10578— సర్వశ్రీ ఎస్. జనార్ధన్‌రెడ్డి (నాగర్‌కర్నూలు), డి. రామచంద్రారెడ్డి (దొమ్మాట), కె. [illegible], ఊ. ఎస్. ఎస్. శివాజీ : రోడ్లు, భవనాల శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయాలు తెలిపెదరా:

(అ) 50 కోట్ల రూపాయల అంచనాతో కరీంనగర్ మీదుగా హైదరాబాదు నుండి రామగుండానికి రోడ్డు వేయుటకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించిందా;

(ఆ) ఐనచో, పని ఎప్పుడు చేపట్టబడును; అది ఎప్పటికి పూర్తి కాగల అవకాశమున్నది?

రోడ్లు, భవనాల శాఖ మంత్రి (శ్రీ వి. రామనా[illegible])

(అ) [illegible] రూ. 70.00 కోట్ల ఖర్చుతో హైదరాబాదు—కరీం[illegible] 216 కి.మీ. [illegible] రోడ్డును మెరుగు పరచడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంది.

(ఆ) 1989—90 లో ఈ పనిని చేపట్టాలని ప్రతిపాదించడమయింది, 1992—93 నాటికి పూర్తి అవుతుందని ఆశించడం జరిగింది.

డా. ఎస్. జనార్ధన్‌రెడ్డి.— రామగుండంకు హైదరాబాదు నుండి కరీంనగరు మీదుగా రోడ్డు వేయడానికి 50 కోట్ల రూపాయలు శాంక్షను చేసినట్లు డక్కన్ క్రానికల్‌లో వచ్చింది. మన బడ్జెట్‌లో 72 కోట్ల రూపాయలు అని చెప్పారు. మంత్రిగారు ఇప్పుడు 70 కోట్ల రూపాయలు అని చెబుతున్నారు. యిందులో ఏ ఫిగరు కరెక్టో మంత్రిగారు చెప్పాలి. 1992—93 నాటికి పూర్తి అవుతుందని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. దీని కాంట్రాక్టుకు సంబంధించినటువంటి కంపెనీ పేరు ఏమిటో మంత్రిగారు తెలియజేస్తారా?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— ఏషియన్ డెవలప్‌మెంట్ బ్యాంకు సహాయంతో రోడ్ల నిర్మాణం కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం జరుగుతుంది. 70 కోట్ల రూపాయలు విలువతో ప్రతిపాదనలు చేయడం జరిగింది. ఇవి ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి. త్వరలో వాటికి శాంక్షను యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఏ ఏజెన్సీకి టెండర్లు యివ్వడం జరుగలేదు. 70 కోట్ల రూపాయలకు పంపించాము.

శ్రీ ఎస్. జనార్దన్‌రెడ్డి :— బడ్జెట్‌లో 72 కోట్ల రూపాయలు అని ఉంది.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— నేను వెరిఫై చేసి చెబుతాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ప్రశ్న నెం. 249 (*10431) వాయిదా వేస్తున్నాను.

ఎస్.సి.,ఎస్.టి. అభ్యర్థులకు విద్యార్హతల సడలింపు

250—

*10825—సర్వశ్రీ టి. భద్రయ్య, (పాలకొండ) ఏ. రామమోహనరావు(పిపురువర్కి), కె. ఎర్రన్నాయుడు, జి. ఎస్. ఎస్. శివాజి :—విద్యాశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) రాష్ట్రంలోని వివిధ జిల్లాల, జిల్లా ప్రజాపరిషత్తులలో గతంలో భర్తీ కాకుండా మిగిలిపోయిన ఎస్. సి, ఎస్. టి. ప్రత్యేక ఉపాధ్యాయ పదవుల ఖాళీలను భర్తీ చేయుటకోసం విద్యార్హతలను సడలించి నియామకం చేస్తారా;

(ఆ) అయినచో, అందుకు సంబంధించిన వివరాలేవి ?

విద్యాశాఖమాత్యులు (శ్రీమతి వై. సీతాదేవి)

(అ) కాదండి.

(ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—21-3-89 వ తేది నుండి వాయిదా వేయబడిన ప్రశ్నలు నెం. 224 (*10068) మరియు నెం. 225(*10921) తిరిగి వాయిదా వేయబడినవి.

స్వల్పవ్యవధి ప్రశ్న-వాగ్రూప సమాధానములు

పాల ఉత్పత్తిదారుల సహకార సంఘాలు

250-ఎ

స్వల్పవ్యవధి ప్రశ్న నెం. 1106-ఎ సర్వశ్రీ జి. ప్రతాపరెడ్డి (ఆళ్లగడ్డ), డి. కె. సమరసింహారెడ్డి, యం. వి. మైసూరారెడ్డి, మహమ్మద్ జానీ,జె. సి. దివాకరరెడ్డి (తాడిపత్రి), పి. జనార్దనరెడ్డి (ఖైరతాబాద్) ఆర్. దామోదర్‌రెడ్డి, (తుంగతుర్తి) కె. బాపిరాజు. ఎం. ఎల్. ఏ. లు.

గౌరవనీయులైన అడవులు, పశు సంవర్ధన శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :—

(అ) రిజిస్ట్రేషను కోసం దరఖాస్తులను దాఖలు చేసిన జిల్లా పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార యూనియన్ల సంఖ్య ఎంత? ఇప్పటివరకు రిజిస్టరయిన వాటి సంఖ్య ఎంత?

(ఆ) రిజిస్ట్రేషను కోసం దరఖాస్తులు ఏవైనా పెండింగులో ఉన్నాయా? వాటిని ఎప్పటిలోగా రిజిస్టరు చేయడం జరుగుతుంది?

అడవుల, పశు సంవర్ధక శాఖామాత్యులు (శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి)

(అ) జిల్లా పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార యూనియన్ల రిజిస్ట్రేషను కోసం 10 (పది) దరఖాస్తులు అందాయి. ఈ పది దరఖాస్తులకు గాను తొమ్మిది జిల్లా పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార యూనియన్లను రిజిస్టరు చేయడం జరిగింది.

(ఆ) కర్నూలు జిల్లా పాల ఉత్పత్తిదార్ల సహకార యూనియను చేసిన దరఖాస్తు పెండింగులో ఉంది. ఈ యూనియన్కు రిజిస్ట్రేషను 1989, జూన్ ముగిసేలోగా పూర్తి కావచ్చును.

శ్రీ జి. ప్రతాపరెడ్డి :— కర్నూలు యూనియన్ను రిజిష్టరు చేయలేదని మంత్రిగారు అంగీకరించారు. యూనియన్ రిజిష్టరు చేయమని అప్లికేషను అక్కడ ఉందా? దీని మీద హైకోర్టు డైరక్షను యిచ్చిన మాట వాస్తవమేనా? ఆ యూనియన్ను ఎందుకు యింతవరకు రిజిష్టరు చేయలేదు?

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి :— ఇందులో 136 మంది సభ్యులుగా వున్నారు. ఉ. 9-40
కర్నూలు జిల్లా యూనియన్ రిజిస్ట్రేషన్ చేయమని అప్లికేషన్స్ పెట్టడం జరిగింది. 4-6-80 తేదీనాడు తేదీని నిర్ణయించడం జరిగింది. అక్కడ తేదిని ఫిక్స్ చేసినతరువాత, రెండు రోజులకు ముందే అక్కడ వున్న యింకో అభ్యర్థిని-నారాయణరెడ్డి అనే అభ్యర్థిని కిడ్నాప్ చేసి,—అక్కడ ఎలక్షన్లో గొడవ జరిగే పరిస్థితి వుందని ప్రభుత్వానికి ఇన్ఫర్మేషన్ అక్కడ నుండి రావడంతో, అక్కడకు జనరల్ మానేజరు, స్పెషల్ కాడర్ సబ్ రిజిస్ట్రార్ గారిని అక్కడకు ఎంక్వయిరీ చేయడానికి పంపడం జరిగింది. వారికి నారాయణరెడ్డిగారు కలిసి, ప్రభాకరరెడ్డి, కిడ్నాప్ చేసి 24 గంటలు కస్టడిలో పెట్టారు. ఈ దృష్ట్యా ఎలక్షన్ జరపడానికి వీలులేదని గొడవలు జరుగుతాయని రిపోర్టు ఇచ్చారు. ఆ రిపోర్టుపై ఎన్నిక ఆపు చేయాలని 'ఈనాడు' 'ఆంధ్రపత్రికలో' అడ్వర్టైజ్ మెంట్ ఇచ్చి, 4 వ తేదీనాటి ఎన్నిక పోస్ట్ పోన్ చేయడం జరిగింది. కాని తిరిగి పదవ తేది జూన్ నాడు ప్రభాకరరెడ్డిగార్లు నిర్ణయించిన స్థలములో కాకుండా, వేరేగా నిర్ణయించిన స్థానంలో మేము ఎన్నికలు పెట్టుకొన్నాము, అందులో 80 మంది సభ్యులు హాజరయ్యారు, అందుకు దీన్ని రిజిష్టరు చేయమని ప్రపోజల్ తేవడం జరిగింది. ఆ ప్రపోజల్ను అక్కడున్న ఇంచార్జి స్పెషల్ డిప్యూటి రిజిస్ట్రార్ పరిశీలనచేసి, దానిలో అవకతవకలున్నాయని, అక్కడ గొడవ జరుగుచున్నదని, అంతకు ముందు అక్కడ 144 సెక్షన్ క్రింద కర్ఫ్యూ విధించడం జరిగింది కనుక రిజిష్టర్ చేయడానికి వీలు

లేదని వారు తిరస్కరించడం జరిగింది. దానిపై ప్రభాకరరెడ్డి గారు ఒక రివిజన్ పిటిషన్‌ను ప్రభుత్వానికిచ్చారు. దానిపై ప్రభుత్వం జి. ఓ. ఆర్. టి. నెం. 416 తేది. 20-4-85 నాడు రిజిస్ట్రేషన్ చేయమని వారికి ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది. ఇంతలోగా, నారాయణరెడ్డిగారు మరొక పిటిషన్ తీసుకొని వచ్చి, అక్కడున్న ఇన్‌ఫర్మేషన్ వాస్తవం కాదు, వాస్తవానికి అక్కడ ఎన్నికలు జరగలేదు, వేరే ప్రదేశములో జరిపారని ప్రభాకరరెడ్డి గారు చెబుతున్నారు. దీనిపై స్టే ఇమ్మని వారు అప్లికేషన్‌లో కోరడం జరిగింది. అందుకు ఫరదర్ ప్రొసీడింగ్స్ ఆపు చేయమని ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది. ఇంతలోగా, ప్రభాకరరెడ్డి గారు [illegible] ఆర్డరు తెచ్చారు. జి. ఓ. 60 [illegible] దానిపైన ఎన్నికలు జరిగిన నాటికి, [illegible] చాలా గ్యాప్ వుండడంవల్ల ఎంక్వయిరీ [illegible] అక్కడున్న జనరల్ మేనేజరు [illegible] రిపోర్టు ఎందుకు పంపలేదని అడగడం [illegible] 10-1-1988 న జడ్జిమెంట్ రావడం జరిగింది. తక్షణమే 2-3 మాసాలలో దాన్ని రిజిష్టరు చేయమని ఇదివరకే ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది.

శ్రీ ఓ. కె. నమరసింహా రెడ్డి:—మంత్రి గారు చెప్పిన జవాబులో పరిణామాలను జాగ్రత్తగా వింటే అర్థమవుతుంది 5 సంవత్సరాల క్రిందట ఈ ఎన్నిక జరిగింది. ఒక వ్యక్తి ప్రజాస్వామిక పద్ధతిలో అధ్యక్షుడుగా ఎన్నికయ్యాడు. ఆ ఎన్నికయిన వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా, అధికార పక్షానికి సంబంధించినవాడు కాబట్టి ఇక్కడనుండి ఒక అధికారిని, పట్టుకొని, వేరే ఉత్తర్వులు తెచ్చుకొంటే,—పై అధికారి జుడీషియల్ ఆఫీసరుగా వున్న పై అధికారితో పిటిషన్ పెడితే, ఆయన దాని పూర్వాపరాలు అన్నీ విచారణ చేసి, వ్యతిరేకంగా ఆయన నిర్ణయం తీసుకొని, తక్షణమే రిజిస్ట్రేషన్ చేయమని ఉత్తరువులు ఇస్తే, ఆ ఉత్తరువులను ఖాతరు చేయలేని పరిస్థితిలో ఈ ప్రభుత్వము నడుస్తూ వుంటే —ప్రజాస్వామిక పద్ధతిలో ఎన్నికయిన ఒక వ్యక్తి కోర్టుకు పోయి, కోర్టు నుండి డైరెక్షన్ తెస్తే, 5 సంవత్సరాలయినా ఈ రోజు వరకు రిజిస్ట్రేషన్ చేయకుండా వుండడానికి కారణం ఏమి ? దానికి బాధ్యులైన అధికారులపైన ఏమి చర్యలు తీసుకొన్నారు ? కోర్టు ఆదేశాలు ఎందుకు అమలు చేయలేదు ? జుడీషియల్ అథారిటీ ఉత్తరువులను ఎందుకు అమలు చేయలేదు ? ఈ మొత్తం వ్యవహారము ఏ వ్యవస్థ క్రిందనడుస్తున్నదని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను ?

(శ్రీ కె. సత్యనారాయణ అధ్యక్ష స్థానంలో వున్నారు.)

చైర్మన్:—ప్రభాకర రెడ్డి గారికి మొదట ఎవరు స్టే ఇచ్చింది ? ప్రభుత్వమేనా ?

శ్రీ ఓ. కె. నమరసింహారెడ్డి:- కాదు. క్వాసీ జుడీషియల్ అథారిటీగల వారు ఒకరు కోప [illegible] యాక్టు క్రింద వున్నటువంటి ఆయనిచ్చారు. ఆయన రివిజన్ ఎంటర్‌టెయిన్ చేసి,

He passed an orded that it should be registered. Then that order was not implemented by the Government. Then, seeking direction from the High Court, they kept the order not implementing and filed a writ petition in the High Court. They got the orders from the High Court directing

the Government to implement. Even then the Government has not implemented and five years have been elapsed and till now, the registration was not done. ఈ రోజు మంత్రి గారు 2 నెలల్లోపల రిజిష్టరు చేయమని అంటే, హైకోర్టు ఫయినల్ డిస్‌పోజల్ చేసి, 5 మాసాలు అయిపోతున్నది. ఇంతవరకు ఎందుకు చేయలేదు ?

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి :— ఎన్నికలు 4-6-1984న జరుగవలసి వుండె. అక్కడ జరిగిన కొన్ని గొడవలవల్ల ఎన్నికలు జరుగలేదు. తరువాత ఇంటరిమ్ ఆర్డరు తేకముందే, ఈ ప్రభాకరరెడ్డి గారు ప్రభుత్వానికి రివిజన్ పిటిషన్ పెట్టినప్పుడు, ఎటువంటి పక్షపాతమూ లేకుండా, ఎలక్షన్ కండక్టు చేయమని వారికి చెప్పడం జరిగింది. దానిపైన యింకో ప్రత్యర్థి ఎవరయితే కిడ్‌నాప్ చేయబడ్డాడో అతను తనకు న్యాయం కావాలని కోరినప్పుడు వారికి కూడా అవకాశం కల్పించడానికి......

Sri D. K. Samarasimha Reddy:—Sir, it is all immeterial for us When there is a directon from the High Court that must be implemented.

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి :— నన్ను చెప్పనీయండి. వారం ... న్యాయం జరగాలని వారు అప్లికేషన్ పెట్టుకొన్నప్పుడు, తరువాత స్టేట్ చే... ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది. ఇంటరిం ఇంజెక్షన్ ఆర్డరు వచ్చిన తరువాత 13-10-1980 నాడు ప్రభుత్వం స్టే ఆర్డరు ఇచ్చింది. 13-10-87న స్టే వెకేట్ చేయడం జరిగింది. స్పెషల్ గ్రేడు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ గారు ప్రభాకరరెడ్డిగారికి ప్రొవిజన్స్ ప్రకారం ప్రపోజల్ పంపమని కోరడం జరిగింది. వారు 8-12-1987 నాడు ప్రపోజల్ పంపారు. వారు సబ్‌మిట్ చేయడంలో కూడా జాప్యము జరిగింది. మొత్తం జాప్యమంతా ప్రభుత్వానిదే కాదు. అంతకు ముందు ఎన్నికలు జరుపుమని కమీషనర్ గారికి ఆదేశాలు ఇచ్చినందువల్ల వారి రిపోర్టు సబ్‌మిట్ కాలేదు. ఎన్నికలు ఏమయ్యా యని వారిని కోరడం జరిగింది. అదే విధంగా జనరల్ మేనేజరు గారు రిపోర్టు పంపలేదు. వారిని కూడా మందలిస్తూ, లెటరు వ్రాయడం జరిగింది. ఇంత లోపల హైకోర్టు నుండి జడ్జిమెంటు వచ్చింది. ఈనాడు మరల నోటిఫికేషన్ ఇవ్వాలి. ఆ ప్రొసెస్ అంతా పూర్తి అవడానికి రెండు మాసాలయినా పడుతుంది. రెండు మాసాలలో తప్పకుండా ఎలెక్షన్ జరిపిస్తారు.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి :— అధ్యక్షా, తమరు శాటిస్‌ఫయి అయ్యారా ?

చైర్మన్ :—వారు రెండు మాసాలలోపల మీరు ఇచ్చిన ప్రకారం......

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి :— 5 సంవత్సరాల నుండి కాలేదు. ఆర్డరు వచ్చి 5 మాసాలయింది.

చైర్మన్:— ప్రభాకరరెడ్డి గారి వైపు నుండి కూడా ఇంతవరకు లేట్ జరిగిందని మంత్రి గారు చెప్పారు......

Sri D. K. Samarasimha Reddy:—No, No, Sir. that is wrong statement, Let him look into the file once again. That is wrong statement by the Minister.

చైర్మన్ :— మంత్రి గారు 8–12–1987 నాటికి .. (ఇంటరప్షన్)

జడ్జిమెంట్ 10–11–1988కి అయింది. దాని కాపీ ప్రభుత్వానికి 23–3–1989న వచ్చిందని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. అది కాదని అంటే అందులో ఏమయినా అవకాశాలుంటే ఇవ్వండి. సమాధానము రావడానికే నేను ప్రయత్నిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి:— 10–11–1988న జడ్జిమెంట్ అయింది. దాని కాపీ 23–3–1989న ప్రభుత్వానికి వచ్చింది

శ్రీ టి. కె. సమరసింహారెడ్డి:—ఫస్టు హైకోర్టు నుండి ఇంటరిమ్ డైరెక్షన్ ఎపుడు వచ్చింది ? అంతకు ముందు ఇక్కడున్నటువంటి క్వాసీ జుడీషియల్ ఎథారిటీ గలవారు ఎపుడు ఆర్డరు ఇచ్చారు ? హైకోర్టు ఆర్డరు ఎపుడు వచ్చింది ? ఈ మధ్య పీరియడ్‌లో హైకోర్టు ఇంటరిమ్ ఆర్డరుకు, ఫైనల్ డిస్‌పోజల్‌కు మధ్యవున్న కాలం లోపల ఆ ఆర్డరును ఇంప్లిమెంట్ చేయకపోవడానికి కారణం ఏమి ? 5 సంవత్సరాలయింది. ఎందుకు కాలేదని అంటే నవంబరులో జడ్జిమెంట్ అయిందని, మార్చిలో దాని కాపీ వచ్చిందని అంటున్నారు. ఏమిటండీ ఆన్సర్ ? జడ్జిమెంటు రాగానే గవర్నమెంటు ప్లీడర్ లేడా ? వారు వెంటనే పంపాలి కదా ? చెప్పనునండి. కాంగ్రెసు ఎం. ఎల్. ఎ. తమ్ముడు అయినందువల్ల ..

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి:—కాంగ్రెసు ఎం.ఎల్.ఎ తమ్ముడు అయినందు వల్ల అని కాదు. అతనికి స్టే ఆర్డరు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. అతన్ని ఇంప్లిమెంట్ చేయమని కూడా చెప్పడం జరిగింది. వారి రివిజన్ పిటిషన్‌పై లటు తరువాత, వేరే అతను నష్టపోయిన అతను నాకు కూడా న్యాయం కావలెనని అన్నప్పుడే ఇంజెక్షన్ ఆర్డరు ఇవ్వడం జరిగింది.

శ్రీ టి. కె. సమరసింహారెడ్డి:—క్వశ్చన్ ఏమిటంటే, మిల్కు సొసైటీ రిజిస్ట్రేషన్ లోపల ఎందుకు 5 సంవత్సరాల నుండి జాప్యము అవుతున్నది ? లీగల్‌గా డెమొక్రాటిక్ వేలో ఎలక్షన్ అయిపోయింది. ఒక వ్యక్తి ఎన్నికయ్యాడు. ఆ ఎన్నిక విషయంలో హైకోర్టు ఇంప్లిమెంట్ చేయమని డైరెక్షన్ ఇచ్చి 6 మాసాలు అవుతూ వుంది. ఫయినల్ డిస్‌పోజల్ నవంబరు అయి వుండవచ్చు.

(ఉప సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

ఉ. 9–50 ఎందుకు చేయలేదు అంటే నష్టపోయిన వ్యక్తి మాకు పిటిషన్ పెట్టుకున్నాడు అంటే Are you sitting over the judgment of the High Court? How did you entertain the application when the matter was sub-judice? Is this the way as to how the Department should function ?

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి:—అధ్యక్షా, జడ్జిమెంటు 10–11–1988 నాడు అయింది. ఓరల్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ మీద ఓరల్ మాటల మీద ప్రభుత్వం ఏక్షన్ తీసుకోడానికి వీలుండదు. జడ్జిమెంటు కాపీ వచ్చిన తరువాత ఏక్షన్ తీసుకోవడానికి వీలుంటుంది.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి:—ఇంటరిమ్ ఆర్డరు ఎపుడు వచ్చిందో చెప్పండి ?

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి:—ఇంటరిమ్ ఆర్డరు కమీషనర్ గారి ఎంక్వయిరీలో ఉంది. జి. ఓ. ని అమలు చేయమని వచ్చింది. దాని పైన మళ్లీ ప్రపోజల్ సబ్మిట్ చేయమని ప్రభాకరరెడ్డిగారికి లెటరు పంపడం జరిగింది. ప్రభాకరరెడ్డిగారు పంపిన దాంట్లో రూల్సు ప్రకారం కొన్ని సర్టిఫికేట్సు లేనందువల్ల క్లారిఫికేషన్ కావల్సి వచ్చింది. ఓరల్ గా జడ్జిమెంటు ఇచ్చినట్లు తెలిసినా గాని సర్టిఫైడ్ కాపీలు లేనందువల్ల యాక్షను తీసుకోలేదు. రెండు మాసాలలోపల ఎన్నికలు జరిపిస్తాము.

శ్రీ జె. సి. దివాకర రెడ్డి:—ఇంటరిమ్ ఆర్డరు ఎప్పుడు వచ్చింది. హైకోర్టు మంచి? దాని పైన ఎందుకు ఏక్షను తీసుకోలేదు? సంబంధించిన అధికారుల పైన ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారు?

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి :— ఎలాంటి జాప్యము తప్పు జరగలేదు. ప్రభాకర రెడ్డి గారు సబ్ మిట్ చేసినదాంట్లో కావలసిన సర్టిఫికేట్సు కొన్నిలేవు. క్లారిఫికేషన్ కి పంపడం జరిగింది.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి :— హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులు యథాతథంగా అమలు రించవలసిన అవసరం ఈ ప్రభుత్వానికి ఉందా, లేదా?

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి:—హైకోర్టు పైన ప్రభుత్వానికి పూర్తి గౌరవం ఉంది. రెండు మాసాలలోపల చేస్తామని చెబుతున్నాను.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి :— 1984లో అప్లికేషన్ పెట్టారు. ఎలక్షను అయిపోయింది. రిజిష్టరు చేయండి అని అడిగితే దాని పైన మీరు చేయకపోతే హైకోర్టుకి పోయారు క్వాసి జుడీషియల్ ఆఫీసరు డి. ఆర్. ఓ గారు ఒక ఉత్తర్వు ఇచ్చారు. దానిని మీరు ఇంప్లిమెంటు చేయలేదు. హైకోర్టు ఇంటరిమ్ డైరెక్షన్ ఇచ్చింది. దానిని మీరు ఇంప్లిమెంటు చేయలేదు. దానిమీద హైకోర్టుకి పోయారు అది ఒక జడ్జిమెంటు ఇచ్చింది. దానిని ఇంప్లిమెంటు చేయలేదు. ఎందుకు చేయలేదు?

శ్రీ డి. కె. సమరసింహ రెడ్డి:—మళ్లీ రెండు నెలలలో ఎన్నికలు జరుపుతాము అంటున్నారు ఏమిటి?

శ్రీ సి. ఆనందరావు:—జుడీషియల్ జడ్జిమెంటు ఉన్నది, కోర్టులో కేసు ఉన్నది. దీని విషయంగా పదే పదే అడిగితే వారు ఏమి చెబుతారు. హైకోర్టుకి అప్లికేషను పెట్టుకోవచ్చు. కంటెంప్టు ఆఫ్ కోర్టు పెట్టుకోవచ్చు.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:—పాయింటు చాల సింపుల్...

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—హైకోర్టు ఆర్డరు ఇంప్లిమెంటు చేస్తామని మినిష్టరు గారు చెప్పారు.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:—ఈ గవర్నమెంటు స్టాయిల్ ఆఫ్ ఫంక్షనింగు మాకు ఏమీ అర్ధము కావడంలేదు. Your own Secretary, sitting as a quasi judicial

order of your Secretary imple- mented, they had to go to the High Court. The High Court has given apositive direction directing the Government to implement it. 1984 లో ఎలక్షను అయిపోయింది. 1984 నుంచి ఇప్పటిదాకా ...టు ఏదో మిషమీద నామినేట్ ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో ఎన్నికైన ఒక అధ్యక్షుడిని ఆయన స్థానం ఆయన ఆక్రమించకుండా డిలే చేయించినారు. ఎందుకు? ఇంప్లిమెంటు చేయమని కోర్టు ఆర్డరు ఇచ్చారు. మీ సెక్రటరీ ఇంప్లిమెంటు చేయమని ఆర్డరు ఇచ్చారు. కాని ఇక్కడ కావడంలేదు. ఎందుకు కాలేదు అని అంటే రెండు నెలలలో మళ్లీ ఎన్నికపెడతాము అని మంత్రిగారు జవాబు ఇస్తున్నారు అంటే నవ్వాలో ఏడవాలో తెలియడం లేదు.

శ్రీ కె. సురేందర్‌రెడ్డి:—ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో జరిగింది అన్నది వాస్తవం కాదు. అక్కడ దౌర్జన్యం జరిగింది, కిడ్‌నాప్ చేయడం జరిగింది.

(ఇంటరప్షను)

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి:—ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో ఎన్నిక అయిందని హైకోర్టు కూడ ఒప్పుకుంది.

శ్రీ జి. ప్రతాపరెడ్డి:—మంత్రిగారు ఇక్కడ తప్పుడు స్టేటుమెంటు ఇస్తున్నారని ఖచ్చితముగా చెబుతున్నాను. సంబంధిత సెక్రటరీ కూడ దాని మీద ఎంక్వయిరీ చేసి ...టు దాని మీద ఏమీ లేదని డైరెక్షన్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఇప్పుడు దాని మీద తప్పుడు సమాచారం ఇస్తున్నారు. రాజకీయ దురుద్దేశాలను ఖచ్చితముగా ఈ సభకు ఆపాదిస్తున్నారు అని చెబుతున్నాను. ఇటువంటి తప్పుడు సమాచారాన్ని ఇవ్వవద్దు అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. సురేందర్‌రెడ్డి:—1984 లో జరిగినటువంటి ఎన్నికలు అక్కడ జరిగి ... దౌర్జన్యం కిడ్‌నాప్ వల్ల పోస్టుపోన్ చేయడం జరిగింది. వేరే స్థలములో ఎన్నిక పెట్టమన్నారు అన్నారు. దాని పైన ప్రభుత్వం జి. ఓ. కూడ ఇచ్చింది ఇన్‌స్టిట్యూషన్ చేయాలని. కాని ఈ లోపల కిడ్‌నాప్ చేయబడిన నారాయణరెడ్డిగారు వచ్చి నాకు అన్యాయం జరిగిందని రిట్ పిటీషన్ ఫైలు చేశారు. తరువాత మళ్లీ హైకోర్టునుంచి జడ్జిమెంటు రావడం జరిగింది. ఈ జడ్జిమెంటు 10-11-1988 నాడు వచ్చింది. మాకు సర్టిఫైడు కాపీ వచ్చింది. ఇప్పుడు రెండు నెలలలోపల చేస్తామని హామీ ఇస్తున్నాము.

శ్రీ ఆర్. రాజగోపాలరెడ్డి (లక్కిరెడ్డిపల్లి):—ఎక్కడైనా ఎన్నికల మీద పిర్యాదు ఉంటే ఎన్నికల కమిషన్ ముందుకి పోతాడు. కాని ప్రభుత్వము జోక్యము చేసుకునే దానికి ఏమి హక్కు ఉంది? ఎన్నికలు అయిన తరువాత ప్రభుత్వము దానిని ఎలక్ట్ చేయాలి గాని మీరు జోక్యము ఎందుకు చేసుకోవాలి?

ఉ. 10—00 శ్రీ కె. సురేందర్‌రెడ్డి:—1985 సంవత్సరంలో రిట్ పిటీషన్ కోర్టులో ఫైలు చేస్తే దాని మీద 1988 దాకా కోర్టులో మూడు సంవత్సరాలు అక్కడ అయినది. దానికి ప్రభుత్వాన్ని బ్లేమ్ చేస్తే ఎట్లాగు? కోర్టువారు ఇంటరిమ్ ఆర్డర్ యిచ్చిన దానిమీద చర్యలు తీసుకుంటామని చెప్పడం జరిగింది.

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి:—ఈ క్వశ్చన్ మీద సంతకాలు చేసినవారిలో మేము కూడా ఉన్నాము.

శ్రీ సి. ఆనందరావు:—కోర్టులో ఉందని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. అది యింకా డిసైడ్ కాలేదు. అక్కడ సంవత్సరాలు పట్టవచ్చును. సమరసింహారెడ్డిగారు కోర్టు ఆర్డర్సు ప్రకారంగానే యిక్కడ కూర్చున్నారు. ఆ కోర్టు ఆర్డరు రావడానికి కూడా టైము పట్టింది. కాబట్టి మంత్రిగారు వారివద్ద ఉన్న సమాచారం యిస్తున్నారు.

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి:— కర్నూలులో పాల సొసైటీ అధ్యక్షుడుగా ప్రభాకరరెడ్డిగారు ఆయన కాంగ్రెసు ఎం. ఎల్. ఏ ప్రతాపరెడ్డి సోదరుడు, వారికి క్లియర్‌గా మెజారిటీ ఉన్నప్పుడు పాపం ఎదుటివారు ఓడిపోతారని యీ ఆర్డర్ యిచ్చారు. హైకోర్టు వారు ఇంజెక్షన్ ఆర్డర్ యిచ్చిన తరువాత దానిమీద యాక్షన్ తీసుకొని తరువాత కిడ్‌నాప్ కేసు ఏమయిందనీ మంత్రిగారు సమాధానం చెబితే బాగుంటుంది. ఆ సొసైటీని రిజిష్టరు చేయాలని 1985 లో కోర్టులో ఇంటరిమ్ ఆర్డర్ యిస్తే దానిని ఎందుకు ఇంప్లిమెంటు చేయలేదు. అక్కడ ఉన్న అగర్‌వాలా అనే ఆఫీసరు దానిని రిజిష్టరు చేయాలని అనుకుంటే ఆయనను ట్రాన్స్‌ఫర్ చేసినది వాస్తవమా? తరువాత సెక్రటరీగారు ఒక జి. ఓ. యిచ్చారన్నారు. దానిని ఇంప్లిమెంటు చేస్తారా ? దానిని సభముందు పెడతారా ? తరువాత మంత్రిగారు చెబుతూ ఎలక్షన్సు గొడవలవల్ల జరపలేదు అన్నారు. ఒక్క మిల్కు కేంద్రానికి ఎలక్షన్ జరపకపోతే శాసన సభకు ఎన్నికలు జరిపించడానికి యీ ప్రభుత్వానికి స్తోమతు ఉందా ? ఈ విధంగా ఆ సొసైటీని రిజిష్టరు చేయకపోవడంవల్ల రాజకీయాలవల్ల జరిగిన నష్టం ఏమిటంటే దాదాపు 12 కోట్ల రూపాయలు నేషనల్ డైరీ డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషన్ ద్వారా రావలసిన డబ్బు నిలచిపోయింది. అసలే మాది వెనుకబడిన ప్రాంతం మా ప్రాంతంలో అభివృద్ధి అంతంతమాత్రం జరుగుతున్నది. ఇపుడు యీ 12 కోట్ల రూపాయలు రాకుండా దుర్గతి పట్టించింది యీ ప్రభుత్వం కాదా ? ఇప్పటికైనా ఆ సొసైటీని ఎందుకు రిజిష్టరు చేయకూడదు ?

శ్రీ కె. సురేందర్‌రెడ్డి:—కాంగ్రెసు ఎం. ఎల్. ఏ ప్రతాపరెడ్డిగారి సోదరుడు ఆ సొసైటీకి అధ్యక్షుడు కనుక రిజిష్టరు చేయకపోవడం అనేది కాదు. అక్కడ కొన్ని అన్యాయాలు జరిగాయని ఫ్యాక్ట్స్ జరిగినపుడు ఎంక్వయిరీకి కమిషనరు రిపోర్టు రాక ముందు దానిని ఇంప్లిమెంటు చేయడం సమంజసంగా ఉండదని ఎంక్వయిరీ జరుపుతున్న సందర్భములో యీనాడు కోర్టు జడ్జిమెంటు వచ్చింది.

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి:—కోర్టు జడ్జిమెంటు వచ్చి 3 ఏళ్లు అయింది. దీనిని బట్టి యీ ప్రభుత్వం యొక్క రాజకీయ ఉద్దేశ్యం ఏమిటో తెలుస్తున్నది. హైకోర్టునుంచి ఇంటరిమ్ ఆర్డర్ వచ్చి మూడు ఏళ్లు అయినా దానిని ప్రభుత్వం ఇంప్లిమెంటు చేయడం లేదు.

శ్రీ కె. సురేందర్‌రెడ్డి:—మాకు పక్షపాతము ఉంటే జి. ఓ. యిచ్చి దానిని ఇంప్లిమెంటు చేయమని చెప్పే సమస్యరాదు.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:—ఇపుడు అయినా మంత్రిగారు వారం రోజులలో ఆ సొసైటీని రిజిష్టరు చేస్తామని చెప్పవచ్చును కదా ?

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి:—మాకు కాంగ్రెసు వారిపైనే పక్షపాతం ఉంటే 460 జి.ఓ. యిచ్చే సమస్య రాకపోను. మేము రెండు మాసాలు పైన అడుగుతున్నాను. ఎందు కంటే యిక్కడ ఫార్మాలిటీస్ అన్నీ చూసి ప్రొసీజరు ప్రకారం దానిని రిజిష్టరు చేయాలి.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— ఇపుడు సొసైటీని రిజిష్టరు చేయడానికి రెండు నెలలు టైము ఎందుకు? ఇమీడియేట్‌గా వారం రోజులలో ఎందుకు రిజిష్టరు చేయకూడదు?

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి :— దానికి ప్రొసీజరు, ఫార్మాలిటీస్ ఉంటాయి. మెంబర్సుకు నోటీసు యివ్వాలి. దాని కొరకు రెండు నెలలు టైము కావాలి.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— వీరు కుట్రపన్నేరు. మీకు ఉన్న దుర్బుద్ధి ఈ విధంగా బయటపడుతున్నది మంత్రిగారు కూడా అందులో పాత్ర వహిస్తున్నారని అనవలసి వస్తున్నది. రెండు నెలలు ఈ సొసైటీని రిజిష్టరు చేయడానికి టైము అవసరం ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్. రాఘురెడ్డి :— మంత్రిగారికి ఉన్న యిబ్బంది ఏమిటో చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి :— సొసైటీని రిజిష్టరు చేయడానికి యిబ్బంది ఏమీ లేదు. దీనిలో కొన్ని ఫార్మాలిటీస్ ఉన్నాయి. అవి ఫుల్‌ఫిల్ చేయాలి. కాబట్టి వీలైనంత తొందరలో దానిని రిజిష్టరు చేయమని ఆదేశాలు యిచ్చాము.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి :— ఈ సొసైటీ రిజిస్ట్రేషన్ జాప్యం కావడానికి మంత్రిగారు చెప్పిన ఒక కారణం ఏమిటంటే నారాయణరెడ్డి అనే వ్యక్తి ప్రభుత్వానికి ఒక పిటిషన్ యిచ్చారన్నారు. ఆయన ఎలక్షన్సులో పార్టిసిపేటు చేయనందువల్ల దీనికి ఆలస్యము జరిగిందన్నారు. దాని మీద ఎంక్వయిరీ జరగడానికి 5 సంవత్సరాల కాలం పట్టిందా? అసలు పోలీసు కంప్లయింటు యిచ్చారా? పోలీసు కంప్లయింట్ యిస్తే ఎవరి మీద కేసు పెట్టారు? అల్లరి జరగలేదు. కేసు అసలు పెట్టలేదు. కిడ్నాప్ అనేది ఎవరూ చేయలేదు. ప్రభుత్వం తనవైఫల్యాన్ని కప్పిపుచ్చుకోవడానికి యిట్లాగు చేసూ ఒక దుమారం లేపారు.

శ్రీ కె. సురేందర్ రెడ్డి :—అక్కడ అల్లరి జరగక పోతే 144 సెక్షను పెట్టడం అవసరం ఉండదు. కాని 144 సెక్షను అక్కడ పెట్టడం జరిగింది. పోలీసు స్టేషనులో కంప్లయింటు యివ్వడం జరిగింది. ప్రభుత్వానికి ఒక లెటరు కూడా పంపడం జరిగింది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— నా పర్మిషన్ లేకుండా ఎవరైనా మాట్లాడితే

నక్షత్రపు గుర్తులేని ప్రశ్నలు వ్రాతపూర్వక సమాధానములు

అధికార భాష గురించి భారత ప్రభుత్వ మార్గదర్శక సూత్రాలు

293—

9845—ప్ర సర్వశ్రీ జె. వెంకయ్య, పి. వెంకటపతి, యస్. రాఘవరెడ్డి, బి. వెంకటేశ్వరరావు:— ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారము తెలియజేస్తారా:

(ఎ) అధికార భాష గురించి భారత ప్రభుత్వం తెలిపిన మార్గదర్శక సూత్రాలు అమలు పరచడానికి తీసుకున్న చర్యలు, మరియు

(బి) అల్ప సంఖ్యాక భాషల పరిరక్షణకు గల మార్గదర్శక సూత్రాలు అమలు చేస్తున్నారా?

(ఎ) 1961 వ సంవత్సరం ఆగస్టు మాసంలో కేంద్ర మంత్రులు, రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులు ఢిల్లీలో సమావేశమై పరిపాలనా అవసరాల నిమిత్తం మైనారిటీ భాషల గురించి రూపొందించిన సూత్రాలనే భారత ప్రభుత్వ మార్గదర్శక సూత్రాలుగా వ్యవహరిస్తున్నాము. వీటి ప్రకారము, రాష్ట్రంలో 70శాతం మించి ప్రజలు మాట్లాడుతున్న తెలుగు రాష్ట్ర అధికార భాష అవుతుంది. 1966 వ సంవత్సరపు అధికార భాషా చట్టం అనుగుణంగా తెలుగును రాష్ట్ర అధికారభాషగా ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. దానిలో భాగంగానే ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణ దినోత్సవం నవంబరు 1, 1988 నుంచి రాష్ట్ర పరిపాలనలో అన్ని స్థాయిలలోను జరిపే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు, అన్ని ప్రభుత్వ ఉత్తరువులు తెలుగులోనే ఉండాలని ఇంగ్లీషును వాడరాదని, భారత ప్రభుత్వంతోనూ, ఇతర ప్రభుత్వాలతోను జరిపే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు మాత్రమే ఇంగ్లీషు వాడకం పరిమితం చేయాలని ఆదేశాలు జారీ చేయడమయింది.

(బి) భారత ప్రభుత్వ మార్గదర్శక సూత్రాలననుసరించి 15 శాతం నుండి 20 శాతం ప్రజలు ఆయా ప్రాంతాలలో మాట్లాడుతున్న ఇతరమైన భాషలను ఆ ప్రాంతాలలో మైనారిటీ భాషలుగా పరిగణించి, పరిపాలనలో కొన్ని సౌకర్యాలు కల్పించ వలసి ఉన్నది. మైనారిటీ భాషల పరిగణకు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఉదారంగా 15 శాతం పరిమితినే అవలంబించింది. దీని ప్రకారం మన రాష్ట్రంలో 1981 జనాభా లెక్కలననుసరించి ఈ శాతం మైనారిటీ వర్గాలున్న కొన్ని ప్రాంతాలలో ఒరియా, మరాటీ, ఉర్దూ, కన్నడ, తమిళ భాషలను మైనారిటీ భాషలుగా ప్రభుత్వం గుర్తించి, జాతీయ ప్రమాణాల మేరకు కొన్ని సౌకర్యాలను కల్పిస్తూ, ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. జి. ఓ. ఎం. ఎస్. నెం. 371, ప్రధాన పరిపాలన శాఖ, తేది 28—6—88 లో ఈ ఉత్తర్వులు ఉన్నాయి. (1) కొన్ని ముఖ్యమైన శాఖలలో జారీ అవుతున్న వేలం నోటీసులు (2) టెండరు నోటీసులు (3) ముఖ్యమైన ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు, ప్రకటనలు (4) కార్యాలయాల అధికారుల బోర్డులు మైనారిటీ భాషలలో కూడా

ఉండడం ఈ సౌకర్యాలలో కొన్ని, అయితే ఈ సౌకర్యాలు సరిగా అమలు కావడం లేదని కొందరు పెద్దలు, కొన్ని సంస్థలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చిన మీదట వీటి అమలుకు జిల్లా కలెక్టర్లను స్వయంగా బాధ్యుల్ని చేస్తూ కూడా ప్రభుత్వం ఆదేశాలిచ్చింది.

ఇక రాష్ట్రంలో రెండవ అతి విస్తృతమైన ఉర్దూ భాష విషయంలో జాతీయ ప్రమాణాలను మించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరి కొన్ని ముఖ్యమైన సౌకర్యాలను కూడా కల్పించింది. అంతేకాకుండా ప్రభుత్వం అల్పసంఖ్యాక వర్గాల కొరకు ఒక మంత్రివర్గ ఉప సంఘాన్ని నియమించింది.

సమ్మక్క జాతరలో దొంగసారా అమ్మకము

294—

10364—ప్ర—సర్వశ్రీ చందాలింగయ్య, యన్. నరసింహారెడ్డి, యన్. కృష్ణ మూర్తి, ఎ. ధర్మారావు, బి. దుర్గారావు:— ఆబ్కారీ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారము తెలియజేస్తారా:

(ఎ) ఫిబ్రవరి 1988 లో మేడారం సమ్మక్క జాతర యందు ఆబ్కారీ అధికారులచే దొంగసారాయి అమ్మకమునకు అనుమతి ఇచ్చిన మాట నిజమేనా; మరియు

(బి) అయినట్లయితే అందుకు సంబంధించిన అధికారులపై ఎలాంటి చర్య తీసుకున్నారు?

(ఎ) లేదండి.

(బి) ఉత్పన్నము కాదు.

సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ నుండి గిరిజన శాఖను వేరు చేయుట

295—

8066—ప్ర.—శ్రీ కె. చిట్టి నాయుడు :— గిరిజన సంక్షేమ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారము తెలియజేస్తారా:

(ఎ) గిరిజన శాఖను సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ నుండి విడదీయుటకు ఏదేని ప్రతిపాదన గలదా; మరియు

(బి) అయినచో ఎంత కాలమునకు అది జరుగవచ్చును?

(ఎ) ఈ విషయము పరిశీలనలో వున్నది.

(బి) కాలపరిమితి చెప్పుట కష్టము.

షెడ్యూల్డు తరగతి బాలికలకు పక్కా వసతి గృహాలు

296—

9239— ప్ర.— శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:— గిరిజన సంక్షేమ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారము తెలియజేస్తారా?

(ఎ) నెల్లూరుజిల్లాలో తుఫానులకు, అనావృష్టికి గురిఅయ్యే ప్రాంతాలలో షెడ్యూల్డు తరగతికి చెందిన బాలబాలికల కొరకు క్రొత్త వసతి గృహాలను ప్రారంభించ

వలసినదిగా శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్‌రెడ్డి, ఎం. ఎల్. ఏ. గారి నుండి 1987–88 సంవత్సరములో గిరిజన సంక్షేమ మంత్రి గారికి గాని, సంబంధిత ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి గాని, గిరిజన సంక్షేమ సంచాలకునికి గాని ఏమైనా అర్జీలు అందినవా; మరియు

(బి) అయితే వాటి మీద తీసికొన్న చర్య ఏమిటి?

(ఎ) అందినవి.

(బి) 1987–88 సంవత్సరమునకు నెల్లూరు జిల్లాకు వసతి గృహాలు మంజూరు చేయబడలేదు.

రంగాపురం గ్రామములో స్త్రీపై అత్యాచారం

297—

3214–ప్ర.–శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ ఆలీ :— అంతరంగికశాఖా మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారము తెలియజేస్తారా:

(ఎ) కరీంనగర్ జిల్లా, సముద్ర లింగాపురం గ్రామంలో 14–1–1985న యిద్దరు సబ్‌ఇన్స్‌పెక్టర్లు, నల్గురు రక్షక భటులు ఒక స్త్రీని చెరిచినట్లు చేసిన ఆరోపణ ఫిర్యాదుపై సుప్రీంకోర్టు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఏదైనా నోటీసు జారీ చేసినదా;

(బి) అయితే ఆ అపరాధము యొక్క వివరము లేమిటి;

(సి) న్యాయస్థానంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతివాద పత్రం సమర్పించిందా; మరియు

(డి) నేరస్థులపై ప్రభుత్వం తీసికొన్న చర్య ఏమిటి?

(ఎ) అవునండి.

(బి), (సి) మరియు (డి) మల్లారపు సత్తెమ్మ భర్త మల్లారపు రాజ రెడ్డి, కూరెల్లి భాస్కర్, తుమ్మల నర్సయ్య, ఉప్పరి యెల్లయ్య, కుమ్మరి గంగన్న సోదరుడు ఉప్పరి యెల్లయ్య గంభీరావుపేట, కోనారావుపేట, ముస్తాబాదు, సిరిసిల్లా పోలీసు టాణాలకు చెందిన అనేక నేరములలో చిక్కుకొని కన్పించకుండా తిరుగుతున్న అతివాదులు. పరిశోధన సమయంలో పోలీసువారికి అందిన సమాచారం ప్రకారం గంభీరావు పేట, ముస్తాబాద్ పోలీసు టాణాలకు చెందిన యిద్దరు సబ్ ఇన్స్‌పెక్టర్లు, ఆర్గురు రక్షకభటులు 13–1–1985 రాత్రి ఆగంతుకులను పట్టుకొనుటకై వారి యిండ్లపై దాడి జరిపి సోదా చేశారు. ఆ సమయములో మల్లారపు సత్తెమ్మను పోలీసు వారు చెరచి నట్లు అభియోగం తేబడింది. దానిపై జగిత్యాల్ ఉపకలక్టర్, పెద్దపల్లి ఉప పోలీసు సూపరింటెండెంట్ విచారణ జరిపారు. విచారణలో పోలీసు వారు తనను చెరచినట్లు చేసిన అభియోగం సరైనది కాదని ఆమె తెలియజేసింది.

—

స్త్రీ శక్తి సంఘటన కన్వీనర్ డా. సుశీతారు, కరీంనగర్ జిల్లా, సముద్ర లింగా పురం గ్రామస్థుడైన రాజరెడ్డి భార్య సత్తెమ్మను నల్గురు రక్షక భటులు యిద్దరు సబ్‌ఇన్స్‌పెక్టర్లు ఆమె యింటిలో 13/14–1–1985 తేదీన చెరచినట్లు చేసిన ఫిర్యాదుపై కరీంనగర్ జిల్లా కలక్టరుగాని, పోలీసు సూపరింటెండెంటు గాని ఏ విధమైన

చర్య తీసికోలేదని, పై సంఘటనపై తగిన ఆజ్ఞలు జారీ చేయుటకున్నూ సంబంధిత పోలీసు అధికార్లపై తగిన నేర నిర్ధారణ చర్య తీసికొనుటకున్నూ ఆదేశించవలసినదిగా సుప్రీంకోర్టును కోరినారు.

కరీంనగర్ కలక్టర్ 12-8-1985 వ తేదీన సత్తెమ్మను చెరచినట్లు చేసిన ఆరోపణ అసత్యమని ప్రతివాద పత్రం సమర్పించారు. డా. సుశీతారు మరొక రిజాయిండర్ వాదపత్రం సమర్పించారు. దానిపై ప్రతివాద పత్రము సమర్పించక ముందే సుప్రీంకోర్ట్ 20-12-1985 తేదీన కేంద్ర పరిశోధన శాఖను పై సంఘటనపై విచారణ జరిపి నివేదిక 31-3-1986 తేదీ లోగా పంపవలసిందిగా ఆదేశించింది. పై ఆదేశాల మేరకు కేంద్ర నేర పరిశోధన శాఖ వారు సుప్రీంకోర్టుకు తమ నివేదికను సమర్పించారు. సుప్రీం కోర్టు తమ అంతిమ తీర్పులో కేంద్ర పరిశోధన శాఖ వారు చేసిన విచారణఫలితంగా, సత్తెమ్మను పోలీసులు చెరచినట్లు వచ్చిన అభియోగం నిర్ధారింప బడలేదు కనుక తదుపరి చర్య ఏమీ లేదని తెలియజేసింది. అయితే డా. కె. స్వర్ణ కుమారి, కరీంనగర్ వైద్యాలయ సివిల్ అసిస్టెంట్ సర్జన్ శ్రీ ఎ. బుచ్చిరెడ్డి, ఉప సూపరింటెండెంటు తమ విధ్యుక్త ధర్మాలను నిర్వర్తించడంలో కొన్ని పొరపాట్లు చేసినట్లు కేంద్ర పరిశోధన శాఖ అభిప్రాయ పడడంచే వారిపై తగిన క్రమశిక్షణ చర్య తీసికోవలసిందిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి గారిని కోరడమైనది.

దానిపై సంబంధిత ఆరోగ్య శాఖ వారినీ, అంతరంగిక శాఖ వారిని పై యిద్దరి అధికార్లపై శాఖాపరమైన చర్య తీసుకోవలసిందిగా కోరడమైనది. శ్రీ ఎ. బుచ్చిరెడ్డి 6-11-1986 తేదీన ఉగ్రవాదులు చేసిన దాడులలో చంపబడిన కారణంగా వారిపై ఏ విధమైన చర్య తీసికోబడలేదని అంతరంగిక శాఖ వారు తెలిపారు.

డా. కె. స్వర్ణకుమారిపై శాఖాపరమైన విచారణ జరిపి, యికముందు అప్రమత్తలో ప్రవర్తించవలసిందిగా ఆమెను ఆదేశించినట్లు ఆరోగ్య శాఖ వారు తెలిపారు.

జిల్లా పరిషత్ ఆధీనం నుండి రోడ్లు భవనాల శాఖకు రోడ్ల బదిలి

298—

10144—ప్ర.—శ్రీ డి. నారాయణరావు :— రోడ్లు భవనాల శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా,

(ఎ) క్రింది రోడ్లను జిల్లా ప్రజాపరిషత్ ఆధీనం నుంచి రోడ్లు, భవనాల శాఖా ఆధీనంలోకి తీసుకోవాలెనని శ్రీకాకుళం జిల్లా పాతపట్నం శాసనసభ్యులు నివేదించి యున్నారా,

(1) పర్లాకిమిడి—రుగాడ రోడ్డు

(2) కె. సి. రోడ్డు నుంచి సోడా (వయా) తుమర

(3) టి. బి. రోడ్డు నుంచి సర్వకోట (వయా) పెద్ద గుజ్జువాడ, చిన్న గుజ్జువాడ, అన్నపురం మరియు వేలియా; మరియు

(బి) అయితే దానిపై తీసుకున్న చర్య ఏమి?

(ఎ) అవునండీ. ఈ మూడు రోడ్లలో, కిమిడి—రుగాడ, పర్లాకిమిడీ—రుగాడ రోడ్డు, రోడ్లు భవనముల శాఖకు బదిలీ చేసుకొనుటకు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో యున్నది.

(బి) కావలసిన నిధులు సమకూరిచినట్లయితే బదిలీ ఉత్తర్వులు జారీ చేయుటకు వీలు కలుగవచ్చును.

సంతనూతలపాడు నియోజకవర్గంలోని రోడ్లను రోడ్లు భవనాల శాఖకు బదిల

299—

10197—ప్ర.—శ్రీ కె. ఆదెన్న:— రోడ్లు భవనాల శాఖా మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(ఎ) జిల్లా ప్రజాపరిషత్ రోడ్లను, రోడ్లు భవనముల శాఖకు తీసుకొనుటకు గాను సంతనూతలపాడు నియోజకవర్గమునకు చెందిన శ్రీ కె. ఆదెన్నగారు శాసనసభ్యులు కోరిన మాట వాస్తవమేనా; మరియు

(బి) అయితే ఎప్పుడు ఆ రోడ్లను రోడ్లు భవనముల శాఖ వారు తీసుకొందురు?

(ఎ) అవునండీ. శ్రీ కె. ఆదెన్నగారు, శాసన సభ్యులు తమ లేఖ తేది 3—6—1988 లో క్రింద పేర్కొన్న రెండు జిల్లా ప్రజాపరిషత్ రోడ్లను రోడ్లు భవనాల శాఖ ఆధీనములోనికి తీసుకొనవలెనని కోరియున్నారు.

(1) త్రోవగుంట—పల్లిమల్లి (వయా) నెలటూరు.

(2) ఆర్. సి. పురం—బొడ్డికూరపాడు రోడ్డు (వయా) చినరావిపాడు.

(బి) ఈ రోడ్లను రోడ్లు భవనముల శాఖకు తీసికొనవలెనన్న ప్రతిపాదనలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నవి.

కె. జి. ఆసుపత్రి సర్జికల్ వార్డులో పడకలు పెంచుట

300—

9983—ప్ర.—శ్రీ పి. అప్పలనాయుడు :— వైద్య ఆరోగ్య శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారము తెలియజేస్తారా:

(అ) కె. జి. ఆసుపత్రి నందు గల సర్జికల్ వార్డులలో 1988—89 సంవత్సరములో పడకల సంఖ్యను పెంచే ప్రతిపాదన ఏదైనా యున్నదా,

(ఆ) అట్లయితే వాటిని గురించి వివరాలు ఏమి; మరియు

(ఇ) విశాఖపట్టణం కె. జి. ఆసుపత్రి నందు గల స్పెషల్ ఎకామడేషన్ను పెంచే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా?

(అ) మరియు (ఆ) విశాఖపట్టణం కె. జి. ఆసుపత్రి నందు గల సర్జికల్ వార్డులలోని పడకలను 1988–89 వ సంవత్సరములో పెంచే ప్రతిపాదన ఏదియు లేదు.

(ఇ) విశాఖపట్టణం కె. జి. ఆసుపత్రి నందు గల స్పెషల్ వార్డులలో అకామడేషన్ పెంచే విషయములో ఎటువంటి ప్రతిపాదనలు లేవు.

నెల్లూరు డి. యస్. ఆర్. ఆసుపత్రికి సలహా సంఘం

301—

10139—ప్ర. — సర్వశ్రీ జి. మల్లేష్, డి. చిన మల్లయ్య:— ఆరోగ్య శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారము తెలియజేస్తారా:

(ఎ) ప్రభుత్వ డి. యస్. ఆర్. హెడ్ క్వార్టర్స్, ఆసుపత్రి నెల్లూరుకు సలహా కమిటీ ఉన్నదా;

(బి) అయితే, సలహా కమిటీ మెంబర్ల పేర్లు ఏమై యున్నవి, మరియు

(సి) 1–1–1987 నుండి 30–6–1988 వరకు జరిగిన సమావేశములు ఏమైయున్నవి?

(ఎ) లేదండి.

(బి) ఉత్పన్నం కాదండి.

(సి) ఉత్పన్నం కాదండి.

కింగ్‌కోటి ఆసుపత్రిలో ఆక్సిజన్ సిలిండర్ల కొరత

302—

10558—ప్ర.—సర్వశ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి, ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి, ఎ. నరేంద్ర, సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు, ఆర్. శ్రీనివాసరెడ్డి:—వైద్య, ఆరోగ్య శాఖా మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారమును తెలియజేస్తారా:

(ఎ) ఆక్సిజన్ సిలిండర్లు లేనందున కింగ్‌కోటి ఆసుపత్రిలో ఎమర్జన్సీ ఆపరేషన్లు జరుగుట లేదన్నమాట వాస్తవమేనా; మరియు

(బి) అయినచో ఆక్సిజన్ సిలిండర్లు ఎందుకు స్టాకు చేసుకులేదో వివరములు తెలుపండి?

(ఎ) ఆక్సిజన్ సిలిండర్లు లేవన్న మాట వాస్తవము కాదు. ప్రాణ వాయువు సిలిండర్లు మొదటి నుంచి ఐ. ఓ. యల్. సంస్థ వారు అందిస్తున్నారు. ఎటువంటి పరిస్థితులలోనైనా కొరత లేకుండా చూడడానికి మరియొక సంస్థ ఆక్సిజన్ ఎక్విప్‌మెంట్ మరియు ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, హైదరాబాదు వారి నుండి కూడా అత్యవసర పరిస్థితులలో ప్రాణవాయువు కొనుగోలు చేయమని ఉత్తర్వులు ఇవ్వడం జరిగింది.

(బి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

ఆర్. టి. సి. చెల్లించిన వాహనాల పన్ను

303—

10516—ప్ర.—సర్వశ్రీ మహమ్మద్ జానీ, ఆర్. చెంగారెడ్డి:—రవాణా శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారము తెలియచేస్తారా:

1987–88 వ సంవత్సరానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర రోడ్డు రవాణా సంస్థ చెల్లించిన వాహనాల పన్ను యెంత?

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర రోడ్డు రవాణా సంస్థ 1987–88లో రూపాయలు 53,52,77,394–80 పైసలు వాహనాల పన్ను చెల్లించింది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— నక్షత్రపు గుర్తులేని ప్రశ్నలు—వ్రాతపూర్వక సమాధానములు ముగిసినవి.

సభా కార్యక్రమము.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి:— సభ్యులు రామచంద్రారెడ్డి గారు రిజైన్ చేసినట్లు పేపర్లో వచ్చింది. దానిని స్పీకర్ గారు ఆమోదించారా? నిన్న స్పీకర్ గారు గవర్నరును కలిసి శాసనసభను రద్దు చేయవద్దని చెప్పినట్లు పేపర్లో వచ్చింది. శాసన సభను రద్దు చేయబోతున్నారా? ఈ రెంటికి సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—రామచంద్రరావు గారి రాజీనామా అందలేదు. ఇక శాసనసభ రద్దు అనేది యిపుడు అప్రస్తుతం.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:—ఆర్. డి. ఎస్. రిజర్వాయరు క్రింద నీరు రావడం లేదు. అక్కడ బంద్ అయింది. దాని క్రింద స్టాండింగు క్రాప్స్ ఉన్నాయి. అవి ఎండిపోతున్నాయి. దీనికి సమాధానం యివ్వడానికి యిక్కడ యిరిగేషన్ మంత్రిగారు లేరు.

శ్రీ సి. ఆనందరావు:—సభ్యులు చెప్పినవి యిక్కడ నోట్ చేసుకొని వాటికి సమాధానం యివ్వడం సమంజసం అనుకుంటే దానిని సంబంధిత మంత్రిగారికి తెలపడం జరుగుతుంది.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:—సంబంధించిన మంత్రిగారు లేరు కాబట్టి ఎవరు ఉ 10–10 చెబుతారో చెప్పమనండి. కె. సి. కెనాల్ క్రింద దాదాపు 50 వేల ఎకరాలలో పంట అంతా డ్రై అప్ అయిపోయింది. మేము నోటీసు ఇచ్చాము. రైతులు చాలా ఆందోళన చెందుతున్నారు. చేతికి వచ్చిన పంట నాశనం అయింది.

శ్రీ సి. ఆనందరావు:— దానిని నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత మంత్రిగారికి తెలియజేస్తాము. వారు సమాధానం చెబుతారు.

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి (కర్నూలు):— అధ్యక్షా, మేము 304 క్రింద నోటీసు ఇచ్చాము. కె. సి. కెనాల్‌లో వాటర్ లేనట్లు, తుంగభద్రలో ఆర్. డి. ఎస్. లో వాటర్ లేనటు మీ ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందో లేదో కానీ ఇప్పుడు అక్కడున్నటు

వంటి స్టాండింగ్ క్రాప్స్ దెబ్బతినే ప్రమాదం ఏర్పడింది. గతవారం కూడా స్టాండింగ్ క్రాప్స్ విషయంలో ప్రభుత్వము అస్యూరెన్సు ఇచ్చినప్పటికి అక్కడున్న పరిస్థితి ప్రకారం కె. సి. కెనాల్ క్రింద ఉన్న ఆయకట్, తుంగభద్రా లోలెవల్ ఆయకట్టుదారులు, ఆర్. డి. ఎస్. ఆయకట్టుదారులు పంటలు నాశనం అయి దెబ్బ తింటున్నారు. ప్రభుత్వం గానీ, ఇరిగేషన్ మినిస్టరు గానీ దీనిపైన స్టేటుమెంటు ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. ఇంతకన్నా ప్రధానమైన విషయం ఏమీ లేదు. కాబట్టి మంత్రిగారితో స్టేటుమెంటు ఇప్పించాలని, రైతులను ఆదుకోవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— నాగార్జున సాగర్ కుడి, ఎడమ కాలువల పైన నీళ్లు కొంత కాలం పొడిగించాలని మేము 304 నోటీసు ఇచ్చాము. పైర్లు ఎండి పోతున్నాయి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— స్పీకర్ గారి పరిశీలనలో ఉంది. 27 వ తేదీకి వస్తుంది. ఇరిగేషన్ మంత్రి గారు వచ్చిన తరువాత స్టేటుమెంటు ఇప్పిస్తాము.

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి:— మా జిల్లాలో వేసవి కాలంలో హైనా అనే క్రూర మృగాలు మనుషులను చంపడం, చిన్న పిల్లలను కూడా చంపుతున్నాయి. ఇది ఒక సంవత్సరంగా జరుగుతున్నది కాదు. దీని పైన ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకొంటోంది. దీని విషయంలో డిస్‌కషన్‌కు ఎలవ్ చేయకపోయినా ఫర్వా లేదు. మంత్రి గారితో స్టేటుమెంటు ఇప్పించండి చాలు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— అడ్మిటు అయింది.

శ్రీ జె. సి. దివాకర రెడ్డి:— అడ్మిటు అయినా వస్తుందో, రాదో తెలీని పరిస్థితి ఉంది కాబట్టి దానిపైన ఫలానా చర్యలు తీసుకొంటామని మంత్రిగారితో స్టేటుమెంటు ఇప్పించండి చాలు. రాయలసీమలో పోలీసు వాళ్లు ప్రతి ఇంటి పైనా దురాక్రమణ చేస్తూ, బాంబులూ, తుపాకులూ ఉన్నాయని, ఏమీ సంబంధం లేక పోయినా, పోలీసు స్టేషన్స్‌లో నిర్బంధించి హెరాస్ చేస్తున్నారు. అతని కాలూ, చేయి విరగ కొట్టడం జరిగింది.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:—అడ్మిటు అయిన తరువాత కూడా చెప్పడం బాగా లేదు.

శ్రీ జె. సి. దివాకర రెడ్డి:—ఎప్పుడు డిస్‌కషన్‌కు వస్తుందో తెలియదు. రాయల సీమలో బాంబులూ, తుపాకులూ ఉన్నాయని అనవసరంగా అమాయకుల ఇంటిపైన అన్యాయంగా దాడులు జరుపుతున్నారు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:—అడ్మిటు అయింది. హోం డిమాండ్ ఉంది కూడా. అప్పుడు అడగండి.

డాక్టర్ ఆర్. రవీంద్రనాధ్ రెడ్డి (అలంపూర్):— మహబూబ్‌నగర్ ఎస్. పి. మత విశ్వాసాలను, కించపరుస్తూ, వ్యక్తిగత విషయాలను తెచ్చి తూలనాడుతూ ఉన్నాడని 23 వ తేదీన సభలో లేవనెత్తాను. హోం మినిస్టరుగారు ఈరోజు రిపోర్టు

పెట్టిస్తామని అన్నారు. ఈ రోజు హోం మినిస్టరు గారు అసెంబ్లీకి రిపోర్టు ఇస్తున్నారా?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్: హోం మినిస్టరుగారు యాక్షన్ తీసుకోవడానికి చెప్పడం జరిగింది.

డాక్టర్ ఆర్. రవీంద్రనాద్ రెడ్డి:— ఈ రోజు రిపోర్టు పెడతామన్నారు.

శ్రీ ఏ. మాధవరెడ్డి:— అధ్యక్షా, 23 వ తేదీన రిపోర్టు పెడతానని అనలేదు. వివరణ ఇవ్వమన్నారు. వివరాలు చెబుతానని చెప్పాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి:— ఏ చర్య తీసుకొన్నారో చెప్పమనండి. రిపోర్టు ఇవ్వకపోయినా ఫర్వా లేదు.

శ్రీ ఏ. మాధవరెడ్డి:—మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో బి. జె. పి. కార్యకర్త బాల్‌రెడ్డి గారు ఎస్. పి. వద్దకు వెళ్లినప్పుడు ఆ సందర్భములో బాల్‌రెడ్డి గారు మాట్లాడిన విషయాలను గురించి గౌరవ సభ్యులు గతంలో చెప్పడం జరిగింది. ముఖ్యంగా ఈ విషయంలో అక్కడ డి. ఐ. జి. గారు వెళ్లడం, విచారణ చేయడం జరిగింది. ఎస్. పి. కావాలని ఏదో మతాన్ని కానీ ....

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి:— ఇప్పుడు ఇన్ఫర్మేషన్ లేకపోతే, హవుస్ అయ్యే లోపల చెప్పమనండి. ఇష్టం వచ్చినట్లు చెబితే ఎలా?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— ఇన్ఫర్మేషన్ లేకపోతే తెప్పించి ఇవ్వండి మంత్రి గారూ.

శ్రీ ఏ. మాదవ రెడ్డి :—నేను చెబుతున్నాను కదా? నిందించడం మంచిది కాదు. నా వద్ద వివరాలున్నాయి.

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి (కారవాన్) :— ఎస్. పి. ని సస్పెండు చేసారా?

శ్రీ ఏ. మాధవరెడ్డి:—వివరాలు 28నాడు టేబిల్ మీద పెట్టడం జరుగుతుంది.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి:— రాష్ట్రంలో ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటులో పని చేస్తున్న 300 మంది ఎన్. ఎమ్. ఆర్ కార్మికులను తీసి వేస్తున్నారు. 10 సంవత్సరాల నుంచి పని చేస్తున్న వారిని కూడా ప్రభుత్వ ఉత్తరువులకు భిన్నంగా తొలగిస్తున్నారు. గతంలో అనేక సార్లు విజ్ఞప్తి చేసాను. ఎక్కడ ఖాళీలుంటే అక్కడ నియమించమని కోరడం జరిగింది. కానీ క్రింది అధికారులు ప్రభుత్వ ఉత్తరువులకు భిన్నంగా వీరందరిని తొలగిస్తున్నారు. ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ఛేంజీలలో వారి పేర్లను కూడా తొలగించడం జరిగింది. పేద కార్మికులు ఏమీ చేయలేని అగమ్యగోచరంలో ఉన్నారు. దీని గురించి 304 నోటీసు ఇవ్వడం జరిగింది. ఇంతవరకూ ఎలాంటి చర్యలూ తీసుకోలేదు. ప్రధానంగా రెండు, మూడు విషయాలు రెయిజ్ చేసినా రాలేదు. లోకాయుక్తకు సంబంధించి విచారణలు జరపవలసినవి కొన్ని పెండింగ్ ఉన్నాయి. ప్రభుత్వం ప్రజా

ప్రతినిధుల పైన కానీ, అధికారుల పైన గానీ విచారణ జరపవలసినది ఆగిపోయాయి. అది ఏ పరిస్థితిలో ఉంది చర్చించవలసిన అవసరం ఉంది. లోకాయుక్తకు సంబంధించిన పైలు గవర్నరుగారి వద్ద ఉంది అంటున్నారు. ఎందుకు ఇన్ని రోజులు పడుతోంది? దాని మీద చర్చకు అవకాశం ఇవ్వమని కోరుతున్నాను.

డాక్టర్ ఎం. వి. మైసూరా రెడ్డి :— అధ్యక్షా, మీ దృష్టికి ఒక విషయం తేవాలి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— నేను ఏలౌ చేయడం లేదు.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :—తమకు 304 నోటీసులు తీసుకోక ముందు ఒక క్లారిఫికేషన్ చెప్పండి. మా కార్యకర్త...

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :— 304 నోటీసులు, కాలింగ్ అటెన్షన్లు ఇప్పటికే పోస్ట్‌పోన్ అవుతూ వస్తున్నాయి.

(డాక్టర్ ఎం. వి. మైసూరా రెడ్డి: — శ్రీ మహమ్మద్ జాని లేచి నిలబడి మేము ఇద్దరం ఒకే విషయం గురించి మాట్లాడదలచుకొన్నాం మాకు అనుమతి నివ్వమని డెప్యూటి స్పీకర్ గారిని కోరారు.)

శ్రీ మహ్మద్ రజాబ్ అలీ :— అధ్యక్షా, నన్ను మాట్లాడమన్నారు. నాకు అనుమతి నిచ్చారు. నన్ను చెప్పనివ్వండి. సభలో అందరూ కూడా 304 నోటీసు ఇవ్వడానికి అధికారం ఉంది. తమరు అంగీకరించడానికి అవకాశం ఉంది. మేము బాధితులం. కార్యకర్తను చంపారు. స్పెసిఫిక్‌గా మెన్షన్ చేసి ఇచ్చాము. కానీ చంపిన వాళ్లనూ, బాధపడ్డ వాళ్లను, హంతకులనూ, హతమయిన వాళ్లనూ రెండిటిని కలిపి గ్రామంలో ఉన్న తగాదాలను మరలా మనం హవుస్‌లో చర్చ చేయడం మంచిది కాదు. వారిదన్నా సపరేట్ చేయండి. లేదా మాదయినా సపరేట్ చేయండి. హతులయిన వారిదీ, హంతమయిన వారిది క్లబ్ చేసి పెట్టడంలో న్యాయం జరగదు. ఏదయినా తీసుకోండి. ఆపు చేస్తే మాది ఆపు చేయండి. చచ్చినా ఫర్వా లేదు అనుకొంటే, మనుష్యులను ఆగమంటే మేము ఆగుతాము. నాకు మొట్టమొదట అన్సర్ చేయండి?...మొట్టమొదట
ఉ. 10–20 వారికి అవకాశం ఇవ్వండి?

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—పాయింట్ ఆఫ్ సబ్‌మిషన్– ఈ హవుస్‌లో సంప్రదాయం ఏమిటంటే–ఏదైనా ప్రత్యేక ఉద్దేశ్యంతో ఒక 304 గాని, కాల్ ఎటెన్షన్ గాని వచ్చి నప్పుడు దాన్ని కౌంట్ చేసే ఉద్దేశ్యంతో పెట్టినటుపంటి దాన్ని సెపరేట్ చేయడం జరుగుతుంది. అది సంప్రదాయంగా ఉన్నది. రజబలి గారు చెప్పినట్లు మా విజ్ఞప్తి ఏమిటంటే– ఈ సమస్య హంతకులు, హతలుకు సంబంధించినది. దీన్ని ఒకే గాటిన కట్టకుండా సెపరేట్ చేయండి? ముఖ్యంగా ఈరోజు హతుంవైపు నుంచి ఎవరు అయితే ఉన్నారో వారి వైపు నుంచి మాట్లాడే అవకాశం ఇవ్వండని కోరుతున్నాను. మిగతా వారికి తరువాత యివ్వండి?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— నేను ఆలోచిస్తాను.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ:— ఇది కాండక్టు రూల్సుకు వ్యతిరేకం కాదా.......

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— రికార్డ్సులోకి పోదు.

(శ్రీ మైసూరా రెడ్డి, మహ్మద్ జానీ గారు తమ స్థానాలను వదిలి ముందుకు వచ్చారు.)

(ఇంటరప్షన్)

(అధికార పార్టీ వైపు నుంచి కూడా శ్రీ బుచ్చయ్య చౌదరి, నర్సాగౌడ్ కూడా తమ స్థానాల్లో నిల్చుని వున్నారు.)

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్‌అలి :— 304 చర్చకు రాకుండా చూస్తున్నారు.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— ఐ వాంట్ క్లారిఫికేషన్ ఫ్రం ది చైర్. ..

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— 304 తప్ప ఏదీ ఎలౌ చేయను. ఎజెండాలో ఉన్న విషయాలు తప్ప నేను ఏమీ టేకప్ చేయను. దయచేసి కోపరేట్ చేయాలని రిక్వెస్టు చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి :— ఏదో ఇష్యూ తమ దృష్టికి సభ్యులు తెస్తున్నారు. మీరు వినండి? రికార్డులోకి పోవద్దని ఎందుకు అంటున్నారు అండి....

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— అది కాదండి? జనరల్‌గా విన్నాను....నేను రజబలిగారికి పర్మిషన్ ఇచ్చాను. 304 టేకప్ చేస్తున్నాము. అది తప్ప వేరేది ఏది రికార్డుల్లోకి పోదని చెప్పుతున్నాను

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలి :— 304 విషయంలో హంతకులను, హతులను ఇద్దరిని కలిపారు. నాకు వివరణ చెప్పితే నేను కొనసాగిస్తాను.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:— చంటి పిల్లలతో మాట్లాడినట్లు మాట్లాడుతున్నారు, అధ్యక్ష స్థానంలో కూర్చుని శాసనసభ్యులతో ..

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :— మీరు పార్షియాలిటీ అంటగట్టకూడదు. 304 టేకప్ చేస్తున్నాను.వేరే ఏదీ ఎలౌ చేయను....కోపరేట్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. వేరే సందర్భంలో (ఎ ఎన్ క్యూ) మీ రెస్క్యూకు వచ్చాను. మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారు. హుందాతనంగా, సంప్రదాయంగా సభను నడుపుకోవాలి. ఇప్పుడు 304 టేకప్ చేశాము.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— హెందాతనం రెస్ట్రిక్టెడ్ ఎక్స్‌పైడ్ కాదు. ..

30 శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, రోజా 304 లు, కాల్ అటెన్షన్స్ వాయిదా వేస్తున్నారు. హవుస్‌టైమ్ ఈ విధంగా వేస్ట్ అవుతే ఎలా ? రోజూ గోల క్రింద గంట పోతుంటే మేము ఏమి చేయాలి ?

(కాంగ్రెస్—ఐ మెంబర్స్ నుండి యింటరప్షన్స్)

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— నా పర్మిషన్ లేకుండా మాట్లాడింది అంతా రికార్డుల నుండి రిమూవ్ చేస్తున్నాను. మొత్తం జీరో అవర్ అంతా లేదు.

శ్రీ సి.హెచ్. విటల్ రెడ్డి:—అధ్యక్షా, 304 క్రింద మాట్లాడడానికి మీరు రజబ్ అలీగారికి పర్మిషన్ యిచ్చారు.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ :—అధ్యక్షా, తమకు నేను మనవి చేశాను. అధ్యక్షా! తమరు వినాలి. అరవడం, గొడవ చేయడం, తగాదా పెట్టుకోవడం నా ఉద్దేశంకాదు. తమరు క్లారిఫికేషన్ యిచ్చిన తరువాతనే 304 మొదలు పెడితే బాగుంటుంది. మా పార్టీ వ్యక్తిని చంపిన వారి పార్టీవారు నలుగురు సంతకాలు పెట్టి ఇదే మ్యాటర్ గురించి తమకు యివ్వవచ్చు. తమరు అంగీకరించనూ వచ్చు. కానీ దాన్నీ దీన్ని కలపడం ఏమిటి ? అందువల్ల కౌంటర్ చేసుకోవడానికి అవకాశం యిచ్చినట్లు అవుతుంది. మాకు సర్క్యులేట్ చేసినదానిలో వారి పేర్లు కూడా వున్నాయి. వారయినా చెప్పాలి, లేదా మేమయినా చెప్పాలి.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా,

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్అలీ :— అధ్యక్షా, ముందు నాది పూర్తికానివ్వండి. నాకు సమాధానం రానివ్వండి. వారు చెప్పాలా, లేక మేము ముందు చెప్పాలా అనేది తమరు క్లారిఫై చేస్తే, దాన్నిబట్టి 304 లోకి పోదాము.

శ్రీ పి. ఆనందరావు:— అధ్యక్షా, 304 విషయంలో రెండు మోషన్స్ వచ్చాయి. The subject is Murder of Satyam, a worker of Communist Party చంపినవారు ఎవరు అనేది ఆచూకి తెలియదు. రెండు మోషన్స్ కలిపి పేర్లు వచ్చాయి. ఆన్సర్ యివ్వవలసినవారు హోం మినిష్టర్ గారు. ఎవరు ఏమి మాట్లాడినప్పటికి హోం మినిష్టర్ గారు సమాధానం యిస్తారు.

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి :— కౌంటర్ యివ్వకూడదు అని స్పీకర్ గారు రూలింగ్ యిచ్చారు. ఇంకొక సందర్భంలో మీరు కూడా చెప్పారు. కౌంటర్ చేసే వారి పేర్లను వేరుగా అడ్మిట్ చేయాలి. ఆ విషయం ఇదివరకు చెప్పారు. ఇది సాంప్రదాయంగా చేద్దామంటే అభ్యంతరం లేదు. ఒక సందర్భంలో ఒక తీరుగా, మరొక సందర్భంలో మరొక తీరుగా మాత్రం వుండకూడదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. ఆనందరావు:—ఎవరి బాధలను వారు చెప్పవచ్చు. కాని సమాధానం యివ్వవలసింది హోం మినిష్టర్ గారు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :-పార్టీకి ఒకరు చొప్పున మాట్లాడండి.

శ్రీ యస్. రాఘవరెడ్డి :- ఇక్కడ సమస్యల్లో పరస్పర విరుద్ధంగా వున్న వాటిని ఒకేచోట ఎడ్మిట్ చేయకూడదు అనేది. ఇది స్పీకర్ గారి రూలింగ్. ఆ ప్రకారంగా ఒక సందర్భంలో మమ్మల్ని మాట్లాడవద్దు అని అన్నారు. ఇప్పుడికి వచ్చేవరకు ఈ విధంగా వుంది. ఒకరికి ఒకసూత్రం, యింకొకరికి యింకొక సూత్రం వుంటే ఎట్లా ? పరస్పర విరుద్ధమైన వాటిని క్లబ్ చేయకూడదని, అది వేరు, ఇది వేరుగా యివ్వాలని అన్నారు. ఇప్పటి నుండి ఈ విధంగా యిస్తామంటే మాకు అభ్యంతరం లేదు. తీసుకుందాము.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :- అధ్యక్షా, స్పీకర్‌గారి రూలింగ్ సంగతి మాకు తెలియదు, కాని సభలో ఏ ఇస్యూలో అయినా రెండు వైపుల నుండి, వాళ్ళు, తెలుగు దేశం వారు, మేము కూడా యిచ్చాము. మిగతావారూ యిచ్చారు. ఒక యిష్యూ మీద మా మా అభిప్రాయాలను తెలిపిన తరువాత ప్రభుత్వం విధానం ఏమిటి అనేది మంత్రిగారు చెబుతారు. మనం డిస్కస్ చేసుకోవడం అనేది ఆనవాయితీ. వారు చెప్పేది వారిని చెప్పమనండి. ఆ జిల్లాకు చెందిన మా సభ్యులు చెప్పేది కూడా వినండి. ప్రభుత్వం నుండి ఏమి సమాధానం వస్తుందో విందాము. సభ్యులకు వాస్తవాలను తెలుసుకోవడానికి వీలు వుంటుంది కనుక టెక్నికాలిటీస్‌లోకి పోకుండా అవకాశం యివ్వాలి.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :- అన్ని పార్టీల సభ్యులు నోటీస్ యిచ్చారు కనుక నోటీసు యిచ్చిన ప్రతి ఒక్కరికి సభ దృష్టికి తీసుకువచ్చే అవకాశం వుంటుంది.

శ్రీ సి. వర్నిరెడ్డి :- అధ్యక్షా, ఒక చిన్నపాయింట్. నోటీసు యిచ్చిన వారందరికి అవకాశం కల్పించాలనేది వుండడం మంచిదే, అందులో బేధాభిప్రాయం లేదు. కాని ఒక దానికి ఒకటి భిన్నంగా, వ్యతిరేకంగా వున్నప్పుడు వారికి, వీరికి కూడా చర్చకు అవకాశం కల్పించినట్లయితే, సభ్యులకూ, సభ్యులకు మధ్య తగాదా పెట్టినట్లు అవుతుంది.

శ్రీ సిహెచ్. విటల్‌రెడ్డి :- మేము 304 క్రింద మొదట యిచ్చాము. మిగతా వారు కూడా 304 క్రింద యిచ్చారు. వారు యివ్వవచ్చు, మీరు ఎడ్మిట్ చేయవచ్చు. నేను చెప్పేది ఏమిటంటే వారు యిచ్చిన 304 లో సబ్జెక్టు ఏమి వుందో చదివి వినిపించండి. మాకూ, సభకూ అర్థం అవుతుంది. మేము ఇచ్చిన 304 కి వారు యిచ్చినదానికి తేడా వుందా ? తేడా వున్నట్లయితే మీరు క్లబ్ చేయడానికి వీలు లేదు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :- వారు యిచ్చింది "To raise the matter regarding the murder of Satyam, a C. P. I. worker at Malyal on 8th March, 1989 and the subsequent incident of arson and loot by the C. P. I. workers at Malyal village."

శ్రీ సిహెచ్. విటల్‌రెడ్డి :-మొదట వారిని మాట్లాడమనండి.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా, ముందు హోం మినిస్టర్ గారిని స్టేట్‌మెంటు యివ్వమనండి.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— సి పి ఐ మెంబర్స్ ఈ రోజు మాట్లాడండి. కాంగ్రెస్ మెంబర్సు రేపు మాట్లాడిన తరువాత మినిస్టర్‌గారు స్టేట్‌మెంటు యిస్తారు. ఆ విధంగా చేయండి. ఈ రోజు, రేపూ స్టేటుమెంటు యిచ్చే అవకాశం లేదు.

శ్రీ జె. సి. దివాకర రెడ్డి :— అధ్యక్షా, 304 ఎప్పుడు తీసుకున్నా మొదట పేరు వున్నవారికి అవకాశం యిస్తారు. ఈ రోజు కూడా అదే విధంగా చేయండి.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— Generally, we have been following that practice here.

ఉ. 10-40 శ్రీ సిహెచ్. విటల్ రెడ్డి:— అధ్యక్షా, రెండు 304 రూల్ క్రింద నోటీసులను ఎడ్మిట్ చేశారు. మీరు ఎవరిని మాట్లాడమంటే వారు మాట్లాడుతారు ?

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— చర్చ ఒకటే రోజు జరగాలి. ఆర్డర్ ఆఫ్ సీనియారిటీ ప్రకారం ఎవరి పేరు ముందు వస్తే వారిని మాట్లాడమనండి. జనరల్‌గా ఇదే ప్రొసీజర్ ఉంది. ఇట్లాగే ఫాలో అవుతున్నారు.

శ్రీ నాయని నరసింహా రెడ్డి (ముషీరాబాద్) :— ఇంతకుముందు నాకూ ఇదే జరిగింది. సింగరేణి ఇష్యూలో టి.డి.పి. వారిది. మాదీకూడా యాక్సెప్ట్ చేశారు. మేము ఇచ్చిన దానికి, ఉద్దేశపూర్వకంగా, వారు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడారు. ఇప్పుడు సి.పి.ఐ., సి.పి.ఎం. వారు ఇచ్చిన దానికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడడం న్యాయంకాదు. ఫేవర్‌గా మాట్లాడవచ్చు. కానీ ఒకే ఇష్యూమీద వేరు వేరు పార్టీల వారు ఒకేసారి ఒకరు ఫేవర్‌గా, మరొకరు ఎగైనెస్ట్‌గా మాట్లాడడం పద్ధతి కాదు. ఎగైనెస్ట్‌గా మాట్లాడేవారుంటే, వారిది వేరేగా ఎడ్మిట్ చేయాలి.

శ్రీ ఎం. నరసింహారెడ్డి (శ్యాంపేట) :— అధ్యక్షా, సత్యం అనే వ్యక్తి మరణానికి సంబంధించిన విషయం. ఎగైనెస్ట్‌గా మాట్లాడడం ఏముంటుంది? వారు చెప్పేది వారు చెబుతారు. మేము చెప్పేది మేము చెబుతాము. వారికి తెలిసింది వారు చెబుతారు. మాకు తెలిసింది మేము చెబుతాము. కావాలని వేరేగా చెప్పము కదా ? వాస్తవాలు చెబుతాము. హోం శాఖ మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతారు. ఉన్న ... చెబుతారు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— మీరు మాట్లాడండి.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :— తమరు రూలింగ్ ఇచ్చారు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— ఈ రోజా, రేపు కూడా మంత్రిగారు ఎట్లా స్టేట్‌మెంట్ ఇస్తారు ?

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ:— తమరు రూలింగ్ ఇచ్చారు. ఇవాళ ఒకరు రేపు ఒకరిని మాట్లాడమన్నారు. మమ్మలిని రేపు మాట్లాడమన్నా సరే,

రూలు—304 క్రింద ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము.
—వరంగల్లు జిల్లా భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యకర్త శ్రీ. పి. సత్యం ను హత్య చేయుటను గురించి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:- రజాబ్ అలీ గారు చాలా 304 నోటీసులున్నాయి. ఒకే 304 నోటీసు చెప్పి రూలింగ్ ఇవ్వకపోవడం అంటే......

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ:—నా స్టేట్‌మెంట్ లేకుండా ఇట్లా అడ్డం పెట్టడం చేస్తూ మిమ్మల్ని ప్రభావితంచేస్తే, మీ రూలింగ్ కూడా విత్‌డ్రా చేసుకుంటారా ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:- ప్రభావితం చేయడం కాదు.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ:— మీరే అన్నారు కనుక మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను. మేమేం చేయాలి?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— నోటీసు ఇచ్చిన ప్రకారం పార్టీకి ఒకరు మాట్లాడండి. ముందు రజాబ్ అలీ గారు మాట్లాడండి.

రూలు—304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయం:

"వరంగల్ జిల్లా, మహబూబాబాద్ మండలం, మల్యాల గ్రామం, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యకర్త శ్రీ పి. సత్యంను హత్య చేయుటను గురించి

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ:— అధ్యక్షా, ఒక మర్డర్ విషయంలో మర్డర్ చేసిన పార్టీ కాంగ్రెసు పార్టీ. దానిలో నష్టపోయిన కార్యకర్త మా పార్టీవాడు.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:—అధ్యక్షా, వారు ఆ విధంగా మాట్లాడడం భావ్యం కాదు.

శ్రీ ఎం. నరసింహారెడ్డి :—మర్డర్ చేసినపార్టీ కాదు. తప్పు మాట్లాడితే ఎట్లా ?

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ :— నరసింహారెడ్డిగారు పెద్దలు. వారిని నేను గౌరవిస్తాను. తప్పుగా ఉంటే తప్పనే భావించవద్దు. ఏమ్యాజ్డ్ పర్సన్స్‌లో వారి పార్టీ ఇన్వాల్వ్ అయింది. దానికి వారు అడ్డం రావడం భావ్యం కాదు.

(ఇంటరప్షన్)

నేను మీతో మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జె. సి. దివాకర రెడ్డి:— ఆ మాట ఎక్స్‌పంజు చెయ్యండి అధ్యక్షా.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— రజాబ్ అలీగారూ మీరు మాట్లాడండి.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ:— ముందుగా మాట్లాడితే న్యాయం జరగదు అంటూనే, నేను మాట్లాడుతున్నాను. కాంగ్రెస్ వారు వరంగల్ జిల్లాలో గత......

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ కె. బాపిరాజు:– మొత్తం పార్టీనా ?

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :– క్లారిఫికేషన్ నన్ను అడగవద్దు. అక్కడ అడగండి.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :– వారిని మాట్లాడనివ్వండి.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ:– వరంగల్ జిల్లాలో పెద్ద బూజుపట్టిన ఒక ఫ్యూడల్ ఫ్యామిలీ జన్నారెడ్డిది అనేది అందరూ అడ్మిట్ చేసినదే. ఈనాళ కాదు. నన్ను మాట్లాడనివ్వకుండా అడ్డం వస్తున్న వారికి తెలియక పోవచ్చు. ఒక లక్షా, యాభయి వేల ఎకరాల భూస్వామి ఆయన. ఈ తెలంగాణాలోనే, నిజాం సంస్థానం లోనే ఎవరికి లేనటువంటి ఆస్తిపాస్తులు గల ఈ ఫ్యామిలీ, బూజుపట్టిన ఫ్యూడల్ వ్యవస్థకి చెందిన అవశేషాలు అక్కడ ఉన్నాయి...

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ. డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :– అధ్యక్షా, ఆయన మాట్లాడే పద్ధతి బాగా లేదు. ఒక ఫ్యామిలీ గురించి బూజుపట్టిన అనే మాట వాడరాదు. ఇండివిడ్యువల్ మీద అనమనండి కానీ...

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :– మీరు నాకు అడ్డం వస్తే ఎట్లా? దీనివలనే మీ ఇంటెన్షన్ ఏమిటనేది తెలుస్తోంది.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :- బూజు పట్టింది.అనే మాటలు అనరాదు. ..

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:– బయట చంపేది వారే. ఇక్కడ అడ్డం పడేది వారే.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ ఎం. నరసింహారెడ్డి :– ఇష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడడం పద్ధతా?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :– మీకు అవకాశం వచ్చినప్పుడు మాట్లాడండి. మధ్యలో ఎందుకు ఇంటరప్ట్ చేస్తారు?

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :– అధ్యక్షా, నేను మాట్లాడేటప్పుడు వాళ్ళు అడ్డం పడడం ఏమిటి? వారి స్థానాలెక్కడున్నాయి? వారి వారి స్థానాలలో కూర్చోమనండి.

(ఇంటరప్షన్)

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :– మీకు అవకాశం ఇచ్చాము. మాట్లాడండి.

శ్రీ జె. సి. దివాకర రెడ్డి :- ఒక ఫ్యామిలీ పేరు పెట్టి చెప్పడం మంచిదికాదు వ్యక్తి పేరు చెప్పమనండి. ఫ్యామిలీ గురించి అన్నది ఎక్స్‌పంజా చేయండి.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఒక ఫ్యామిలీ పేరు పెట్టి మాట్లాడడం మంచిది కాదు. వ్యక్తి పేరు చెప్పమనండి. దానిని ఎక్స్‌పంజ్ చేయండి. బూజుపట్టిన అనేమాట ఎక్స్‌పంజ్ చేయండి. మాట్లాడేటప్పుడు సభ్యతాయుతంగా మాట్లాడాలి. వారి ఇష్టం వచ్చినట్లు, మాట్లాడడం న్యాయమా? ఫ్యూడల్ అన మనండి. అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :— నేను చాలా సౌమ్యంగా ఉన్నాను. నేను మాట్లాడేటప్పుడు అడ్డుపడ్డం ఏమిటి? నువ్వేం పెద్ద దైవాంశసంభూతిడివి కాదు. నువ్వేం పెద్ద మినహాయింపు కాదు. సమాజంలో పెద్ద మొనగాడివి కాదు.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— నువ్వూ అంతే.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :— నువ్వూ అంతే. జనంలోకి వెళ్లండి. సంస్కారాలు చూసుకోండి.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా, మీరు కంట్రోలు చేయాలి.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :— ఏమిటిది ఊరికే? లేనిపోని అవస్థలు? మీకు అవకాశం వచ్చినప్పుడు మాట్లాడండి. మమ్మల్ని తిట్టండి.

శ్రీ పి. ఆనందరావు :— ఎవరికి అవకాశం వచ్చినప్పుడు వారు మాట్లాడండి.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :— జన్నారెడ్డి ఫ్యామిలీ గురించి నేను తిరిగి చర్విత చరణంగా చెబుతున్నాను. వారిని తరువాత మాట్లాడమనండి. మమ్మల్ని అంతకంటే తిట్టమనండి. నేను వద్దు అనను. వారి కోటలు బీటలు వారి కూలి పోయే పరిస్థితి వచ్చింది. వారు మూడు నాలుగు సార్లు గెలవవచ్చు. గెలిస్తే ఇదే పద్ధతిలో గెలుస్తున్నారు.

(ఇంటరప్షన్)

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— రజాబ్ అలీ గారూ, మీరు చైర్‌ని ఉద్దేశించి మాట్లాడండి. మీరు వారిని చూడవద్దు.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ :— అక్కడ మా పార్టీ రోజు రోజుకి పెరుగుతూ ఉంది. ఆ పెరుగుదల తగ్గించడానికి గత రెండు సంవత్సరాలుగా అయిదుగురిని చంపారు. వీరంతా ఎన్‌బ్లాక్‌లిస్ట్ కాంగ్రెస్ ముసుగు వేసుకొని కొందరు ఫ్యూడల్ అవ శేషాలను చూపుతూ ఎదురు తిరిగే వారివల్ల చంపే కార్యక్రమంలో ఉన్నారు. కొరివి అనే మండలంలో జరుగుతున్న ప్రయత్నాలివే. యాదగిరి రాజు అనే వ్యక్తిని పంపి, బండి పుల్లయ్యను హత్య చేయడానికి పెద్ద ప్రయత్నం చేశారు. ఇది గవర్నమెంటులో

తీకార్లయింది. కె. సముద్రం మండలంలో మా కార్యదర్శిని చంపడానికి ప్రయత్నించారు. గూడూరు మండలంలో ఒక మాఫియా గ్యాంగుగా ఈ అనుయాయులు తయారయి, గూండాలుగా తయారయి రాత్రంతా వెళ్లడం, బయటకు పిలవడం నోటిలో గుడ్డలు కుక్కడం, నరకడం జరుగుతోంది.

ఉ. 10–50 అధ్యక్షా, ఈ నెలలోనే 8 వ తేదీ నాడు మల్యాల గ్రామంలో జన్నారెడ్డి వారి గ్రామమే అది ఆ గ్రామంలో వేలుపుల సత్యం అని మా పార్టీ కార్యదర్శి ఉన్నాడు. ఆయన తన భార్యను ఇద్దరు చంటి పిల్లలను తీసుకొని భద్రాచలం వెళ్లడానికి ప్రయాణం అయ్యాడు. నిరాయుధులుగా. దేవుడి మీద నమ్మకం ఉన్నా లేకపోయినా భార్య, పిల్లలకు శిరోముండనం కొరకు రాముల వారి సన్నిధికి వెళుతున్నాడు. అక్కడ నుంచి వాళ్లు బయలు దేరి సాంక్రియా తండాకు వచ్చే సరికి జన్నారెడ్డి, జనార్దనరెడ్డిగారి కుమారుడు మురళిరెడ్డి, 7, 8 మంది సాయుధులను జీప్లో తీసుకొని వెళ్లి, అడ్డగించి, వాళ్లమీద పడి బ్రూటల్‌గా మెడ నరికారు. అతనిని చంపేసారు. భార్య అడ్డుపడితే గొడ్డలితో నరికారు. ఆ తరువాత పిల్లలు బోరున ఏడుస్తుంటే రాళ్లు రప్పలు వేసారు, అంతకు ముందు వారు ఆ గ్రామంలో అనేకమంది ఇళ్లకు నిప్పు పెట్టారు. దురదృష్టవశాత్తు ఒక ఇల్లు కాలిపోయింది. కాలిపోయిన వారు నిరాశ్రయులయ్యారు. వీరి ఆగడాలు అంతటితో ఆగలేదు. నెత్తురు త్రాగడానికి అలవాటు పడిన వీరు అనేక గ్రామాల్లో హరిజనుల మీద రాక్షసంగా భౌతిక దాడులు ప్రేరేపించడం — సాయుధులై శాంతి భద్రతలు కాపాడుకొని, అక్కడున్నటువంటి డి. ఎస్. పి. ఎస్. ఐ. తరువాత సి. ఐ వీళ్లను లపు గుప్పెట్లో పెట్టుకొని మెయిన్ కల్‌ప్రిట్స్ తీసివేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దాని కోసం అనేక భగీరథ ప్రయత్నాలలో ఉన్నారు. అధ్యక్షా, ఈ విషయాన్ని ఎందుకు మనవి చేస్తున్నాను పదే పదే అంటే వాంటెడ్‌గానే వ్యవహరిస్తున్నారన్న విషయం నాకు తెలుసు కనుక. నేను కూడా కోరేది సర్కిల్ ఇన్‌స్పెక్టరు రామ్‌నారాయణరెడ్డి? జన్నారెడ్డి వారి కుటుంబానికి దాసుడుగా, ఊడిగం చేస్తున్నాడు. ఎస్. ఐ. మహబూబాబాద్ ఆ విధంగానే ఉన్నాడు. అప్లికేషన్ ఇచ్చిన తరువాత ఈనాటి వరకూ హంతకులను అరెస్టు చేయలేదు. పైగా ఈ కేసును మాఫీ చేయడానికి సత్యం మర్డర్ కేసును హతం చేయడానికి పూనుకొన్నాడు. అందువల్ల నేను మనవి చేసేది ఏమంటే హంతకులను తక్షణమే అరెస్టు చేయాలి. ఆ గ్రామంలో శాంతి భద్రతలు కాపాడాలి. ఇవ్వాళ పోలీసు చేతులలో గాని, ఎస్. ఐ చేతులలో గాని లేదు. స్థానికంగా అక్కడ ఉన్న సి. ఐ జన్నారెడ్డి వారి ఫేమిలీకి ధారాదత్తం అయిపోయాడు. వారి చేతులలో ఈ శాంతిభద్రతలున్నాయి కాబట్టి ప్రజలు భీతావహులయి ఉన్నారు. దీనిని అరికట్టవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ పెరుగుదలకు సహకరించి, పరాకాష్టకు చెంది భౌతిక దాడులకు పూనుకోవడం శోచనీయం. చాలా పెద్ద కోపాలు వచ్చాయి దీనిలో. అది ఉండవలసిన పని లేదు. పీటో భావాత్మకంగా, యాదృచ్ఛికంగా జరిగే విషయాలు వేరు, పని కట్టుకొని కమ్యూనిస్టు

పార్టీ కార్యకర్తలను నాశనం చేయడానికి, వ్యవసాయ కార్మిక సంఘాలను, రైతు సంఘాలను నాశనం చేయడానికి పూనుకొన్న ధోరణి అక్కడ కనిపిస్తున్నది. ఒకటి, ఒకటిన్నర సంవత్సరాల క్రితం చంద్రరాజేశ్వర రావు ఆ గ్రామానికి వెళ్లాడు. 'ల్యాండ్ టు ది టిల్లర్'' అనేటువంటి పేరుతో పోరాటం జరుగుతుంటే అది చూడడానికి వెళ్లాడు. అంతకు ముందు బళ్లు ఎత్తుకుపోయారు అది రికవర్ అయింది. వారి అనుయాయుల చేతిలో. రైవల్స్ రైతులకు, భూస్వాములకూ జరుగుతున్నాయి. నిన్న లేదు, మొన్న మా రాష్ట్ర పార్టీ నాయకులు కూడా చూసి వచ్చారు. ఇందులో అన్యాయం జరుగుతోంది. ఈ మర్డర్ కేసులో రామనారాయణ రెడ్డిని తీసి వేసి మురళీధరరెడ్డిని అరెస్టు చేయాలి. ఆయనను అరెస్టు చేయకపోతే ఈ కేసుకు న్యాయం జరగదు. చెప్పవలసిన వాళ్లు చెప్పలేరు. అందువల్ల ఇక్కడ ఉన్నవారు వారికి తెలిసిన, తెలియకపోయినా—కోపం వచ్చినా—కాంగ్రెసు తప్పకుండా మహోజ్వల సంస్థగా ఉంది కాని, ఇలాంటి కరుడు గట్టిన కార్యక్రమాలకు తావు ఇవ్వడం అనేది, వచ్చిన దానికల్లా పూనుకొని, రాసుకొని ఉండడం వల్ల—దాని వల్ల వచ్చే ప్రయోజనం కాంగ్రెసు వాళ్లకు ఏమీ ఉండదు. మాపార్టీలో ముఖ్యంగా మాట్లాడిన వాళ్లను నలుగురిని చంపారు. ఇంతకు ముందు మహబూబ్ అలీని చంపారు. ఇంకొకరిని చంపారు. బండి పుల్లయ్యను కూడా చంపడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. నిన్న సత్యాన్ని చంపారు. ఈ కేసులో న్యాయం తేలవలసిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారికి మాపార్టీ ద్వారా మెమొరాండం ఇచ్చాము. హోం మినిస్టరు గారికి ఇచ్చాము. డి.జి.పి. గారికి ఇచ్చా .. అందరికి ఇచ్చాము. బాగారెడ్డి గారు కూడా అక్కడికి వెళ్ల బోతున్నట్లు పేపర్లో చూసాను. సమరసింహారెడ్డి గారు కూడా ప్రకటన చేసారు. వీరికి విషయాలు తెలియవు. చాలా ఉద్రేకంగా నా మీద కొన్ని మాటలు అన్నా కూడా దానికి నేను భావించను కానీ చరిత్రలో అనేకం జరిగిన ఉదంతాలు కానీ ఇప్పుడు జరిగిన ఈవిషయాలు కానీ గూడూరు, మల్యాల ప్రాంతాలు పోవడానికి బాగారెడ్డి గారు ప్రోగ్రాం వేసు కొన్నట్లు తెలిసింది. ఉన్నది ఉన్నట్లుగా జడ్జిమెంటు ఇవ్వండి. అక్కడ జరిగిన హత్యలు కానీ, లూటీలు గానీ, ఆగడాలు గానీ, ప్రజా ధనాన్ని దోచుకొన్నటువంటి పిండారీ దొంగలుగా ఇటువంటి కార్యక్రమాలు ఎవరి నాయకత్వం మీద జరుగుతున్నాయో ఎవరి సహకారంతో జరుగుతున్నాయో అన్నది నిష్పక్షమయిన విషయానికి రావలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఒకమాట అన్నంత మాత్రాన పట్టింపు ఉండవలసిన అవసరంలేదు. నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి ఉన్నారు. మేము నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి వున్నాము. ఒకరిముఖాలు ఒకరికి బాగానే తెలుసు. ఎవరిని ఎవరూ ఒకమాట అనుకోలేదు. ఎవరిని ఎవరు అనుకోవలసిన అవసరంలేదు. ఇక్కడ విధానాలు అణచి వేసే విధానంలో ఇమిడి ఉంది. ఇంత దారుణంగా, పైశాచికంగా, నిలాయుధులుగా పోయిన సత్యాన్ని గొడ్డళ్లతో నరికి, జీపుల మీద గూండాలను తీసుకు వెళ్లి చేయడం ఇది రాక్షసత్వమా, మానవత్వమా అన్న విషయం నేను తమరి ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. దీనిలో ఎవరూ నొచ్చు కోవలసిన అవసరం లేదు. మా కార్యకర్తలు అనేక ప్రజా ఉద్యమాలలో ఉన్నారు. వాళ్ల ప్రాణానికి

నష్టం కలిగేదిగా ఉంది. ఈ విషయం ప్రివెంట్ చేయవలసిన బాధ్యత గవర్నమెంటు మీద ఉంది. ఇదంతా ఎందుకు చేస్తున్నారంటె ఎన్నికలు వస్తున్నాయి కాబట్టి. ఎన్నికల జ్వరం అక్కడ కాంగ్రెసు వారికే ఎక్కింది మొట్టమొదట. ఇంత మందిని చంపడానికి అదే కారణం. చెన్నారావు పేట మండలంలో, కేశవధ్రువం మహబూబాబాద్ మండలంలో వీరు ఎన్నో చేసారు. గూడూరు మండలంలో చేసారు. ఎన్నో క్రైమ్స్ ఉన్నాయి. ఎవరు వ్యతిరేకంగా ఉన్నారో, ఎవరు బాధ్యులో అన్న విషయాన్ని తమకు మనవి చేస్తున్నాను ఈ రకంగా కొనసాగుతోంది. కాంగ్రెసు వారు కూడా 35 సంవత్సరాలు ఇట్లాగే కక్షి పెట్టారు. చివరికి అదే వచ్చింది వారికి. ఇది మాతో పోలేదు. ఒక కరపత్రం కూడా ఉంది నాదగ్గర. తెలుగుదేశానికి సంబంధించినదే. ఒక కార్యకర్తను తీసుకు వెళ్లి చంపారు–నిజాముల్ అనే కర్యకర్తను చంపారు. ఈ కరపత్రం తెలుగుదేశం వేసిందే. మాకే పరిమితం కాలేదు. మన్‌మోహన్‌రెడ్డి ఉన్నారు. ఏపూరి దొరలు ఉన్నారు. శ్రీనివాసులురెడ్డి, జనార్ధనరెడ్డి జన్నారెడ్డి జనార్ధనరెడ్డి ఉన్నారు. ఇలాంటి వాళ్లంతా జరిగిన ఘోర కృత్యాలను నిజంగా ఇవ్వాళ కూడా భరించడం అంటే ఎక్కడ ఉన్నామో, ఏమిటో, ఎందుకు జరుగుతున్నాయో చూడండి, ఇది ఎన్నికల కోసం ఎక్కుతున్న జ్వరం. ఇళ్లల్లోకి పోవడం, మాఫియా పద్ధతులు ప్రేరేపించడం వాళ్లను తీసుకురావడం, మధ్యలో నరకడం, పాతి పెట్టడం, దీనికి నాథుడు లేదు. తమరు న్యాయం జరపాలి. మంత్రిగారి దగ్గర నుంచి సిమెంటు పంపిణి జరుగుతుంది... మంత్రిగారి దగ్గర నుంచి సమాచారం వస్తుంది. జన్నారెడ్డి పేరు అంటేనే ఇక్కడఉన్న మనుష్యులను హడలగొట్టారు, ఆఫ్టరాల్ పోలీసు అధికారులకి ఇప్పుడున్న సిట్యుయేషన్‌లో అసలు వారికేమయినా తిరుగుబాటు ఉంటుందా? ఏమిటి ఇది ఇంత అన్యాయం జరుగుతోంది. అసలు ఇది చెప్పకుండా ఆపు చేసిన పరోక్ష యుద్ధాన్ని మీరు చూసారు, ఈ హౌసులో ఈ పరోక్షమయిన యుద్ధానికి, ఇది కాదని కుంటిసాకులు చెప్పి కల్లబుల్లి మాటలు చెప్పి దానిని ఆపుచేయడానికి ప్రయత్నం చేసారు, వేలుపుల సత్యం మర్డరులో హంతకులు ఎవరయితే ఉన్నారో వారిని అరెస్టు చేసి పోలీసులు తమ చిత్త శుద్ధిని ప్రదర్శింపవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఉ. 11–00

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:— అధ్యక్షా, చరిత్ర దాచినా దాగని సత్యం. ఏదో ఒకరిద్దరు వ్యక్తులూ ధనబలం, లేకపోతే అధికారబలం చూసుకొని తమ ఇష్టం వచ్చినట్లుగా ఇతరుల నోర్లు మూయించాలనుకొంటే సాధ్యం అయ్యే పని కాదు. వరంగల్ జిల్లాలో పేరుకేమో తెలుగుదేశ ప్రభుత్వం అధికారంలో వున్నది. కానీ అక్కడ జరిగేది మాత్రం కాంగ్రెస్ వాళ్ల రాజ్యమే. పైగా పూర్వపు నైజాం కాలం నుంచి ఈ రోజు వరకు రాష్ట్రంలో కెల్లా అత్యంత కఠినమైన క్రూరమైన ఫ్యూడల్ సంస్కృతి, దొరల కుట్రలు ప్రపంచంలోనే పేరు గాంచిన నరహంతక ముఠాలుగా చెలామణి అయ్యే మహా ఘరానారెడ్డి దొరలు వున్న ప్రాంతం అది. అందులో జన్నారెడ్డిగారి కుటుంబం ప్రఖ్యాతి గాంచినది. జన్నారెడ్డి కుటుంబంచేత నేను కూడా హత్యా ప్రయత్నాలకు గురిఅయిన వాడినే. కాంగ్రెస్ బురఖా వేసుకొన్నందు వలన వారి పవిత్రత,

గౌరవం చాలా గొప్పది. కాబట్టి ఆమాట అనడానికి వారికి నోరు వస్తుంది. స్వాతంత్ర్యానంతరం కాంగ్రెస్ చేరదీసిన సరకు అంతా ఇలాంటిదే భూస్వాములను, ఫ్యూడల్స్‌ను, రవుడీలను, బ్లాక్ మార్కెటీర్లను పెట్టుకొని కాంగ్రెస్‌నే వర్ధిల్లనీయ్యండి. పరవా లేదు. కాని ఇక్కడ గమనించవలసింది సి.పి.ఐ. కార్యకర్తగా వున్న వేల్పుల సత్యంను ఒక పద్ధతి ప్రకారంగా హత్య చేశారు. హత్య జరిగిందనేది మాత్రం స్పష్టం అయింది. ఇది కూడా ఏ రాత్రో, ఏ చీకట్లోనో ఎవరికి తెలియని ప్రదేశంలో జరిగింది కాదు. పగలు సుమారు మూడు గంటల సమయంలో హత్య జరిగింది. కాబట్టి చంపినవారు ఎవరు, చచ్చింది ఎవరు, హంతకులు ఏ ఏ పని చేశారు అంతా బహిరంగం. పోలీసుల పరిస్థితి ఎలా వున్నదంటే ఎవ్వరయినా సరే ఈ దేశముఖుల తరపు నుంచి, భూస్వాముల తరపు నుంచి ఒక కంప్లయింట్ యిచ్చినట్లయితే కంప్లయింటు వచ్చింది కాబట్టి ఎవరి పేరు వున్నప్పటికయినా వాళ్ల మీద కేసు నమోదు చేసి అరెస్టు చేయడానికి మాత్రం పోలీసు సిద్ధంగా వుంటుంది. కానీ స్వయంగా కళ్లతో చూసి ఒక భూస్వామ్య కుటుంబానికి, ఎం. ఎల్. ఎ.గా వున్న జనార్దనరెడ్డి జనార్దనరెడ్డిగారి కొడుకు మురళీధరరెడ్డి వున్నాడని చెబితే మాత్రం అబ్బే మురళీధరరెడ్డా, ఆయనలేడని ఆయన పేరు మేము ఇందులో పెట్టమని పోలీసులు అంటారు. అంటే పోలీసుల దగ్గర చట్టం రెండు రకాలు. భూస్వాములు, ధనికులు, గొప్పవాళ్లు అయితేనేమో వాళ్ళు హంతకులు అయినా హత్య చేసినా, ఏ నేరం చేసినా వారు మాత్రం కుటుంబ గౌరవం కాపాడాలి గనుక దేవుడు వరమిచ్చిన గౌరవప్రదమైన వారు గనుక వారిని మాత్రం నేరస్తుల జాబితాలో పెట్టరు. ఇక్కడ కూడా సరిగ్గా జరుగుతున్నది అదే. మానుకోట తాలూకాలో వున్న పోలీసులు భూస్వాముల ఏజెంట్‌లుగా, పాలేర్లుగా పనిచేస్తున్నారు తప్ప పోలీసు అధికారులుగా పని చేయడం లేదు. ఈరోజుకు కూడా మళ్లీ మళ్లీ పునరుద్ఘాటిస్తున్నాను. అక్కడ పేరుకు తెలుగుదేశ రాజ్యం జరిగేది. కాంగ్రెస్ బురఖాలో వున్న ఫ్యూడల్, భూస్వాముల నరహంతక ముఠాల రాజ్యం అక్కడ సాగుతున్నది. ఇలాంటి పరిస్థితులలో ఒక కర్తవ్యం ప్రభుత్వం ముందు వున్నది. నేను ఇది వరకు అనేక ప్రాంతాలలో జరుగుతున్న విషయాలు, మేము అనుభవించినది చెబుతూ వుంటే ప్రభుత్వం లెక్క చేయలేదు. చివరకు తెలుగుదేశం వారిని కూడ ఊతకోచ కోస్తున్నారు. ఈ హంతక ముఠాలు ఈ పద్ధతిలోనే సాగిస్తూ వుంటే రేపు ఎన్నికల సంగతి దేవుడెరుగు. ఏమి జరుగుతుందో అనేది తరువాత విషయం. 1958–62 వ సంవత్సరాల కాలంలో మానుకోటలో జరిగిన భీభత్సం ఆనాడు రాజకీయాలలో వున్న వాళ్లందరికి తెలుసు. కాశీమజిలీ కాలం నాటి రజాకార్ల కాలంనాటి రాజ్యం ఆ కాలంలో సుమారు వందమంది కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలు హత్య చేయబడ్డారు. సుమారు వెయ్యిమంది కార్యకర్తల చేతులు విరగ్గొట్టబడ్డాయి. సుమారు రు. 50 లక్షల విలువగల కమ్యూనిస్టుల ఆస్తులను నాశనం చేశారు. దోచుకొన్నారు. సుమారు 2 వేలకు పైగా కేసులలో వారిని ఇరికించి నానా అవస్థలు పెట్టారు. తిరిగి మరల ఒకసారి అలాంటి పరిస్థితి పునరావృత్తం కాబోతున్నది. ఈ సమయంలో నేరస్తులను కనిపెట్టకుండా అమాయకుల మీద కేసు పెట్టమని కోరేవాళ్లను [illegible]

మేము రంగంలోవుండి కళ్లతో చూసామని చెప్పిన వాళ్లను పెట్టకపోతే ఇంకనెవరినో వీదుల లో కూర్చొనే వారిని పెట్టడం కాదు. చంపిన వారు రంగంలో ఎవరెవరు ఉన్నారో ప్రత్యక్ష సాక్షిగా వున్న హతునిభార్య, పిల్లలు చెబుతున్నారు. ఈ హత్య వెనకాల ఘరానా పెద్ద మనుష్యులు, ఎం. ఎల్. ఎలు కానీ లేక పోతే మండల్ ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు కానీ ఎవరయినా భూస్వాములు చేసిన కుట్ర ఇది దీని విషయంలో మంత్రి దగ్గర నుండి సరైన సమాధానం వస్తుందని నేను విశ్వసించడం లేదు. పోలీసులు రెండు పడవల మీద కాళ్ళు పెట్టుకొని వున్నారు. ఇక్కడ తెలుగుదేశం అధికారంలో వున్నది కాబట్టి వారికి సలాం అంటున్నారు. ఢిల్లీలో కాంగ్రెస్ అధికారంలో వున్నది కాబట్టి వారు వచ్చినప్పుడు రెండు చేతులు ఎత్తి మొక్కుతున్నారు. తెలుగుదేశం వారికి ఒకచేతితోనే సలాం పెడుతున్నారు. ఎప్పుడు ఏ కాలం వస్తుందో ఆ కాలానికి అనుగుణంగా మారడానికి తయారుగా వున్నారు. కాంగ్రెస్‌కు వ్యతిరేకంగా పనిచేసే దమ్ములు లేవు. కాంగ్రెస్ వాళ్లు నేరస్తులయితే శిక్షించే దమ్ములు లేవు, అదే తెలుగుదేశం అయితే శిక్షించడానికి సిద్ధంగా వుంటారు. ఎందుకంటే వారు తేలిక అయిపోయారు. సరే వీరు, వారు ఏకంగానే. ముందు మా సంగతి మేము ఒక కమ్యూనిస్ట్ ఉద్యమంలో వుండి పేదల కోసం పని చేస్తున్న వాళ్లము. దోపిడీ, అన్యాయాలకు వ్యతిరేకంగా కొట్లాడుతున్న వాళ్లము. ఇప్పుడు పద్ధతులలో సీలింగ్ భూములు వుంటే బయట పెడుతున్నవాళ్లము పేద వాళ్లను ముందుపెట్టి నానా అక్రమాలు చేస్తూ వుంటే చూచి ఎదిరిస్తున్న కమ్యూనిస్ట్ కార్యకర్తలకు రక్షణలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఏదో కేవలం పోలీసు అధికారులు వ్రాసి ఇచ్చినది మంత్రిగారు చదవడం గాకుండా నిష్పక్షికంగా విషయాలు చెప్పాలి. దాని మీద సరైన చర్య తీసుకోవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. నర్సింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా, తాము గమనించే వుంటారు. సత్యం హత్యలో నిజమైన నిందితులను వెలికి తీసి వారికి శిక్ష వేయాలని మంత్రిగారిని కోరే బదులు నాలుగుసార్లు పెద్ద మెజారిటీతో గెలిచి మన హవుసులో వున్న గౌరవసభ్యులు జనార్దనరెడ్డిగారి మీద కుటుంబం మీద ఆరోపణలు మోపినారు. జన్నారెడ్డిగారు అంటే వారి పేరు కాదు, అది సర్‌నేమ్. సూర్యాపేటలో, నల్గొండలో 150 కుటుంబాలు వున్నాయి. ఈ వాళ జన్నారెడ్డి కుటుంబాన్ని దెబ్బతీయాలనే వుద్దేశ్యంతో రజబలిగారు, ఓంకార్‌గారు తిరిగి. తిరిగి మాట్లాడారని స్పష్టంగా బయట పడుతున్నది. దీనికి నేను పూర్వాపరాలు చెబుతాను. మల్యాల గ్రామంలో జన్నారెడ్డి గారికి ఒక సెంటు భూమి లేదు.వారి చిన్నాయన రఘోత్తమరెడ్డి గారికి కొన్ని వందల ఎకరాల ఆస్తి వుంటే ఆ ఆస్తిని మొత్తం వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం పరిశోధనా కేంద్రానికి దాన పూర్వకంగా నయాపైసా తీసుకోకుండా ఇచ్చినారు. అయితే అక్కడ వేల్పుల సత్యం హత్య చేయబడ్డారో వారి తండ్రి వేల్పుల వీరమల్లు దాదాపు 20 సంవత్సరాలు ఇంటర్‌స్టేట్ కాంగ్రెస్ సర్పంచ్‌గా వున్నారు. దాని తరువాత అది నోటి ఫైడ్ ఏరియా క్రింద అది రిజర్వేషన్ కోటాలో ఎస్.టి. లకు పోయింది గనుక కాంగ్రెస్ ఎస్ టి. సర్పంచ్‌గా వచ్చారు. మొన్న సింగిల్ విండో ఎలక్షన్‌లో కూడా కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుడు కె. సత్యనారాయణ గెల్వడం జరిగింది.

దాని తరువాత బండి పుల్లయ్య అనే అతను—ఆయన ఎన్నో పార్టీలు మార్చాడు, ఉ. 11-10
కాంగ్రెస్‌లో ఆయనే, సి. పి. ఎం. లో ఆయనే,యం. సి. పి. ఐ. లో ఆయనే—తుదకు సి. పి. ఐ. లోకి వచ్చాడు. అక్కడ రెండు ఫ్యాక్షన్సు వున్నాయి—మల్యాల గ్రామములో—గొల్లవారిలోనే— వెల్పుల వారు ఒక ఫ్యాక్షను, ఆవుల వారు యింకొక ఫ్యాక్షను. వెల్పుల వారిని దగ్గర చేసుకొని—వెల్పుల సత్యంను దగ్గర చేసుకొని—ఆవుల లచ్చయ్య అనే అతనిని 23-7-1987 నాడు బండి పుల్లయ్య గారు, సి. పి. ఐ. వర్కర్సు, బాగా కొట్టి చచ్చి పోయాడని అక్కడనే పారవేసి వెళ్లిపోయారు. అతనిని హాస్పిటల్‌లో చేర్చారు. ఫ్రాక్చర్స్ అయినందున కొంత కాలం హాస్పిటల్‌లో చికిత్స పొందిన తరువాత తీసుకొని వచ్చారు. అప్పటితో ఆగకుండా, అప్పుడు ఏమి జరిగిందంటే—

అక్కడి కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు, సింపథైజర్సు ఆవుల లచ్చయ్య మీద ఎటాక్ అయిన తరువాత ఎవరైతే సి. పి. ఐ. వర్కర్సు యీ దౌర్జన్యం చేశారో, వారి యిండ్ల మీద దాడిచేశారు. యింకొక రజాబ్ ఆలీగారు చెప్పిన కాలవడం, దోచుకున్నారనేది పట్టిగా జరుగలేదు. ఆవుల లచ్చయ్య మీద ఎటాక్ జరిగిన తరువాత యీ దౌర్జన్యకాండ చేశారు. అందులో మీద ఆనాడు మురళీధర్ రెడ్డిని యిన్‌వాల్వ్ చేశారు. కాని అప్పటి పోలీసు అధికారులు, ఎస్. పి నుండి క్రింది వరకు ఆ గ్రామము వెళ్లి ఎంక్వైరి చేసి మురళీధర్‌కు సంబంధం లేదని తీసివేయడం జరిగింది. కేసు నడుస్తూ వుంది. మళ్లీ రెండవసారి ఆవుల లచ్చయ్య మీద ఎటాక్ చేయడం జరిగింది, 18 అక్టోబరు, 1987నాడు చంపడానికి ప్రయత్నం చేయడంజరిగింది. అతను బ్రతికే ఆశలేదని డాక్టర్సు హాస్పిటల్‌లో జాయిన్ చేశారు. అతని నుండి డైయింగ్ డిక్లరేషన్ కూడా తీసుకున్నారు. దానిలో, అతని పైన ఎవరైతే సి. పి. ఐ వర్కర్సు దాడి చేశారో వారి విషయం కూడా చెప్పారు. వారి పేర్లు చెప్పాడు. కాని అదృష్టవశాత్తు ఆ ఎటాక్ నుండి కూడ అతను బ్రతికి బయటపడ్డాడు—కొన్ని నెలల తరువాత—కాని యిప్పుడు అతని రెండు కాళ్లు కూడా సరిగా పనిచేయవు. ఇప్పటికి సొంతంగా క్రచెస్ మీద నడుస్తున్నాడు. ఇప్పుడు ఫస్ట్ కేసు ట్రయల్‌కు వస్తుంది. ఎవిడెన్స్‌ను ఎగ్జామిన్ చేసే పరిస్థితులలో

ఒక చాకలి అతను రాచకొండ వెంకటయ్య అనే అతని యింటికి వెళ్లి అతని అన్నతో తమ్ముడో విట్నెస్‌గా వుంటే అతని భయపెట్టడానికి అతని భార్య కొంగ పట్టి బయటకు గుంజి నానా బాధలు పెట్టి దెబ్బలు కొట్టి ఆవుల లచ్చయ్య మీద వున్న ఎటెంప్ట్ టు మర్డర్ కేసులో విట్నెస్ యివ్వకుండా ప్రయత్నం చేయడానికి యీ దౌర్జన్యం చేస్తున్నారు—అయ్యా వీరు చేసే ఘన కార్యాలు యిట్లా వున్నవి, పైగా ఫ్యూడలిజం అంటారు—అక్కడ జరిగిన దానికి జనార్ధనరెడ్డి గారికి ఏమీ సంబంధం లేదు. అక్కడ రెండు ఫ్యాక్షన్సు మధ్యన ఏదైతే జరుగుతున్నదో, ఆ గొడవలో వీరు అక్కడ ఆధిపత్యం సంపాదించుకునే పరిస్థితిలో లేరు జనార్ధనరెడ్డి గారి యిమ్మెన్స్ పాపులారిటీని తీసి వేయాలనే వుద్దేశంతో వారిపైన యిటువంటివి చేస్తున్నారు. మొన్న ప్రెస్ కాన్ఫరెన్సు పెట్టి చెప్పారు. ఇవాళ యిక్కడ అసెంబ్లీలో తెచ్చారు. వారిని డీఫేమ్ చేయడానికి కుట్ర పన్నడం జరిగింది. అక్కడ ఫ్యాక్షనల్ ఫైటింగ్స్ తప్ప మరే కారణాలు లేవు. రజాబ్ ఆలీ గారు నిజాం ఆలీ మర్డర్ విషయం రేజ్ చేశారు.

కాబట్టి నా బాధ్యత వుందని చెబుతున్నాను. నిజాం ఆలీ—he is a debaucher and also a drunkard 10, 15 కేసుల్లో యిన్‌వాల్వ్ అయి వున్నాడు. దొంగతనంగా గొర్రెలను ఎత్తుకుపోయినాడు. నేను కూడ 304 యిచ్చాను. రాలేదు. నిజాం ఆలీ తెలుగుదేశం కార్యకర్త అయితే దొంగతనంగా అడవిని కొట్టి, దున్నుకుంటున్న దొంగ అడవులను అమ్ముకొని పంపకాలలో వారిలో వారికి తగాదాలు వచ్చి, ఆ తగాదాలలో చంపబడిన నిజాం ఆలీని మేము చంపామని, మా ఆనెస్ట్ వర్కర్సు పాపులారిటీని తగ్గించడానికి అన్ని విధాల ప్రయత్నం చేయడంజరుగుతోంది. వారు రెడ్డీస్ అని చెప్పారు. మాతో ఆఫీసర్సు మంచిగా ఎందుకు వుంటున్నారన్నారు మాకు మంచి ప్రవర్తన వుంది గాబట్టి వారు మాతో మంచిగా వుంటున్నారు. మేము మంచి పనులు చేస్తున్నాము, మంచిగా వుంటున్నాము. ఈ ప్రభుత్వ కాలములో కూడ మాకు ఆఫీసర్సు మద్దతు దొరుకుతున్నదంటే, అది మా మంచితనమే. మాతో ఆఫీసర్సు మంచిగా వుంటున్నారని ఓంకారు గారు ఎందుకు ఆవేదన పడుతున్నారో అర్థం కావడం లేదు. మేము దొంగతనంగా కట్టె కొట్టించడం లేదు, జంగల్‌లో దొంగతనంగా కట్టెను మా వర్కర్సు అమ్ముకోవడం లేదు. దొంగతనంగా వేల ఎకరాలలో గంజాయిని మేము పండించడం లేదు. మేము ఏమైనా మా పనులు, కార్యక్రమాలు చేసుకుంటూ పోతున్నాము. నేను యీ సందర్భములో ఒకటి చెబుతున్నాను. అన్ని పార్టీలతో కూడిన ఒక కమిటీని వేయండి. వరంగల్ జిల్లాలో అన్ని ప్రాంతాలకు తిరుగమనండి. అప్పుడు తెలుస్తుంది-ఏ పార్టీ కార్యక్రమాలు ఎట్లా నడుస్తున్నది, ఏ లీడరు ఏమి చేస్తున్నాడు అనేది. గంజాయి ఎట్లా ఎవరు పండిస్తున్నారు, అడవులను ఎవరు కొట్టిస్తున్నారనేది అర్థం అవుతుంది. మేము మెజారిటిలో లేకపోయినా తెలుగు దేశము సభ్యులను యితర పార్టీ సభ్యులను ఆ కమిటీలో వేసి దానిని అక్కడికి పంపిస్తే అక్కడి కార్యక్రమాలలో కాంగ్రెసు ఎంతవరకు యిన్‌వాల్వ్ అయిందనే విషయం తెలుస్తుంది. అసలు ఆ హత్య రోజున యీ మురళీ, తన తండ్రికి దాదాపు వారం పది రోజుల నుండి ఆరోగ్యం బాగా లేకపోతే యిక్కడనే వుంటున్నాడు. అంతేగాకుండా సంక్రియ తాండ అనే ఆ ప్రదేశానికి జీప్ కూడ పోవడానికి ఆస్కారం లేదు. అక్కడినుండి చూడడానికి ఆస్కారం లేదు. అంతేగాకుండా మొదటి రిపోర్టులో మురళీ పేరు లేదు మొదటి రిపోర్టులో ఎవరో చంపారని చెప్పారు. తరువాత హాస్పిటల్‌కు తీసుకుపోయిన తరువాత సి. పి. ఐ. వారు అతని భార్యను ట్యూటర్ చేసి మురళి పేరు పెట్టడం జరిగింది తప్ప మురళి ఎట్లా వుంటాడో కూడా ఆ అమ్మకు తెలియదు. ఆ మురళిని చూడడానికి వీలు లేదు. ఆ ప్రాంతానికి జీపుకూడ పోవడానికి వీలు లేదని చెబుతున్నాను.

హోంశాఖ మంత్రి(శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి):—అధ్యక్షా, మల్యాల్ గ్రామనివాసి, వీరమల్లు కుమారుడు అయిన వేల్పుల సత్యం (సి. పి. ఐ.) 8–3–1989 వ తేదీ మధ్యాహ్నం సుమారు 2 గంటల సమయంలో భద్రాచలం వెళ్ళడానికి గాను మహబూబాబాదుకు వెళ్ళుతున్నారు. అతని వెంట భార్య ప్రమీల, ఇద్దరు పిల్లలు,

వరంగల్లు జిల్లా, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యకర్త శ్రీ వి. సత్యంను హత్య చేయుటను గురించి.

మల్యాల్ గ్రామ నివాసులయిన (1) ఆవల కొమరయ్య (2) తాపట్ల వెంకన్న (3) తాపట్ల నారాయణ (4) ఆవుల రాములు (5) రాతకొండ నేరాటి (6) పెల్లి కొమరయ్య (7) పెల్లి చంద్రయ్య (8) పారల శ్రీశైలం (9) కదసు సత్యం (10) గడనెడి నరసయ్య (11) తార్ల వెంకన్న సంక్రియతాండా సమీపాన గొడ్డళ్ళు, కర్రలతో సత్యంపై దాడిచేసి ఆయనను హత్య చేశారు. మహబూబాబాదు నివాసి జనార్దనరెడ్డి కుమారుడు జన్నారెడ్డి మురళీధరరెడ్డి ప్రోద్బలంతో వారు ఈ దారుణానికి పాల్పడినట్లు ఆరోపించారు. మహబూబాబాదు పోలీసు స్టేషనులో, ఐ. పి. సి. 149 తో పాటు 148, 302 సెక్షన్ల క్రింద నేరం నెం. 29/89 గా కేసును రిజిస్టరు చేశారు.

మృతుడు సి. పి. ఐ. పార్టీకి చెందగా, నిందితులు కాంగ్రెస్-ఐ పార్టీకి చెందిన వారు అందరూ ఒక గ్రామానికి చెందినవారు. ఇంతవరకు ఏడుగురు నిందితులను అరెస్టు చేయడమయింది. మిగతా నిందితులను పట్టుకొనడానికి ప్రయత్నాలు కొనసాగుతున్నాయి. గ్రామాలలో శాంతి భద్రతలు కాపాడేందుకు పోలీసు పికెటును ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు పరిస్థితి ప్రశాంతంగా ఉంది. గౌరవసభ్యులు మాట్లాడినట్లుగా ఈ హత్యకు సంబంధించిన నిందితులు ఏ పార్టీకి సంబంధించినా, ఉ. 11-20 ఏ భూస్వామ్య కుటుంబాలకు సంబంధించినా, ఏ వర్గాలకు సంబంధించినా క్షమించడం ఏరుగదు. చిత్తశుద్ధిలో విచారణ జరిపి దీనికి సంబంధించిన నిందితుల మీద తగు చర్య తప్పకుండా తీసుకొనడం జరుగుతుందని గౌరవసభ్యులకు హామీ ఇస్తున్నాను.

శ్రీ పి. రామచంద్రారెడ్డి (సంగారెడ్డి)—అధ్యక్షా, నా చేతిలో ఎఫ్. ఐ. ఆర్. ఉంది. ఈ కేసులోని అప్లికేషనులో ఒక వర్డు ఉపయోగించారు. వేల్పుల సత్యం భార్య శ్రీ జన్నారెడ్డి మురళీధర రెడ్డికి వ్యతిరేకంగా స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చింది. అందులో ఏమి ఉందంటే భద్రాచలం వెళ్లడానికిగాను సైకిలు మీద మహబూబాబాదుకు ఇద్దరు పిల్లలను తీసుకొని పోతున్నాడని, వెంకయ్య అనే ఆయన కాలినడకతో పోతున్నాడని ఉంది. సైకిలు మీద పోయే ఆయన స్పీడుగా పోతాడు. కాలినడకతో వెళ్ళే ఆయన నెమ్మదిగా వస్తాడు. వెనుకనుంచి వెంకన్న వస్తున్నాడు. దక్షిణమున అందాజాగా 50 గజాల దూరంలో ఉండగా జన్నారెడ్డి మురళీధర రెడ్డి జీపు ఆపి చంపండి అని అనగా ఈయనను 11 మంది పోయి చంపారని ఎఫ్. ఐ. ఆర్. లో ఉంది. ఆయన సైకిలు మీద పోతున్నాడు, వెనక ఇతను నడచి వస్తున్నాడు. మొదట వస్తున్నాడని తెలిసి అక్కడ ఆగి ఉంటే తప్ప ఈ 11 మంది గుంపు అక్కడ ఉంటుందని నమ్మడానికి లేదు. దీనిలో ఏడుగురిని అరెస్టు చేశారు. జుడిషియల్ కస్టడీలో రిమాండు చేసారు. ఆ రిమాండులో ఏమి వ్రాసారంటే ఇంకా సాక్ష్యం పూర్తి కాలేదని అన్నారు. ఆ పోర్షను చదువుతాను. Allegations and abetment of the offence by one Sri Janna Reddy Muralidhar Reddy is still under investigation, కనుక ఈ ప్రొబబిలిటీను చూసి పోలీసువారు ఆయనను అరెస్టుచేసి ఉండకపోవచ్చు. మిగిలిన ఏడుగురిని అరెస్టు చేసారు. నిజమైన నేరస్థులను పట్టుకోండి, శిక్షించండి, జైలుకు పంపించండి. అందులో లేనివారిని ఇరికించడంవల్ల రెండు నష్టాలు ఉన్నాయి;

రూలు–304 క్రింద ప్రభుత్వము
దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము.
పార్టీ కార్యకర్త శ్రీ వి. సత్యంను హత్య
[illegible] అరెస్టు
చేయుటను గురించి.

1. కేసు పోతుంది. సృష్టించి యాడ్ చేయడం [illegible]. నిజంగా చేసినవారిని పట్టుకోండి. పోయేసంగతి చూసి చంపారని ఆమె చెప్పలేదు. ఇవన్నీ సడన్‌గా జరిగాయి. [illegible] ఇంప్రాపబుల్. ఏ కేసు అయినా కాని ఇన్వెస్టిగేషనులో ఉన్నప్పుడు చాలా వివరాలు చెప్పి ఇన్వెస్టిగేషనును ప్రిజుడిస్ చేయవద్దు. ఈ హౌస్‌లో డిబేట్ చేస్తే ఇది అసెంబ్లీ వరకు పోయింది, నిందితుడు అయినా కాకపోయినా 10 మందిని పోలీసువారు చేర్చడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. దయచేసి ఫెయిర్ ఇన్వెస్టిగేషను చేయించి ఆయన ఉన్నాడంటే తప్పకుండా పట్టండి. ఇప్పుడున్న సాక్ష్యాధారాలనుబట్టి, ఆమె కంప్లయింటునుబట్టి ఆయన మీద ఏమీ లేనట్లు కనిపిస్తున్నారు. సిపిఐ వర్కరు చనిపోయాడు. అందువల్ల సిపిఐ మిత్రులకు బాధ ఉంటుంది. ఎవరినైనా ఇరికించడం బదులు నిజమైన నిందితులను పట్టండి. అక్కడి నాయకులు శ్రీ నరసింహారెడ్డిగారు ఇప్పుడు చెప్పారు. లోకల్ పోలీసుపైన విశ్వాసం లేకపోతే ఆ విషయం చెప్పండి కాని ఇన్వెస్టిగేషను గురించి మనం ఈ అసెంబ్లీలో మాట్లాడడం, చర్చ చేయడం బాగుండదు. క్రిమినల్ కేసుల విషయం మనం హౌసులో చెప్పి ఇన్వెస్టిగేషను హాంపర్ చేసినవారం అవుతాము. ఇదివరకు నీరుకొండ విషయంలో కాని ఇంకొక విషయంలో కాని అలాగే జరిగింది. అసెంబ్లీలో ఈ విషయాలు చెప్పినప్పుడు ఆ కాపీలు మా దగ్గర సంపాదించుకొని కోర్టులో విట్‌నెస్‌లు నడుపుతున్నారు. దానివల్ల అసలు కేసుపోతుంది. అందువల్ల సభ్యులు గ్రామాలకుపోతే ఎవరు చంపారో తెలుస్తుంది, అది బైట పెట్టండి, పోలీసులతో సహకరించండి. ఎవరో ఒక పెద్ద మనిషిని కేసులో వేయడంవల్ల రెండు రకాల నష్టాలు ఉంటాయి. దయచేసి కొంచెం ఓపిక, సహనంతో ఉండి అసలైన నేరస్థులను పట్టుకొని శిక్షించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.హెచ్. విటల్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, ఎక్కడైతే హత్య చేయబడిందో ఆ గ్రామానికి మా కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యదర్శి శ్రీ గిరి గారు వెళ్ళారు. అసెంబ్లీలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఉపనాయకుడు అక్కడికి పోయారు. ఆ విషయాలు తెలుసుకొని వారు స్టేట్‌మెంటు ఇవ్వడం జరిగింది, 8వ తేదీన దుర్ఘటన విషయాలు ఉభయులూ చెప్పారు. హత్య చేసిన మాట వాస్తవం. దానిని ఉభయులూ అంగీకరించారు. చనిపోయిన వ్యక్తి భార్య దీనికి బాధ్యులెవరో స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది, వారి పేరు రికార్డు చేయడం జరిగింది. హత్య చేసినవారితోబాటు ఎవరైతే కుట్ర చేశారో వారు కూడా హత్యలో పాల్గొన్నట్లేనని మనం భావిస్తాము, చట్టం చెబుతుంది. అందువల్ల ఈ హత్యలో ఎవరికి సంబంధం ఉంది. ఎవరి కుట్రతో ఈ హత్య జరిగింది అనే వివరాలు సేకరిస్తామని మంత్రిగారు నిర్భయంగా, నిర్మొహమాటంగా హామీ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఉన్నతమైన సిబిసిఐడి అధికారులను పంపి ఇన్వెస్టిగేషను చేయించి ఎవరైతే ఈ హత్యలో పాల్గొన్నారో, ఎవరైతే ఈ హత్యకు కుట్ర చేసారో వారిని వెంటనే అరెస్టు చేయిస్తామని మంత్రిగారు హామీ ఇవ్వాలని నేను డిమాండు చేస్తున్నాను.

రూలు-304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి —వరంగల్లు జిల్లా, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యకర్త శ్రీ వి. సత్యంను హత్య చేయుటను గురించి. **25 మార్చి, 1989**

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు హోం మినిష్టరుగారు చెప్పినదానికి, గౌరవసభ్యులు చెప్పినదానికి పెద్ద తేడా లేదు. గౌరవనీయులు శ్రీ రామచంద్రా రెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ ఒక విషయం చెప్పారు. ఒకరు సైకిలుమీద వస్తున్నారు. మరొకరు నడిచివస్తున్నారు కనుక వారు హత్య చేసి ఉండరు అని చెప్పారు. అయితే ఎవరు చేసారు? సత్యం తనంతట తానే చనిపోయాడా? ఇందాక నరసింహారెడ్డిగారు. చెప్పారు. నిజాం అలీ అనే ఆయన కోళ్ళు ఎత్తుకొని పోయే అతను అని, గొర్రెలు ఎత్తుకొని పోయే అతను అని, అందుకు అతనిని కొట్టారు అని, అందుకు చంపారని చెప్పారు. అంతకుముందు జలగం సంపత్‌రావు అనే ఆయనను చంపడానికి వచ్చి 4-11-1988న ఆశ్రమ పాటశాల అధ్యాపకుడు శ్రీ బత్తుల లక్ష్మీనారాయణను చంపారు. ఆయన కోళ్ల దొంగా, గొర్రెల దొంగా? ఈ విషయం కూడా విచారించాలని కోరుతున్నాను. మేము ఇచ్చిన నోటీసులో ముగ్గురి, నలుగురి విషయం ఉంది. కాని దీనిలో ఈ ఒక్క దానికే పరిమితం అయి చెబుతున్నారు. మార్చి నెలలో వేల్పుల సత్యం చనిపోయారు. మార్చి నెలలోనే బొంత కొమ్మాలు అనే ఆయన చినరావు మండలంలో చంపబడ్డారు. మార్చినెలలోనే నిజాం అలీ చంపబడ్డాడు. అంతకుముందు అధ్యాపకుడు చంపబడ్డారు. ఈ విధంగా ఇన్ని హత్యలు ఒకే ప్రాంతంలో జరుగుతూ ఉంటే దీని వెనకాల ఏమీ బ్యాక్ గ్రౌండు లేదని అనుకోమంటారా, వాంటతట అవే జరుగుతున్నాయని అనుకోమంటారా? దీని వెనకాల ఒక బ్యాచ్ ఉంది, ఆర్గనైజ్డ్ నెట్ దీనిని చేయిస్తున్నదని అనుకోమంటారా? దీనిని లోతుగా చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి లేదా? దీనిని ఎలాగ కర్బ్ చేస్తారనేది ప్రశ్న. నేను అడుగుతున్నాను— ఈ ప్రాంతంలో ప్రత్యేకంగా ఇక్కడే ఈ సంఘటనలు ఎందుకు జరుగుతున్నాయి? దానిని విచారణ చేయిస్తారా? అక్కడ ఉన్న అధికారులు వీరితో క్లొల్యూడ్ అయివున్నారని చెప్పడానికి—7వ తేదీన ఈ సంఘటన జరిగింది—ఇప్పుడు నెలాఖరు అవుతున్నది—ఇంతవరకు ఆ ఇన్వెస్టిగేషన్‌లో, మురళీరెడ్డి అందులో ఉన్నాడా లేడా తేల్చలేని పరిస్థితి అక్కడి అధికారులకు ఉన్నది—ఏ మొహమాటం పనిచేస్తున్నది అర్థం చేసుకోమని కోరుతున్నాను వేల్పు సత్యం మర్డర్‌తో సహా అక్కడ జరిగిన నాలుగైదు హత్యలు అన్నీ కూడా ఇక్కడి నుంచి సి. బి. సి. ఐ. డి. అధికారులను పంపించి, విచారణ జరిపించి, వాస్తవాలు బయటకు తెచ్చి, ఈ హత్యా విధానం కర్బ్ చేయవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఉంది. వాస్తవ నేరస్తులను వదిలిపెట్టవద్దు, నేరంలో లేని వారిని ఇన్‌వాల్వ్ చేయవద్దు. ఇది ప్రధానంగా పబ్లిక్ వర్కర్సు మీద వస్తున్నది—వ్యవసాయ కూలీల మీదనో, బంచరాయిలు, పోరంబోకుల దగ్గరనో, సీలింగ్ భూముల దగ్గరనో పనిచేస్తున్న వారి మీద జరుగుతున్నాయి. వీటి వెనుక భూస్వాముల శక్తులు వున్నాయని భావించక తప్పడం లేదు వాస్తవాలు విచారించి బయటికి తీసి —సి. బి. సి. ఐ. డి. ప్రధాన అధికారి డి. ఐ. జి. ర్యాంకుకు తక్కువ కాని అధికారిని పంపించి లోతుగా విచారణ చేయిస్తే తప్ప హాషవ్ అవుతుంది. ఇక్కడ తెలుగు దేశం కార్యకర్త ఒకరు, ముగ్గురు సి. పి. ఐ. కార్యకర్తలు ఉన్నారు. దీనిని తీవ్రమైన విషయంగా ప్రభుత్వం ఉ. 11-30

తీసుకోవాలి. ఈ మరణాలు ఎందుకు జరుగుతున్నది బయటికి తీయడానికి పి. బి. సి. ఐ డి. ఉన్నత అధికారిని పంపించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా?

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:— బత్తుల లక్ష్మీనారాయణ, గూడూరులో అధ్యాపకుడు—అతను గిరిజన ఆదివాసీ సంఘానికి ఆఫీసు బేరర్— అతను దారుణంగా హత్య చేయబడ్డాడు. నేను డి. ఓ. లెటర్ రాస్తే ఇంతవరకు జవాబు లేదు—అది హుషవ్ అయిపోయింది, ఏమి జరుగుతోంది తెలియదు. పి. బి. సి. ఐ. డి. వారు అర్ధరాత్రి పోతారు—అక్కడ అంతా తాగివుంటారు, ఎవరు చెపుతారు? అంతా తాగిపడి ఉంటారు, ఏమి చెపుతారు? చివరకు సి. బి. సి. ఐ. డి. వ్యవహారం కూడా ఎలావుందంటే—భూస్వాముల ముఖాలు చూసి తీర్పు చేసేటట్లుగా ఉంటున్నారు—నిష్పక్షపాతులైన అధికారులు పోతే గానీ న్యాయం జరగదు. ఈ చర్చ సందర్భంలో నరసింహారెడ్డిగారు సైడ్ ట్రేక్ చేయడానికి కొన్ని విషయాలు తెచ్చారు. ఒక విషయం నేను మనవి చేస్తున్నాను— గంజాయి పెట్టే వాళ్ళు, దొంగ కర్రలు చేసే వారు, దొంగ సారా చేసే వారు ఎవరు 1957 నుంచి ఈ రోజు వరకు ఆ జిల్లాలో అనేది తెలుసుకోడానికి సమగ్రమైన విచారణ జరిపించడానికి ఒక అధికారినివేయమని కోరుతున్నాను—అంతేగాని దీనికి దానికి ముడిపెట్టకూడదని వారు తీసుకువచ్చింది ఏదో ఎమ్. సి. పి. ఐ. వారు దొంగకర్ర కొట్టుకొని, గంజాయి పెట్టుకొని బ్రతుకుతున్నారు, దొంగ సారా చేస్తున్నారు అన్న దానిని పూర్తిగా ఖండిస్తున్నాను. ఆ పని చేసినా—నూటికి 90 శాతంతు మీరు చేస్తే పదిమందులు వెనకాల ఉన్నవారు, మీకు ఓట్లు వేసిన జనం చేసివుండవచ్చు. వీరా దగ్గర కార్యకర్తలు, నాయకులు చేస్తున్నారు—పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు, ఎన్నుకున్న కీలకమైన పదవులలో ఉన్న వారు లారీల మీద, ట్రెయిలర్లమీద స్మగ్లింగ్ చేయిస్తున్నారు—ఖండించడానికి ఇది చెపుతున్నాను. అసలు మర్డర్ విషయం చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. నరసింహారెడ్డి:— ఓంకారుగారు నా పేరు చెప్పారు కనుక మళ్ళీ నేను చెపుతున్నాను. తను ద్వారా హౌసు దృష్టికి తెచ్చింది—అది ఫ్రాక్షన్ ఫైట్ అని చెప్పాను. దానికి పూర్వాపరాలు అన్నీ చెప్పాను. అందులో పార్టీకి సంబంధం లేదని కూడా చెప్పాను. అది ఫాక్షన్ ఫైట్, గ్రామాలలో జరుగుతూ ఉంటాయి, ఆయనను వీరు చంపే ప్రయత్నం చేశారు. వారి ఫ్యామిలీ వీరిని కొట్టే ప్రయత్నం చేశారు అని చెప్పాను ఓంకారుగారు అన్నారు—కానీ నేను ఎమ్. సి. పి. ఐ. వాళ్ళు చేస్తున్నారని ఎప్పుడూ చెప్పలేదు. గుమ్మడికాయల దొంగ అంటే భుజాలు తడుముకునే అవసరం ఎందుకు వచ్చిందో నాకి తెలియదు. హోమ్ మంత్రి స్టేట్‌మెంట్‌లో ఏమి చెప్పారు—ఆ గ్రామంలో సింపుల్ కండిషన్స్ ఉన్నాయని చెప్పారు. నేను హోమ్ మంత్రి దృష్టికి తీసుకురాదలచుకున్నాను—40 మంది నిర్వాసితులయ్యారు. ఆ గ్రామం నుంచి వెళ్ళి వేరే గ్రామాలలో ఉంటున్నారు. సి. పి. ఐ. వారి భయభ్రాంతికి 40 మంది మహబూబాబాద్‌లో నివసిస్తున్నారు. అక్కడ ఎలక్ట్రిక్ మోటార్స్, మరుం

కొట్టినారు, గుత్తిసెనగకాయ క్రాప్ అంతా తీసేసినారు, చిల్లి క్రాప్ అంతా నాశనం చేశారు—వారు ఇచ్చిన అప్లికేషన్స్ అన్నీ హోమ్ మంత్రిగారికి మీ ద్వారా పంపుతున్నాను. మంత్రిని సమగ్రంగా విచారణ జరిపించమని తెలుపమని కోరుతున్నాను.

(కాగితములు అందచేశారు.)

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి:— నేను మొదటే చెప్పడం జరిగింది—నిందితులు ఏడుగురిని అరెస్టు చేయడం జరిగింది—మిగతా వారిని కూడా అరెస్టు చేయడానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. మిగతా వారు ఎవరెవరు ఉన్నారు, ఎవరు లేరు అనేది విచారణలో ఉంది, వివరాలలోకి పోవడం ఆ కేసుకు న్యాయం అవుతుందా లేదా అని మనవిచేస్తూ గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడుతూ అక్కడి స్థానిక పోలీసులు న్యాయం చేయడం లేదని చెప్పారు. ఇంకొకరు పి. బి. సి. ఐ. డి. అధికారుల చేత విచారణ చేయించమని చెప్పారు— ఇంకొక సభ్యుడు పి. బి. సి. ఐ. డి. మీద కూడా నమ్మకం లేదని అన్నారు. మీరు అందరూ ఏకాభిప్రాయానికి వచ్చి, ఎవరి చేత విచారణ చేయించమని అంటారో చెపితే వారి చేత చేయించి తప్పకుండా న్యాయం చేయడం జరుగుతుంది. ఆ గ్రామంలో ప్రశాంతత లేదు. అన్నారు .. ..

శ్రీ ఎన్. రాఘువరెడ్డి:— అప్పటి వరకు ప్రభుత్వం ఊరికే ఉంటుందా?

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి :— లేదండీ, విచారణ చేయడం జరుగుతుంది — మీరు ముగ్గురూ మూడు అభిప్రాయాలు చెపితే ఎలా? సి.బి.సి.ఐ.డి. మీద నమ్మకం లేదని ఓంకారుగారు అన్నారు—స్థానిక అధికారుల మీద నమ్మకం లేదని ఇంకొక సభ్యులు అనిరి......

శ్రీ ఎన్. రాఘువరెడ్డి :— ఉన్నత అధికారుల మీద నమ్మకం లేదని అనలేదు....

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి:—గౌరవ సభ్యులు అందరు అన్నట్లుగా సి. బి. సి. ఐ. డి. అధికారులచేత విచారణ జరిపించడం జరుగుతుందని గౌరవ సభ్యులకు హామీ ఇవ్వడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ ఎన్. రాఘువరెడ్డి:— పి. బి. సి. ఐ. డి. లో కూడా ఉన్నత అధికారుల చేత చేయించండి—ఏ ఎస్. ఐ. తోనో. సి ఐ. తోనో చేయిస్తే బాగుండదు.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:—ఆనెస్టు ఆఫీసర్లు ఉంటే తప్ప సి. బి సి. ఐ. డి అన్నంత మాత్రాన న్యాయం జరగదు—అందులో ఆనెస్టు ఆఫీసర్లను పెడితేనే అవుతుంది అంటే ఆనెస్టు అనే మాట వారి బుర్రలోంచి ఎగిరిపోయింది—ఎందుకంటే. .

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి:— ఉన్న వారందరూ ఆనెస్టు ఆఫీసర్లే...

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్: — మాధవరెడ్డిగారు హోమ్ మంత్రి అయిన తరువాత ఆయన గుణంలో కూడా మార్పు వచ్చింది ఎవరికి సంబంధించిన కేసు, నిందితులు ఎవరు అనే సంగతి కూడా—కాస్త వారి బుర్ర చెడిపోయినదండీ.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి :– సి బి సి ఐ డి చేత ఎంక్వైరీ చేయించమన్నారు. మా ఆఫీసర్సు అంతా నీతి నిజాయితీ గలవారనే మేము అనుకుంటున్నాము. సి బి సి ఐ డి వారి చేతనే ఎంక్వైరీ చేయించుతాను..................

(ఇంటరప్షన్)

Mr. Deputy Speaker:—I am postponing the remaining 304 Motions and Calling Attention matters to Monday, the 27th March, 1989.

సభాసమక్షములో వుంచిన పత్రములు

Mr. Deputy Speaker:—All the Papers are deemed to have been laid on the Table.

re: Annual Report of Minorities Commission.

1. "Copies of Annual Report of Minorities Commission for the first five years (1979-1985) together with gist of recommendations in Annual Reports and action taken thereon as required under G.O. Ms No. 345, General Administration (S.C.F.) Department, dated 28th April, 1979.

re: G.O. on relief undertaking for Nagarjuna Co-operative Sugars Limited, Gurajala.

2. "a Copy of G.O. Ms. No. 519, Industries and Commerce (S.-l), dated 2nd December, 1988 containing declaration as relief undertaking for a period of one year for the Nagarjuna/Sugars Limited, Gurazala, as Co-operative required under sub-sections (1) and (2) of section 3 of the Andhra Pradesh Relief Undertakings (Special Provisions) Act, 1971.

re: Amendment to Andhra Pradesh Municipalities Act, 1965.

3. "a copy of amendment to the Andhra Pradesh Municipalities Acquisition and Transfer of immovable properties of the Municipal Councils Rules. 1967 issued in G.O. Ms. No. 383, Municipal Administration, dated 19th July, 1988 and an amendment to the Andhra Pradesh Municipalities Regulation of Receipts and expenditure Rules, 1968 issued G.O. Ms. No. 384, Municipal Administration. dated 19th July, 1988, as required under sub-section (4) of section 326 of Andhra Pradesh Municipalities Act, 1965.

re: Amendment to Andhra Pradesh Municipalities Act, 1965.

4. "a copy of G.O. Ms. No. 625, Municipal Administration dated 26th November, 1988 with which certain rules have been issued as required under sub-section (4) of section 326 of the Andhra Pradesh Municipalities Act, 1965.

re: Amendment to Andhra Pradesh Engineering, Agricultural Sciences and Medical Common Entrance Test Rules, 1985.

5. "a copy of G.O. Ms. No. 153. Labour, Employment and Technical Education, dated 19th July, 1988 wherein an amendment issued to the Andhra Pradesh Engineering, Agricultural Sciences and Medical Common Entrance Test Rules, 1985, as required under sub-section (2) of section 15 of the Andhra Pradesh Educational Institutions (Regulation of Admission and Prohibition of Capitation Fee) Act, 1983.

సభాసమక్షములో పెట్టిన పత్రము

బాగ్‌లింగం పల్లిలో గృహ నిర్మాణ మండలి వారి క్వార్టర్లను అనధి కారికంగా ఆక్రమించుకున్న వారిని తొలగించుటకు సంబంధించిన పట్టిక.

Mr. Deputy Speaker:—The paper is deemed to have been placed on the Table of the House.

హైదరాబాదు, బాగ్‌లింగం పల్లిలోని హౌసింగు బోర్డు గృహాలను అనధికృతంగా ఆక్రమించుకొన్నవారిని ఖాళీ చేయించటానికి సంబంధించిన ప్రశ్న నెం. 10525పై చర్చల సందర్భంలో ఔచిత్యం చేసుకొని ముఖ్యమంత్రిగారు 1-3-1989న ఇచ్చిన హామీని పరిష్కరించుకొని శాసనసభా సమక్షంలో వుంచిన వివరణ.

నిర్వాసితులైన మురికి వాడల నివాస వసతి కల్పించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ మండలి 1982లో రూ. 55,36,000-00ల వ్యయంతో హైదరాబాదు బాగ్‌లింగంపల్లిలో 320 ఇ. డబ్ల్యు. ఎస్. గృహాలను నిర్మించింది.

శ్రీమతి నాగమణి ఆక్రమణలో ఉన్న క్వార్టరు నెం. 236 మినహా మిగిలిన అన్ని గృహాలను శ్రీ పి. దేవేందర్ నాయకత్వంలో కొందరు సంఘ వ్యతిరేకులు చట్ట విరుద్ధంగా ఆక్రమించుకొన్నారు.

ఈ గృహాలను ఖాళీ చేయవలసిందిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ మండలి అనధికృత ఆక్రమణదార్లకు నోటీసులు జారీచేసింది. వారు హైకోర్టులో రిట్ పిటిషన్లు దాఖలు చేశారు. ఇ. డబ్ల్యు. ఎస్. గృహాలను అనధికృతంగా ఆక్రమించుకున్నవారు వాటిని రెండు నెలలలోపల ఖాళీ చేయనట్లయితే, ఆ గృహాలను ఖాళీ చేయించటానికి గృహ నిర్మాణ మండలి చట్టబద్ధమైన చర్యలు తీసుకొనే అధికారం కలిగి ఉంటుందని ఆదేశిస్తూ 3-8-1988న హైకోర్టు రిట్‌పిటీషన్లను కొట్టివేసింది హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులపై వారు సుప్రీంకోర్టులో స్పెషల్ లీవు పిటిషను దాఖలు చేశారు. సుప్రీంకోర్టు దానిని 5-10-1988న కొట్టి వేసింది. 31-12-1988 వరకు వారిని గృహాల నుండి తొలగించవద్దని, గృహాల కేటాయింపు నిమిత్తం వారు ఎవరైనా దరకాస్తు చేసి ఉన్నట్లయితే వాటిని 31-12-1988కి ముందే పరిష్కరించవలసిందని ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ మండలికి సుప్రీంకోర్టు ఆదేశాలు జారీ చేసింది. బాగ్‌లింగంపల్లి గుడిసెలు, మురికివాడల నివాసుల అభివృద్ధి సంఘం జనరలు సెక్రటరీ శ్రీ పి. దేవేందర్ 21-12-1988న ఒక విజ్ఞాపన పత్రాన్ని సమర్పించారు. ఆ విజ్ఞాపన పత్రానికి జతపరచిన జాబితాలో పేర్కొన్న వ్యక్తులకు గృహాలను కేటాయించవలసిందిగా ఆయన ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ మండలిని కోరారు. ఈ విషయాన్ని గృహనిర్మాణ మండలి సమక్షంలో ఉంచడమయినది. మండలి 12-1-1989 తేదీన ఒక తీర్మానం చేసింది. క్వార్టర్సు నెం. 3రితో నివసిస్తున్న శ్రీమతి నాగమణి మినహా 21-12-1988 తేదీ విజ్ఞాపన పత్రంలో పేర్కొన్న వ్యక్తుల పేర్లు అవార్డు జాబితాలో లేనందున వారు ఇ. డబ్ల్యు. ఎస్.

సభా సమక్షములో పెట్టిన పత్రము.
—బాగ్‌లింగంపల్లిలో గృహ నిర్మాణ మండలి వారి క్వార్టర్లను అనధికారికంగా ఆక్రమించుకున్న వారిని తొలగించుటకు సంబంధించిన పత్రిక.

గృహాలు కేటాయింపునకు అర్హులు కారని ఆ తీర్మానంలో పేర్కొనడం జరిగింది. ఆ తీర్మానంలో ఇంకా ఇలా పేర్కొనడం జరిగింది. బాగ్‌లింగంపల్లి వద్ద భూమిని స్వాధీనం చేసుకొనేటప్పుడు కాళీ చేయించిన వ్యక్తులకు కట్టెలమండీ, మురళీధర్ బాగ్, భీమారావువాడ మురికివాడలలో భూమిని స్వాధీనం చేసుకొనేటప్పుడు కాళీ చేయించిన గుడిసె వాసులకు 31–12–1975 తేదీ అవార్డు ప్రకారం పునరావాసం కల్పించడానికి ప్రత్యేకంగా ఈ గృహాలను నిర్మించడమయింది. 1975, ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ మండలి ఇ. డబ్ల్యు. ఎస్. రెగ్యులేషనులో ఉద్దేశించిన విధంగా తప్ప ఇతర విధంగా గృహాలను కేటాయించడానికి వీలులేదు.

క్వార్టరు నెంబరు 236లో నివసిస్తున్న శ్రీమతి నాగమణి మినహా విజ్ఞాపన పత్రంలో పేర్కొన్న వ్యక్తులందరు ఏవిధమైన హక్కు లేకుండా అక్రమంగా ఆక్రమించుకొన్నారని, ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ మండలి రెగ్యులేషనులో ఉద్దేశించిన ప్రకారం తప్ప ఇ. డబ్ల్యు. ఎస్. క్వార్టర్లను కేటాయించటానికి వీలులేదని పేర్కొంటు 17–1–1989న లేఖ ద్వారా శ్రీ పి. దేవేందరుకు తెలియజేయటం జరిగింది. శ్రీ పి. దేవేందరు, తదితరులు హైకోర్టులో మళ్లీ రిట్‌పిటీషను దాఖలు చేశారు. హైకోర్టు 20–1–1989న స్వీకరణ దశలోనే దానిని కొట్టివేసింది. సంఘం మరల హైకోర్టు చీఫ్ జస్టిస్‌కి అపీలు చేసింది. ఈ అపీలును కూడా 31–1–1989న కొట్టివేశారు.

కాళీ చేయించే నిమిత్తం హైకోర్టు ఇచ్చిన తుది ఉత్తరువులను డిక్రీగా పరిగణించటానికి ఆదేశాలు జారీ చేయవలసిందని ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ మండలి సుప్రీంకోర్టును కోరింది. సుప్రీంకోర్టు ఉత్తరువులు రావలసి ఉంది.

హైదరాబాదులో గృహనిర్మాణ మండలికి చెందిన గృహాలను అనధికారికంగా ఆక్రమించుకొన్న వారిని కాళీ చేయించడానికి సంబంధించిన ప్రశ్న నెం 10525 పై చర్చల సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారు జోక్యం చేసుకొని అనధికారికంగా ఆక్రమించుకొన్న వారిని కాళీ చేయించే విషయంలో అడ్వకేటు జనరలు అభిప్రాయాన్ని పొందగలమని హామి ఇచ్చారు. తదనుసారంగా అడ్వకేటు జనరలును ఈ విషయంలో సంప్రదించడం జరిగింది. అడ్వకేటు జనరలు ఈ క్రింది విధంగా అభిప్రాయపడ్డారు. 3–8–1983 తేదీన బెంచి ఇచ్చిన తీర్పును దరిమిలా సుప్రీంకోర్టు ధృవపరిచింది. మరో రిట్ పిటిషనులో హైకోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది. ఆ తీర్పులో ఇలా ఆదేశించడం జరిగింది. మండలి చట్టాన్ని అనుసరించి వారిని కాళీ చేయించవచ్చును. మండలికి చెందిన ఆవరణలను అనధికారికంగా ఆక్రమించుకొన్న వారిని కాళీ చేయించడానికి అనుసరించవలసిన కార్యవిధానం తప్పనిసరిగా చట్టబద్ధమైన కార్యవిధానానికి అనుగుణంగా ఉండాలి. గృహనిర్మాణ మండలికి సంబంధించినంత వరకు, ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ మండలి చట్టం ఒక సమగ్ర సంహిత. అందులో అనధి-

కృత ఆక్రమణలను ఖాళీ చేయించడానికి సంబంధించిన నిబంధనలు కూడా ఉన్నాయి. కనుక ముఖ్యంగా ఆ చట్టంలోని 52, 53వ విభాగాలను అనుసరించవలసి ఉంటుంది ఆవరణలను స్వాధీన పరచుకోవడానికి ఆ నిబంధనలను అనుసరించి చర్య తీసుకోవలసి ఉంటుంది. గృహనిర్మాణ మండలి ప్రభుత్వ ఏజెన్సీగా వ్యవహరిస్తూ శాసనాల పరిమితులకు లోబడి ఉంటుంది. కనుక ఖాళీ చేయించడానికి సంబంధించి సూచించిన చట్టబద్ధమైన కార్య విధానాన్ని అది తప్పనిసరిగా పాటించాలి.

ఉత్తరువును నేరుగా ఒక డిక్రీ రూపంలో అమలు పరచడానికి వీలుగా స్పష్టీకరణ ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతూ సుప్రీంకోర్టులో ఒక దరకాస్తును దాఖలు చేయడమయిందని, ఆ దరకాస్తు 9–3–1989 తేదీన విచారణకు వస్తుందని, సుప్రీం కోర్టు తన ఉత్తరువును అమలు పరచటానికి ఏవేని ఆదేశాలను జారీ చేసేటట్లయితే ఆ ఉత్తరువులు అందిన పిదప ఆదేశాలను పాటించడానికి వీలు కాగలదని అడ్వకేటు జనరలు అభిప్రాయపడ్డారు.

పైన తెలిపిన విధంగా అడ్వకేటు జనరలు వ్యక్తపరచిన అభిప్రాయాల దృష్ట్యా ఈ విషయంలో తదుపరి చర్యను గైకొనడానికి గాను సుప్రీంకోర్టు ఉత్తరువుల కోసం వేచి ఉండవలసి వస్తుంది.

సమితుల నివేదికల సమర్పణ:

1. విశేషాధికారాల సమితి నివేదికల సమర్పణ:

Mr. Deputy Speaker:—All the reports of the Committee of Privileges are deemed to have been presented.

(i) Fourth Report of the Committee of Privileges on the case relating to the breach of privilege against Sri B. Shyam Rao, the then Circle Inspector of Police, Chikkadpalli, Hyderabad.

(ii) Fifth Report of the Committee of Privileges on the case relating to Sri M. V. Raghava Rao, Superintendent (K2) Section Director of Higher Education, Hyderabad.

(iii) Sixth Report of the Committee of Privileges on the case relating to the breach of privileges against Sri Fariduddin the then Assistant Commissioner of Police, and Sri B. V. Raju, the then Sub-Inspector of Police, Sanjeevareddynagar Police Station, Hyderabad

(iv) Seventh Report of the Committee of Privileges on the case relating to the breach of privilege against Sri P. Poornachandra Rao, the then Superintendent of Police, Cuddapah.

2. ప్రభుత్వ లెక్కల సమితి (1987–89) యొక్క నివేదికల సమర్పణ:

Mr. Deputy Speaker:—All the reports of the Committee on Public Accounts (1987-89).

(i) Eleventh Report on Finance Accounts, Appropriation Accounts and Reports of the Comptroller and Auditor-General of India (Civil and Revenue Receipts) for the year 1981-82.

(ii) Twelfth Report on Finance Accounts, Appropriation Accounts and Reports of the Comptroller and Auditor-General of India and Revenue Receipts) for the year 1982-83.

(iii) Thirteenth Report on Finance Accounts, Appropriation Accounts and Reports of the Comptroller and Auditor-General of India (Civil and Revenue Receipts) for the year 1983-84.

(iv) Fourteenth Report on "Employment Guarantee Scheme" contained in para Nos. 7, 4, 5 of the Report of the Comptroller and Auditor-General of India (Civil) for the year 1982-83."

Mr. Deputy Speaker:—Now, the House is adjourned for 15 minutes for Tea.

(The House then adjourned at 11-42 a.m.)

సభ తిరిగి మధ్యాహ్నము 12–05 గంటలకు సమావేశమైనది.

(ఉప సభాపతి అధ్యక్ష స్థానంలో వున్నారు)

సభా కార్యక్రమము

శ్రీ సిహెచ్ విటల్ రెడ్డి —అధ్యక్షా, ఇందులో హోం మినిస్టరుగారు 304 క్రింద సమాధానమిస్తూ స్పష్టమైన సమాధానం చెప్పలేదు. సి. బి. సి. ఐ. డి. ద్వారా విచారణ చేయిస్తారా లేక ఉన్నతమైన అధికారులచేత విచారణ చేయిస్తారా అని అడిగితే స్పష్టమైన సమాధానము యివ్వలేదు. ఉన్నతాధికారుల చేత విచారణ చేయిస్తారా? ఉన్నతాధికారిచే విచారణ చేయించాలని కోరుచున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ —సి. బి. సి. ఐ. డి. చేత దర్యాప్తు చేయించడానికి ఆదేశిస్తానని వారు స్పష్టంగా చెప్పారు.

1988–89 సంవత్సరమునకు వ్యయపు అనుబంధ అంచనాల సమర్పణ.

Sri M. Rajaiah (Minister for Finance and Power):—Sir, I beg to move that leave be granted to present the Supplementary Estimates of Expenditure for 1988-89.

DEMANDS FOR GRANTS FOR FURTHER EXPENDITURE IN THE YEAR 1988-89.

On the recommendation of the Governor, the Minister for Finance will move that a sum not exceeding 443,02,79,500 rupees be granted for further expenditure in the year 1988-89 as per the heads of Demands shown in the Annexure.

ANNEXURE

Demand Number	Service and Purpose	Sums not exceding
(1)	(2)	(3)
I	State Legislature	25,84,100
II	Governor and Council of Ministers ..	1,07,43,300

(1)	(2)	(3)
III	Administration of Justice	25,39,800
IV	Elections	86,22 200
V	Revenue and District Admsnistration	4,24,86 600
VI	Stamps and Registration	41,63,000
VII	Excise Administration	5,79,34,100
VIII	Commercial Taxes Administration	5,00,00,100
IX	Transport Department	8,43,53,700
X	Treasury Accounts and other Fiscal Services	1,25,17,000
XI	Secretariat and other miscellaneous Administrative Services	1,52,69,600
XII	Police Administration	40,60,100
XIII	Jails Administration	1,72,53,900
XV	Public works	1,83,62,800
XVI	Fire Service	12,00,000
XVII	Pensions	30,90,00,000
XVIII	General Education, Sports Art and culture	93,200
XIX	Technical Education	1 50,00,000
XX	Medical and Health services	2,16,74,700
XXI	Urban development	7,03,96,300
XXII	Information and publicity	92,00,200
XXIII	Labour and Employment	79 15 100
XXIV	Social Welfare	6,27 74,100
XXV	Tribal welfare	2,53 41,100
XXVI	Tribal Sub-plan	6,18,71 7[illegible]0
XXVII	Women and child Welfare	[illegible]
XXIX	Relief on account of Natural Calamities	[illegible]
XXX	Administration of Religious Endowments	[illegible]
XXXI	Agriculture	[illegible]
XXXII	Animal Husbandary and Dairy Development	85,70,[illegible]0
XXXIII	Fisheries	[illegible]
XXXIV	Forests	[illegible]
XXXV	Co-operation	[illegible]
XXXVI	Rural development	20,04,25 [illegible]00
XXXVII	Irrigation	208,08,40,[illegible]00
XXXVIII	Minor Irrigation	25,31,83 [illegible]00
XXXIX	Power Development	32,59 34,[illegible]00
XL	Village and small Industries	5,28,75,800
XLI	Industries	7,50,77,400
XLI1I	Minor port Development	17,1[illegible],500
XLIV	Roads and Bridges	6,55,00,[illegible]00
VLVI	Survey and Statistics	18,86,000
ЖLVIII	Civil Supplies Administration	11,39,500

(1)	(2)	(3)
XLIX	Compensations and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutions	2,15,26,000
	Total :	443,02,79,500

Mr. Deputy Speaker:—Motion moved. The question is—

"That leave be granted to present the supplementary estimates of Expenditure for 1988-89".

(Pause)

The motion was adopted and the Supplementary Estimates of Expenditure for 1988-89 was presented.

ప్రభుత్వ తీర్మానము

ఆంధ్రప్రదేశ్ పోస్టల్ సలహా సమితిలో పనిచేయుటకు
గాను రాష్ట్ర శాసనమండలి ప్రతినిధి గురించి.
(ప్రతిపాదించడమైనది)

Sri A. Ramanarayana Reddy (Minister for Roads and Buildings):—Sir, I beg to move:—

"That as the Post-master General, Andhra Pradesh Circle requested the Government to communicate the name of the representative of the State Legislature to serve on the Postal Advisory Committee of Andhra Pradesh the Assembly do recmmend to the Government to communiate to the Post-master General, Andhra Pradesh Circle the name of the Member elected by mittee is two years commencing from 11th August, 1988 to 10th August 1990" the Assembly to serve on the aforesaid Committee. The term of the Com-

Mr. Deputy Speaker:—Resolution moved.

I am to announce to the House that for the conduct of election of a Member of the Legislative Assembly to serve on the Postal Advisory Committee of Andhra Pradesh, I fix the following programme:

1. The last date for making nominations.—3-00 p.m. on 27th March, 1989 (Monday).

2. The date for scrutiny of nominations.—3-00 p.m. on 28th March, 1989 (Tuesday).

3. The last date for withdrawal of candidature.—3-00 p.m. on 29th March, 1989 (Wednesday).

4. The date on which a poll shall, if necessary, be taken.—10-00 a.m. to 1-00 p.m. on 30th March, 1989 (Thursday) in the Committee Hall No. 1, of the New Assembly Buildings.

ప్రభుత్వ బిల్లు

1987, భారత శిక్షాస్మృతి (ఆంధ్రప్రదేశ సవరణ) బిల్లు
(1987 వ సంవత్సరపు 66 నెం. ఎల్. ఎ. బిల్లు)
(కొనసాగింపబడినది)

Sri C. Ananda Rao:—Sir, I beg to move,—

"That leave be granted for continuance of the Indian Penal Code (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1987".

Mr. Deputy Speaker:—Motion moved. The question is—

"That leave be granted for continuance of the Indian Penal Code (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1987."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was continued.

1989-90 సంవత్సరమునకు బడ్జెటు

గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థన

(1)	అభ్యర్థన నెం.	II	గవర్నరు, మంత్రిమండలి
(2)	అభ్యర్థన నెం.	IV	ఎన్నికలు
(3)	అభ్యర్థన నెం.	XI	సచివాలయము ఇతర వివిధ పురపాలక సర్వీసులు
(4)	అభ్యర్థన నెం.	I	రాష్ట్ర శాసన మండలి
(5)	అభ్యర్థన నెం.	XLVII	పర్యటన శాఖ
(6)	అభ్యర్థన నెం.	XXII	సమాచారము, ప్రచారము

(ప్రతిపాదించబడినవి)

Sri C. Ananda Rao:—Sir, I beg to move—

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,98,69,000 under Demand No. II — Governor and Council of Ministers".

("That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 24,01,85,000 under Demand No. IV — Elections."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 31,38,23,000 under Demand No. XI — Secretariat and other Miscellaneous Administrative Services"

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3,88,20,000 under Demand No. 1 — State Legislature."

Mr. Deputy Speaker:—Demands moved.

Sri Basheeruddin Babu Khan:—Sir, I beg to move—

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs 1,37,73 000 under Demand No. XLVII — Tourism."

Sri K. Vivekananda:—Sir. I beg to move—

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 13,34,82,000 under Demand No. XXII — Information and Publicity."

Mr. Deputy Speaker:—Demands moved.

All cut motions are deemed to have been moved.

DEMAND No. II — GOVERNOR AND COUNCIL OF MINISTERS

—Rs 1,98,69,000/-

Sri D. China Mallaiah:

To reduce the allotment of Rs. 1,98,69,000/- for Governor and Council of Ministers by Rs. 100/-.

బడ్జెటు రహస్యం లీకు అయినదనె నెపంతో ఆ సమావేశంలో లేని మంత్రులతో సహా 31 మంది మంత్రులను తొలగించినందుకు నిరసనగా!

To reduce the allotment of Rs. 1,98,69,000/- for Governor and Counc of Ministers by Rs. 100/-.

చీఫ్ విప్పుల, విప్పుల, టెలిఫోన్ బిల్లులు, కారు ఖర్చులు మితి మీరి పెడుతున్న దానిని కంట్రోల్ చేయలేనందుకు.

DEMAND No. XI — SECRETARIAT AND OTHER MISCELLANEOUS ADMINISTRATIVE SERVICES Rs. 31,38,23,000/-

Sri N. Raghava Reddy:—

To reduce the allotment of Rs. 31,38,23,000/- for Secretariat and other Miscellaneous Administrative Services by Rs. 100/-.

సచివాలయంలో నెలల తరబడి ప్రజల సమస్యలు పరిష్కరించబడకుండా ఉంటున్న దానికి నిరసనగా!

Sri A. Dharma Rao:

To reduce the allotment of Rs 31,38,23,000/- for Secretariat and other Miscellaneous Administrative Services by Rs. 100/-.

Failure of the Government in not filling up about 50.000 vacancies in different categories of posts in State Government Offices.

Dr. R. Ravindra Nath Reddy:

To reduce the allotment of Rs. 31,38,23,000/- for Secretariat and other Miscellaneous Administrative Services by Rs. 100/-.

రాష్ట్రములోని రాష్ట్ర ప్రభుత్వఉద్యోగాలలో ఖాళియున్న హరిజనులకు చెంద వలసిన పోస్టులను

Sri D. K. Samarasimha Reddy:

To reduce the allotment of Rs. 31,38,23,000/- for Secretariat and other Miscellaneous Administrative Services by Rs 100/-.

For not implementing the 6-Point Formula Strictly.

Sri B. Venkateswara Rao:

To reduce the allotment of Rs. 31,38,23,000/- for Secretariat and other Miscellaneous Administrative Services by Rs. 100/-.

ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థుల, 53 రోజుల సమ్మె కాలాన్ని లీవ్ నాట్ డ్యూ గా పరిగణించుటలో ఉత్తర్వులు జారీ చేయనందుకు నిరసనగా!

Sri D. Chinna Mallaiah:

To reduce the allotment of Rs. 31,38,23,000/- for Secretariat and other Miscellaneous Administrative Services by Rs. 100/-.

రాష్ట్ర సెక్రటేరియట్ సమస్యల పరిష్కారానికి సత్వర చర్యలు తీసుకోబడటము లేనందుకు నిరసనగా

DEMAND No. XXII — INFORMATION AND PUBLICITY —Rs. 13,34,82,000/-

Sri A. Dharma Rao:

To reduce the allotment of Rs. 13,34,82,000/- for Information and publicity by Rs. 100/-

హెచ్చు నిధులను ప్రచార నిమిత్తము దుబారా చేయుచున్నందుకు నిరసనగా!

DEMAND No. XLVII — TOURISM Rs. 1,37,73,000/

Sri D. China Mallaiah:—

To reduce the allotment of Rs. 1,37,73,000/- for Tourism by Rs. 100/-.

హుస్నాబాద్, ఇల్లంతకుంట దేవాలయాల అభివృద్ధి లోయర్ మానేరు డ్యాం వేములవాడ కాళేశ్వరం తదితర చోట్ల టూరిజం డెవలప్ చేయనందుకు నిరసనగా. సా.12-10

1989-90 సంవత్సరమునకు బడ్జెటు

గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థన ;

అభ్యర్థన నెం XLI — పరిశ్రమలు

అభ్యర్థన నెం. XLII — గనులు మరియు ఖనిజములు

అభ్యర్థన నెం. XL — గ్రామీణ మరియు లఘు పరిశ్రమలు

అభ్యర్థన నెం. XXIII — కార్మిక మరియు ఉపాధికల్పన

(కొనసాగుతున్నది.)

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఈ ఇండస్ట్రీస్ మీద ఇంతకు మొదలు టు అవర్సు డిస్కషన్ అయింది. ముఖ్యంగా ఈ ఇండస్ట్రీస్, ముఖ్యమంత్రి గారి యొక్క హేండ్‌వరులో ఉన్నాయి. వారు దీనికి కన్‌సరన్‌డు మినిష్టరు. కాని వారు

ఎసంబ్లిలో జవాబు చెప్పడానికి వేరే మినిష్టర్లను నామినేట్ చేశారు. కాని దీనిమీద చర్చలు జరిగేప్పుడు ముఖ్యమంత్రి గారు ఇక్కడ ఉంటే బాగుండేది. వారు లేకపోవడం దురదృష్టం. అంతే కాకుండా రాష్ట్రంలో రోజు రోజుకి ఇండస్ట్రీస్ మూత పడిపోతు న్నాయి. ఇండస్ట్రీస్ మూతపడిపోవడం వల్ల కార్మికులు తమ ఉపాధి కోల్పోతున్నారు. ఉపాధికోల్పోయి ఆకలి చావులు చస్తూ ఉన్నారు. రాష్ట్రంలో అభివృద్ధి కుంటుపడిపోతూ ఉన్నది. ఈ ఇండస్ట్రీస్‌ని ముఖ్యమంత్రిగారు చేతిలో ఉంచుకుని ముఖ్యమంత్రిగారు దీనీ మీద ఇంటరెస్టు తీసుకుని సరి అయిన విధంగా ఈ ఇండస్ట్రీస్ మళ్లీ రివైవు చేసే దానికి ప్రయత్నం చేయక పోవడం చాల శోచనీయమని ఈ సభలో నాఆందోళన వెలిబుచ్చుతున్నాను ఇప్పటికైనా ముఖ్యమంత్రిగారు తమ యొక్క బాధ్యతను గుర్తించి ఇండస్ట్రీస్ సమస్యను చాల సీరియస్ సమస్యగా తీసుకుని చేయాలి. వేలాది కార్మికులు నిరుద్యోగులు అవుతున్నారు. వందలాది ఇండస్ట్రీస్ మూతపడుతున్నాయి. నీటి కొరకు ఇప్పటికైనా ముఖ్యమంత్రి గారు శ్రద్ధ తీసుకుని రివైవు చేసే దానికి ప్రయత్నం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు దాదాపు 20 జిల్లాలలో ఇండస్ట్రీస్ మూత పడి పోయినాయి. ఉదాహరణకు విజయనగరం లో ఒయాస్సు కోస్టు, కల్పనా ట్రేడింగు ఫ్యాక్టరీ, బాల చెండు బ్రదర్సు, విశాఖపట్టణంలో ఆంధ్రస్టీలు, గుంటూరులో బజరంగ్ జూట్ మిల్సు ఖమ్మంలో తెలంగాణా మిల్లు ఎ. పి. కార్బైడ్సు, సర్‌సిల్కు, ఈ విధంగా హైదరాబాదు డి. బి. ఆర్. మిల్సు, స్టీలు ఫ్యాక్టరీ, తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్, చాల ఇండస్ట్రీస్ మూత పడ్డాయి. ఇందులో కొన్ని మేనేజిమెంటువారు ఇల్లీగల్ మేనేజిమెంటు వల్ల లాకౌట్ చేసారు. కొన్నిమేనేజిమెంట్సు ఫైనాన్షియల్ ప్రాబ్లెమ్సు మీద కొన్ని మూత పడేశారు. కార్మికులు ఏదైనా సమ్మె చేస్తే ముఖ్యమంత్రి గారు గాని పోలీసులు గాని అరెస్టులు చేస్తారు కేసులు పెట్టేస్తారు జైళ్లకుపంపిస్తారు. కార్మికులు వాళ్లహక్కుల కొరకు పోరాటం చేస్తే జైళ్లకు పంపిస్తారు. మరి ఇల్లీగల్‌గా మేనేజిమెంటు లాకౌట్ చేస్తే ఈ రోజు వరకు ఎవరిని అయినా ఒక్క మేనేజిమెంటుని అయినా అరెస్టు చేసి జైలులో పెట్టారా? ఈ ప్రభుత్వానికి కార్మికుల పైన చిత్త శుద్ధి లేదు కేవలం నామ మాత్రంగా నినాద రూపముగా కార్మికులపైన మాటలలో ప్రేమ వలకబోయడం జరుగుతోంది గాని ప్రాక్టికల్‌గా కార్మికులకు జరిగేటటు వంటిది ఏమీ లేదు. ఇది చేస్తాము అది చేస్తాము అనడమే గాని వారికి జరిగేటటువంటి ఇబ్బందులను ప్రభుత్వము శ్రద్ధగా గమనించి ఆ మేనేజిమేంటువారి మీద చట్ట పరంగా ఏక్షనుతీసుకోవడం లేదు. తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీ ఉన్నది. ఎప్పుడు 1975 లో హైదరాబాదు వనస్పతి కరెంటు దొంగ తనం చేస్తే హైకోర్టులో కేసు పెట్టారు? ఎలక్ట్రిసిటిబోర్డు వారు. ఈ మధ్యనే దానిమీద ఒక జడ్జిమెంటు వచ్చింది. ఒక కోటి 8 లక్షల రూపాయలు కట్టాలని హైకోర్టు నుంచి వచ్చింది. అందులో ఎలక్ట్రిసిటి డిపార్టుమెంటు సర్‌చార్జి కూడ ఉంది. కేవలం ఇండస్ట్రీస్ మీద ఈ విధంగా భారం వేయడం వల్ల ఆ డబ్బు కట్టకపోవడం వల్ల ఇండస్ట్రీ మూత పడింది. 500 మంది కార్మికులు ఈనాడు రోడ్డు పాలు అయి పోయినారు. దాదాపు ఆరు నెలల నుంచి వాళ్లకు తిండి కూడ లేదు. లేబరు మినిష్టరుగారు, లేబరు కమిషనరు గారు చాల ఇంటరెస్టుతో దీని రివైవుచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తూ ఉన్నారు. కాని వాళ్ళు చెప్పారు. సేల్సుటాక్సు

ఎగ్జమ్షన్స్ కావాలి ఒక ఐదు సంవత్సరాల కొరకు మాకు కరెంటులో కొన్ని రాయితీలు కావాలి ఈ విధంగా అయితే మేము ఇండస్ట్రీ

(శ్రీ కె సత్యనారాయణ రెడ్డి అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు.)

రివైవు చేస్తాము అన్నారు. కాని లేబరు మినిష్టరు గారు అంటారు, ఎలక్ట్రిసిటీ నాది కాదు, నేను చేయలేను, సేల్సుటాక్సు తగ్గించాలి అంటే నాకు సంబంధం లేదు అంటారు. పోయిన సారి సిక్ ఇండస్ట్రీస్‌ని గురించి వచ్చిన చర్చలో ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయంగా అటువంటి సమావేశాలు ఏర్పాటు చేసి, ఇంటర్‌ఫియర్ అయి ముఖ్యమంత్రి గారు స్వయంగా కల్పించుకుంటే తప్పితే ఈ ఇండస్ట్రీస్ రివైవు అయ్యేది చాల కష్టమని చెప్పడం జరిగింది. కాబట్టి ఇండస్ట్రీస్‌ని రివైవు చేసే దానికి ప్రభుత్వం చిత్త శుద్ధితో చేయడంలేదని నేను ఆరోపించక తప్పదు. దీని వల్ల మన రాష్ట్రంలో అభివృద్ధి కుంటుపడిపోతూ ఉన్నది. ఫైనాన్షియల్‌గా దెబ్బతింటున్నాము. కార్మికులు దెబ్బ తింటున్నారు. ప్రభుత్వము అప్రదిష్ట పాలవుతున్నది. మనము దీనిని గురించి కేవలం ఎసెంబ్లీలో చర్చలు చేసుకుని మనము వెళ్లి పోతున్నాము. ఆ సమస్య ఎక్కడ ఉన్నదో అక్కడే ఉంటున్నది. కాని ఈ పస్తులకు పాలయ్యే కార్మికులు, ఈ ఆకలి పాలయిన కార్మికులు తిరగబడి ఈ ప్రభుత్వానికి గుణపాటం చెబుతారని ఈ ప్రభుత్వానికి హెచ్చరిక చేయదలచుకున్నాను. ఈ ప్రభుత్వము కార్మికులకు వ్యతిరేకము. కేంద్రంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము ఉన్నది పోని రాష్ట్రంలో ప్రతిపక్ష ప్రభుత్వము ఉండికూడ వీరుకూడా అదే విధంగా ఉన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానంలో చెప్పారు. కేంద్రంలో అనేక ఇండస్ట్రీస్ మూతపడ్డాయి, ఇతర రాష్ట్రాలలో అనేక ఇండస్ట్రీస్ మూతపడ్డాయి అని అన్నారు. వాళ్ల సంగతి మనకెందుకు? మన రాష్ట్రంలో మన ముఖ్యమంత్రి, మన ప్రభుత్వం, కార్మికులకు ఎలా మేలు చేస్తుంది, వాళ్లకు ఎలా న్యాయం చేస్తుంది, మేము ఈ ఇండస్ట్రీస్ రివైవు చేస్తాము, అని చెప్పండి. కేవలం కేంద్రం మీద నెట్టి వేసి ఎన్. టి. రామారావు గారు తప్పించుకున్నారు. అది సాధ్యమా? అది అయ్యే పనా? ఈ విధంగా తప్పించుకుంటే ఎక్కడికి పోతారు? సమస్యలు ఎట్లా పరిష్కారం అవుతాయి? ఈ ఇండస్ట్రీస్ లో కన్‌సరన్‌డు మినిష్టరు బాబూఖాన్ గారు డబ్బు గలవాడు. కాబట్టి ఆయనకు ఇండస్ట్రీస్ మీద మంచిగా ఇంటరెస్టు ఉంటుంది. కాని ఆయన హెల్ప్‌లెస్. ఆయన చేతిలో అధికారం లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారి పోర్టుఫోలియో, సెక్రటరీలు వారు వీరికి ఏది వ్రాసి ఇస్తే అది చదువుతారు. తప్పితే సమస్య పరిష్కారం వీరిచేతిలో లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్యలో పొల్యూషన్ పేరు మీద ఎన్. టి. ఆర్. గారు తన యొక్క స్టూడియోను నాచారం ట్రాన్స్‌ఫరు చేశారు. నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలో గోలుకొండ చౌరస్తాలో ఉండే ఆ స్టూడియోని నాచారంకి మార్చారు. ఆ స్టూడియోని అక్కడికి మార్చినప్పటినుంచి పొల్యూషన్ పేరు మీద అక్కడ ఉన్న ఇండస్ట్రీసుని మూతవేయించేట్లు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. నాకు ఉదయమే టెలిఫోను వచ్చింది. నాచారంలో ఉన్న లక్ష్మిస్టార్చ్ ఇండస్ట్రీస్ నిన్న రాత్రి 12 గంటలకు ఆర్. డి. ఓ. ఆఫీసు నుంచి ఎం. ఆర్. ఓ. పోయి ఆ ఫ్యాక్టరీని నిరవధికంగా మూత వేయడం జరిగింది. అందులో దాదాపు 5, 6 వందల మంది కార్మికులు పని చేస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రోత్సాహం ఉండడంవల్ల ముఖ్యమంత్రిగారి స్టూడియో అక్కడకు రావడం వల్ల ఈవాడు

ఒక ఇండస్ట్రీ మూత పడి 600 మంది కార్మికులను రోడ్డు పాలు చేస్తే అది ఎంత వరకు సమంజసము. పొల్యూషన్ గురించి ఇంతకు ముందు చాల ఇన్స్పెక్టు చేశారు. పొల్యూషన్ కంట్రోలు చేయండి. వద్దనడం లేదు. కాని ఈనాడు పొల్యూషన్ పేరు మీద 600 మంది కార్మికులను రోడ్డుపాలు చేస్తే వారు రేపు ఎన్. టి. రామారావుగారి ఇంటి మీద పోయి కూర్చుంటారు లక్ష్మిస్టార్చ్ ఇండస్ట్రీవారు మీకు భోజనం పెడతారో ఏమో మనం ఆలోచించాలి. ఏమిటి ఈ పద్ధతి ? లిక్కర్ ఇండియా యునైటెడ్ ట్రేడర్సు, అని కూడ మూత పడేందుకు నోటీసులు ఇవ్వడం జరిగింది. ఎన్. టి. రామారావుగారు ఉన్న దగ్గర ఒక పద్ధతి, ప్రజలు ఉన్న దగ్గర ఒక పద్ధతి, ఇది ఎట్లా సమంజసం? మరీ నేను లెఫ్టిస్టును అని చెబుతారు. అట్టడుగున ఉన్నవారికి సహాయం చేస్తాము అంటారు. ఇప్పటికే కార్మికులు నిరుద్యోగులు అవుతూ ఉన్నారు. లక్ష్మిస్టార్చ్, నీరో అని ఒక ఇండస్ట్రీ ఉంది. 67 లక్షల రూపాయల పొల్యూషన్ కంట్రోలుకి ఖర్చు పెట్టుకున్నారు. నేషనల్ ఎన్విరాన్‌మెంటు రిసెర్చి సెంటర్ అనుమతితో దీనిని కంట్రోలు చేయడానికి ఖర్చు పెట్టారు, దీనిని పొల్యూషన్ కంట్రోలు బోర్డు యాక్సెప్టు చేయడం జరిగింది. పొల్యూషన్ కంట్రోలుబోర్డు ఎప్రూవల్ వచ్చింది. ఇవన్నీ వచ్చినా కూడ కేవలం ముఖ్యమంత్రిగారి స్టూడియో అక్కడ ఉన్నది కాబట్టి ఇండస్ట్రీని మూత వేయడం జరిగింది. అక్కడ వాసన వస్తున్నదని. ఇదివరకు అక్కడ ఒక్క ఇల్లు కూడ లేకుండె. ఇప్పుడు కాలనీలు అయ్యాయి. ఇట్లా పొల్యూషను పేర మూత వేయాలి అంటే హైదరాబాదు చుట్టుప్రక్కల ఉన్న కంపెనీలు అన్ని మూత పడతాయి. పటాను చెరువులో కూడ పొల్యూషను మీద పెద్ద ఆందోళన జరిగింది. హైదరాబాదు ఐ.డి.పి.ఎల్. కెమికల్ వాటరు మొత్తం బాలనగరు వస్తున్నది మొత్తం హైదరాబాదు సిటి ఎఫెక్టు అవుతున్నది. మరి ఏమి చేశారు ? అది సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఇండస్ట్రీ. దానిని ఏమి చేయలేదు. ఇది ప్రయివేటు ఇండస్ట్రీ కనుక దీనిని మూత
మ.12-20 వేయిస్తారు. ఎన్.టి రామారావుగారు ఈవిధంగా ఇండస్ట్రీలను మూత వేయించడం మొదలు పెడితే కష్టము. ఈనాడు చిన్నచిన్న ఇండస్ట్రీస్‌ను మనము రివైవ్ చేసినారికి ఫైనాన్షియల్ హెల్ప్ చేసినప్పటికి కూడా కొన్ని ఇండస్ట్రీస్‌లో మేనేజిమెంట్స్ డబ్బు కాజేస్తున్నారు. వారు 90శాతండబ్బు ఫయినాన్షియల్ ఇనిస్టిట్యూషన్స్ నుంచి తీసుకొని [illegible] ఓనర్సుమని చెప్పుకుంటూ కార్మిక చట్టాలను వైలేట్ చేస్తున్నారు. అందువల్ల కార్మికులకు నష్టం జరుగుతున్నది. కాబట్టి యీ ఇండస్ట్రీస్ యజమానులమీద కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకొని వారిని కరెక్టు చేయాలి. ఈ విషయంలో యిప్పటికే లేబరు డిపార్టుమెంటు చాలా కృషి చేస్తున్నది. కాని లేబరు డిపార్టుమెంటుకు స్టాఫ్ లేదు. వారికి ఉన్న లిమిటెడ్ సోర్సెస్‌తో వారు పనులు చేస్తున్నారు. ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటు కూడా మిస్‌యూజు ఆఫ్ మేనేజిమెంట్సు మిస్‌యూజు ఆఫ్ ఫైనాన్స్ ఉంటే వారిమీద క్రమ శిక్షణా చర్యలు తీసుకొని సక్రమంగా ఇండస్ట్రీలు నడిచేటట్లు చూడాలి. ఈనాడు ఇండస్ట్రీస్ పెట్టుకునేవారు అనేక సబ్సిడీలు తీసుకొంటున్నారు. రంగారెడ్డి జిల్లాలో, మెదక్ జిల్లాలో పెట్టిన అనేక ఇండస్ట్రీస్‌కు వారు సబ్సిడీలు తీసుకొన్నా

కార్మికులకు న్యాయం జరపడం లేదు. ఈనాడు కాంట్రాక్టు లేబరు సిస్టమ్ కంటిన్యూ అవుతున్నది. దానిమీద ఎసెంబ్లీనుంచి హవుస్ కమిటీ వేసారు. అంతకు ముందు కాంట్రాక్టు సిస్టమ్ అబాలిషన్ కొరకు రాష్ట్ర కమిటీ ఒకటి ఉంది. వారు యీ కంట్రాక్టు లేబర్ సిస్టమ్‌ను ఎబాలిష్ చేయాలని రికమెండు చేసినట్లు విన్నాము. పర్మనెంటుగా కార్మికులు చేసే పనిని కాంట్రాక్టు లేబరుతో చేయించుకొని కార్మికులను ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేస్తున్నారు. ఈక్వల్ వేజెస్, ఈక్వల్ పనికి యివ్వడం లేదు. అది అమలు జరగాలి. కాజువల్ వర్కర్సును పర్మనెంటు చేయకుండా చూస్తున్నారు. ఇపుడు ఈ కార్మిక ఉద్యమాలు ఎందుకు వస్తున్నాయంటే కాజువల్ లేబర్‌ను ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేయడంవల్లనే వస్తున్నాయి. కాజువల్ వర్కర్సును పర్మనెంటు చేస్తామని ఆశలు చూపించినందువల్ల వారు కష్టపడి పనిచేస్తున్నారు. కాని వారిని పర్మనెంటు చేయడంలేదు. కాబట్టి ఈ కాంట్రాక్టు లేబరు సిస్టమ్‌ను ఎబాలిష్ చేయాలి. తరువాత మినిమమ్ వేజెస్ చాలా ఇండస్ట్రీస్‌లో యివ్వడంలేదు. లేబరు డిపార్టుమెంటులో స్టాఫ్ లేనందువల్ల ఇన్‌స్పెక్టర్లు లేక కట్టుదిట్టంగా మినిమమ్ వేజెస్ చట్టాన్ని అమలు చేయలేకపోతున్నారు. కాబట్టి లేబరు ఇన్‌స్పెక్టర్సును ఎక్కువచేసి మినిమమ్ వేజెస్‌ను యింప్లిమెంటు చేయాలని కోరుతున్నాను. అట్లాగే హోటల్ వర్కర్సుకు, సినిమా వర్కర్సుకు, చేనేత కార్మికులకు, గీత కార్మికులకు మినిమమ్ వేజెస్ లేకుండా చాలా అన్యాయం జరుగుతున్నది. నేను లేబరు డిపార్టుమెంటును అప్రీషియేట్ చేస్తున్నాను. లేబరు కమీషనర్, అసిస్టెంటు కమీషనర్, ఇన్‌స్పెక్టర్సు బాగానే వర్కు చేస్తున్నారు. అయినప్పటికి ఆ డిపార్టుమెంటుకు ఆర్థికంగా డబ్బు లేక వారు చూసుకోవలసిన పారిశ్రామిక సంస్థలు చాలా ఉండి యిబ్బంది పడుతున్నారు. లేబరు డిపార్టుమెంటుకు పర్మనెంటు బిల్డింగు లేదు. అద్దె బిల్డింగులలోనే ఆ లేబరు డిపార్టుమెంటు ఉంటున్నది. నా నియోజకవర్గంలో చిక్కడపల్లిలో యిదివరకు భవనం వెంకట్రావ్‌గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు బిల్డింగు కట్టడానికి లేబరు డిపార్టుమెంటుకొరకు ఫౌండేషన్ స్టోను వేసారు. తరువాత ఒక లక్ష చొప్పున రెండేళ్లు డబ్బు కేటాయించారు. ఆ తరువాత ఆ పని పూర్తిచేయలేదు. కాబట్టి లేబరు డిపార్టుమెంటుకు పర్మనెంటు బిల్డింగు ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను. 6 పాయింటు ఫార్ములాకూడా కరెక్టుగా యింప్లిమెంటు చేయాలి. ఇంతకుముందు తెలంగాణా ఉద్యమం రావడానికి కారణం పాలవంచనుంచి సింగరేణి ఉద్యోగులు, స్టూడెంట్సునుంచి మొదట స్టార్టు చేసారు. ఆ విధంగా రాష్ట్రం విడిపోయే పరిస్థితి వచ్చింది. రాష్ట్రంలో అభివృద్ధి కుంటుపడిపోయింది. కాబట్టి ఆ కార్మికుల రిజర్వేషన్స్ ఏది అయితే యివ్వాలో అవి వారికి వర్తింపచేయాలి. వికలాంగులకు కూడా వారి పర్సంటేజి చొప్పున ఉద్యోగాలు యివ్వాలి. ఇపుడు ఎంప్లాయిమెంటు గ్యారంటీ స్కీము మహారాష్ట్రలో ఉంది. ఈ నిరుద్యోగ సమస్య విషయంలో మేము పార్లమెంటుకు వెళ్ళి పనిచేసే హక్కు ప్రతివారికి ఉండాలని యూనియన్స్ తరపునుంచి నినాదాలు యిచ్చాము. మెమోరాండాలు యిచ్చాము. అయినా ఎక్కడికిపోయినా నో వేకెన్సి అంటున్నారు. ఎప్పుడైనా ఎక్కడికైనా ఉద్యోగానికి వెడితే రికమెండేషన్స్ కావాలి డబ్బు కావాలి. డబ్బులు పెడితే గాని ఉద్యోగాలు దొరకడం లేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం ఎంప్లాయిమెంటు

గ్యారంటీ స్కీము యింప్లిమెంటు చేసి కార్మికులకు పని కల్పించే విధంగా చూడాలి. ఈనాడు ఆదిలాబాదు, ఖమ్మం, కరీంనగర్, వరంగల్ జిల్లాలలో సింగరేణి కంపెనీ ఉంది. ఆ కంపెనీ పోటీ ప్రభుత్వంగా నడుస్తున్నది. మన బడ్జెటుకు ఈక్వల్‌గా వారి బడ్జెటు ఉంది. అది స్టేటు గవర్నమెంటు కంట్రోలులో, సెంట్రలు గవర్నమెంటు గయిడెన్సుతో నడుస్తున్నది. కాని అక్కడ కార్మికులను ఉద్యోగులు బానిసలుగా చూస్తున్నారు. అక్కడ కార్మికుడు దొర అని ఆఫీసరును సంబోధిస్తేనే వారికి లీవు దొరుకుతుంది. లేకపోతే లీవు దొరకదు. తరువాత ఎక్కడైనా ఒకచోట సింగరేణి కంపెనీకి సంబంధించినబానిలో సమ్మెలు జరుగుతూ ఉంటాయి. కేవలం మేనేజిమెంటు, యూనియన్ రిలేషన్‌షిప్ సమన్వయం లేకపోవడం వల్ల ఈవిధంగా సమ్మెలు జరుగుతున్నాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు దీనికి ఇన్‌చార్జిగా ఉన్నారు కాబట్టి వారిని పిలిపించి మేనేజిమెంటుకు, యూనియన్స్‌కు సమన్వయం చేయాలి. మొన్న మందమర్రి, బెల్లంపల్లిలో సమ్మె జరిగింది. కొంతమంది మీద కేసులు పెట్టారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు హామీ యిచ్చారు. ఇపుడు ఉన్న కేసులను విత్‌డ్రా చేసుకుంటామన్నారు. లేబరు మినిష్టరు గారికి నారాయణరావుగారు చీఫ్ విప్, జి. మల్లేష్ గారు, అందరూ కలిసి ఖరపత్రాలు తీసారు. అక్కడకు కార్మికమంత్రి జనార్దన్‌గారు కూడా వెళ్ళినారు. వారు యిచ్చిన హామీ మీద అక్కడ సమ్మెను కాల్ ఆఫ్ చేసారు. కాని 200 మంది యింకా కోర్టుల చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. ఈ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం పార్లమెంటులో ఎస్మా చట్టాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ యిక్కడ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మాత్రం ఈ చట్టాన్ని కార్మికుల మీద యింప్లిమెంటు చేస్తున్నారు. ఇక్కడ కాంగ్రెసు వ్యతిరేకంగా ప్రతిపక్షంలో ఇక్కడ గవర్నమెంటును నడుపుతూ ఎస్మా చట్టాన్ని పెట్టడం ఈ ప్రభుత్వానికి సిగ్గుచేటు. ఇపుడైనా లేబరు మినిష్టరు గారితో ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుకొని కార్మికులపైన ఈ ఎస్మా చట్టాన్ని ఇంప్లిమెంటు చేయకుండా చూడాలి. గోదావరి ఖనిలో 30,000 మంది కార్మికులు సమ్మె 3 నెలలు చేసారు. ఇపుడు ఉన్న ఎం. డి. గారు హానెస్టు సిన్సియర్. అయితే ఆయన మొండి మనిషి.

మ. 12-30

కాని ఇండస్ట్రీస్‌లో ఇంత మొండితనం పనికి రాదు. ఫ్లెక్సిబిలిటీ ఉండాలి. కార్మికులను చూడాలి. అక్కడ ఉత్పత్తి చూసుకోవాలి. ఫైనాన్సియల్‌గా చూసుకోవాలి. అన్నీ చూసుకోవాలి. ఆయన ఇవన్నీ చూడడు. నేను చెప్పిందే వేద వాక్యం అంటాడు. ఈ విధంగా కావడం వల్ల మూడు నెలల ఓపెన్ కాస్ట్‌లో సమ్మె జరిగితే, మరి ఎన్. టి. పి. సి. బొగ్గు సప్లయి కాకపోతే మహారాష్ట్ర నుంచి బొగ్గు సప్లయి చేసుకొన్నారు. ఇది ఎక్కడ పాలసి? ఈ రాష్ట్రంలో బొగ్గు పెట్టుకొని ఇక్కడున్న కార్మికులతో సత్ సంబంధాలు పెట్టుకోకుండా, ఉత్పత్తి చేసుకోకుండా మహారాష్ట్ర నుంచి తీసుకురానడం, సమ్మెను దెబ్బతీసేటటువంటి విధంగా ఉంది పోలీసు మా యునియన్ ఆఫీసు బోర్డు పీకేశారు. జండా పీకేశారు. మా కార్మికులను మంతెన కోర్టుకు పెట్టి సిటీ బయటకు రాకుండా కోర్టులో కేసులు పెట్టి ఎస్మా చట్టాలు పెట్టి వారం రోజులు వాళ్ళకు తిండి నీళ్ళు లేకుండా చేశారు. వరంగల్లు

జైలుకి పంపారు. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం కార్మిక వ్యతిరేక విధానాన్ని అవలంభిస్తుంటే ఇది మంచి పద్ధతి కాదని నేను ప్రభుత్వానికి ఒక మిత్రపక్ష శాసన సభ్యుడిగా కోరు తున్నాను. ఎందుకంటే ఈనాడు కార్మికులు బాగా వాచ్ చేస్తున్నారు. మీ యొక్క పరిపాలన, మీ యొక్క పరిస్థితులను బాగా వాచ్ చేస్తున్నారు. రేపు ఎన్నికలు వచ్చిన రోజు సరయిన దెబ్బ కొడతారు. ఎందుకంటే అన్నం పెట్టిన వాడిని ఎవరూ మర్చిపోరు. ఇబ్బంది పెడితే వాళ్లకున్న హక్కును వారు ఉపయోగించుకొంటారు. అప్పుడు మీరు నష్టపోతారు. నారాయణరావుగారు మొన్న చెప్పారు. సర్‌సిల్క్ విషయంలో మేము చాలా హెల్ప్ చేశామన్నారు. ఈనాటికి కూడా రిపైరు కాలేదు. చీఫ్ విప్ నారాయరారావు గారిని సర్‌సిల్క్ ఎంప్లాయీసే తెలుగుదేశం ఎం. ఎల్. ఏ. గా గెలిపించారు. ఈనాడు పక్షపాత వైఖరితో ఈనాటికి కూడా సర్‌సిల్క్ ఓపెన్ చేయలేదు. నా నియోజకవర్గంలో డి. బి. ఆర్. మిల్ బంద్ అయింది. దాని మీద చాలా ఊహాగానాలు ఉన్నాయి. ఆ ఇండస్ట్రీ ఎవరో కాజేయాలని, ఆ ఇండస్ట్రీ స్థానంలో హోటల్ కట్టాలని, ఏదో చేయాలని, ఉన్నస్పేస్‌ను కాజేయాలని, ఇండస్ట్రీ నడిపించడం లేదని చాలా ఊహాగానాలున్నాయి. గోదావరిఖని, మందమర్రిలో ఉన్న కార్మికులకు ఈనాడు సింగరేణి కంపెనిలో ఉన్న కార్మికులు రాత్రిపూట బయటకు పోవ డానికి లేదు. కరీంనగర్ జిల్లా అదిలాబాద్ ఎక్స్‌ట్రీమిస్టులకు ఈ జిల్లా కంచుకోట. మేనేజుమెంట్ చేసే పరిస్థితులవల్ల ప్రభుత్వం చేసే పరిస్థితులవల్ల పోలీసు చేసే హెరాస్‌మెంట్ వల్ల చాలామంది కార్మికులు రాడికల్‌కు సింపతైజర్స్ అవుతున్నారు. వాళ్లకు పార్టీ మెంబర్‌షిప్ లేదు. కానీ వీరు చేసే పద్ధతిలో రాడికల్స్‌కు అనుకూలం అవుతున్నారు. కాబట్టి వీరుకూడా రాడికల్స్ అని చెప్పి తీసుకుపోయి, నెలలు, నెలలు పెట్టారు. కార్మికు లను చిత్రహింసలు పెడుతున్నారు. గోదావరిఖనిలో రజబ్ అలీ అని సబ్ ఇన్స్‌పెక్టరు ఉన్నాడు. ఆయనకు మర్యాదగా మాట్లాడడం తెలియదు. కార్మికులను తీసుకుపోయి, మొసలి ఎక్కియ్యడం, లేకపోతే చిత్రహింసలు పెట్టడం, వారం, పది రోజులకు వచ్చి రాడికల్స్ ఎక్కడున్నారో చెప్పమని అడగడం—రాడికల్స్‌కు; కార్మికులకూ సంబంధం ఎక్కడ ఉంది? ఈ యొక్క పరిస్థితి వల్లే ఇవ్వాళ రాడికల్ ఉద్యమం పెరుగుతోంది అంటే కేవలం మీ యొక్క పోలీసు చర్యల వల్ల, మీ గవర్నమెంటు పాలసీ మంచిగా లేక పోవడం వల్ల, ఆ జిల్లాల్లో రాడికల్ ఉద్యమం బాగా పెరుగుతోంది. రాడికల్స్‌ను ఐసోలేట్ చేయాలంటే వాళ్ళ సమస్యలు ఏమిటి, వాటిని పరిష్కారం చేయడానికి మీరు ఇనిషియేట్ తీసుకొని చేయాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు మీటింగులు పెట్టారు. కాని ఒక్కటి కూడా ఇంప్లిమెంటు కాలేదు. కలవల సారయ్య అని మందమర్రిలో ఒక కార్మికుడున్నాడు. ఆయన కొడుకును పోలీసులు అరెస్టు చేసి తీసుకు వెళ్ళారు. ఈ రోజు వరకూ అతని అడ్రసు లేదు. ఆయన భార్య ఇక్కడకు అసెంబ్లీకి కూడా వచ్చింది. హోం మినిస్టరు కోడెల శివప్రసాదు రావు గారికి మెమో రాండం ఇచ్చింది. స్పీకర్ గారికి కూడా ఇప్పించాము. సి. ఎం. గారితో కూడా కల వడం జరిగింది. కాని పాపం హరిజన కార్మికుని కొడుకు అడ్రసు ఈనాటి వరకూ లేదు. ఎక్కడో ఎన్‌కౌంటర్‌లో చచ్చిపోయుంటాడు. ఎన్‌కౌంటర్ పేరు మీద చాలా మంది అమాయక కార్మికులను బలి చేస్తున్నారు. ఇదేక్కడి ప్రభుత్వం? ...

వైపు నేను లెఫ్ట్ అంటారు. ఎన్. టి. ఆర్. గారు గెలిచినప్పుడు నక్సలైట్లకు రెడ్ సెల్యూట్ అన్నారు. ఇప్పుడు నక్సలైట్లను అందరికి కాల్చి చంపేదానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. రాత్రిపూట అన్నం పెట్టమనీ వాళ్లు అడుగుతారు. ఉదయం పూట పోలీసులు వచ్చి అన్నం ఎందుకు పెట్టారనీ కొడతారు. కార్మికుడు ఉద్యోగం చేసే పరిస్థితిలో లేడు. సింగరేణి కంపెనీ, మందమర్రి, రామకృష్ణాపురం, శ్రీరాంపూర్, గోదావరి ఖని, ఎల్లందు, కొత్తగూడెంలో కష్టమయిన పరిస్థితులున్నాయి. కార్మికులు ఉద్యోగం చేయడానికి ఇబ్బంది జరుగుతోంది. ప్రభుత్వం వారి పాలసీని పునరాలోచించి కార్మికులపైన జరుగుతున్న ఈ దమన కాండను ఆపుచేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. లేకపోతే కార్మికులు మనకు అండగా ఉండరు. కార్మికులు న్యాయం చేయరు. ఈ విషయంలో ఇప్పటికయినా మినిమమ్ వేజెస్ వెంటనే అమలు చేయాలి. తక్కువ జీతాలు ఉన్న వాళ్ళకు కాస్ట్ ఆఫ్ లివింగ్ ఇండెక్సు క్రింద ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తామన్నారు. ఇంద్రారెడ్డిగారు ఉన్నప్పుడు చెప్పారు. సోదరులు, మా జనతా పార్టీలో ఉండేవారు ఇప్పుడు ఆయన తెలుగుదేశంలో మంత్రి అయ్యారు. ఇప్పుడు తెలుగు దేశం సెక్రటరీ కూడా అయ్యారు. ఆయన మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు చాలా ప్రామిస్ చేసాడు. కార్మికులకు చాలా న్యాయం చేస్తాను అన్నారు. మరి ఇప్పుడు ఆయన లేరు. జనార్ధన్‌గారు వచ్చారు. ఉత్సాహవంతుడు యువకుడు. ఆయన కూడా అడుగుజాతి జనం నుంచి వచ్చారు. ఆయన అయినా ఏమయినా చేస్తాడా అంటే అన్నగారి ఆదేశం కావాలి. అన్నగారిఆదేశంలేనిదే ఆయన ఏమీచేయలేడు. కీ అన్న గారి చేతిలోఉంది. తాళం విప్పితే ఓపెన్ అవుతుంది. లేకపోతే బంద్ అవుతుంది. మరి ఈ పరిస్థితులలో ఈ ప్రభుత్వం నడుస్తున్నది కాబట్టి, మినిస్టర్సుకు ఇండిపెండెన్స్ లేదు కాబట్టి పరిస్థితి ఇలా ఉంగి. లేబర్ మినిస్టర్ ఇండిపెండెంట్‌గా, ఓపెన్‌గా డెసిషన్ తీసుకొని ఈనాడు సమస్య పరిష్కారం చేయగలుగుతారా అంటే అది సాధ్యం కాదు. కాబట్టి ఇప్పటికయినా ప్రభుత్వం కార్మికుల విషయంలో, కార్మిక వ్యతిరేక విధానాన్ని విడనాడి కార్మికులకు అనుకూలంగా చట్టాలు తెచ్చి, అనుకూలంగా పనిచేస్తే తప్పకుండా గుర్తిస్తారు. కార్మికుల దగ్గర ఒక మంచి గుణం కూడా ఉంది. ఆయనకు ఎవరయితే లాభం చేస్తారో వారిని నెత్తిన పెట్టుకుంటారు. నష్టం చేస్తే వాడినికాలి క్రింద పెడతాడు కార్మికుడిలో మంచి కూడ ఉంది. పనిచేసేవాడిని మర్చిపోడు. లాభంచేసిన వాళ్ళను ఎప్పుడూ మర్చిపోడు. కాబట్టి ప్రభుత్వం ఇప్పటికయినా కార్మికవ్యతిరేక విధానాలను విడనాడి కార్మికులకు న్యాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. కార్మికుల వెల్‌ఫేర్ ఫండ్ పెట్టారు. మేము ఆరోజు ఆ బిల్లును ఆపోజు చేసాము.—ఇంద్రారెడ్డిగారు ప్రపోజల్ పెడితే. సొమ్ము ఒకడిది సోకు ఒకడిది. మేనేజ్‌మెంట్ ఇవ్వాలి. కార్మికుడు ఇవ్వాలి. ఈ గవర్నమెంటు వాళ్ళ మీద అజమాయిషి చేస్తుందట. వీళ్ళెవరండి అజమాయిషి చేయడానికి ? మేము ట్రేడ్ యూనియన్స్. ప్రతి ఇండస్ట్రీలో వెల్‌ఫేర్ ఫండ్ పెట్టుకొంటాము. మేనేజిమెంటు, యూనియన్, మేమూ ముగ్గురం కలిసి ఆ వెల్‌ఫేర్ ఫండ్ డిస్ట్రిబ్యూట్ చేసుకొంటాము. ఆ సంస్థలో పని చేసే కార్మికుల కష్ట సుఖాల గురించి ఆలోచిస్తాము వారి వెల్‌ఫేర్ చూస్తాము. మేమే అజమాయిషి

చేస్తాము అంతే. అదీ కాకుండా ప్రభుత్వం నేరుగా అధికారం తీసుకొంది. అది కూడా ఎవరు చేయాలి ? మేము ఆల్ ట్రేడ్ యూనియన్స్‌ను పిలవమన్నాము. పేర్లు ఇవ్వమన్నారు. పేర్లు ఇచ్చాము. మరి ఆ కమిటీ ఎప్పుడు కాన్స్టిట్యూట్ అవుతుందో చూడాలి. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం కూడా వెల్‌ఫేర్ ఫండ్‌లో 50 శాతం వాళ్ళు ఇస్తే 50 శాతం ప్రభుత్వం వేస్తుంది. అప్పుడు ప్రభుత్వానికి నైతికంగా అధికారం ఉంటుంది. కమిటీకి చైర్మన్‌గా మినిష్టరుగారున్నా మాకు అభ్యంతరం లేదు. కాబట్టి వెల్‌ఫేర్ ఫండ్స్ చేయాలి. క్రొత్త చట్టాలు తీసుకు వచ్చామా ? నిజంగా ముఖ్యమంత్రిగారు ఇన్నాళ్ళు బ్రిటిష్ గవర్నమెంటులో ఉన్నటువంటి చట్టాలే ఉన్నాయి. వాటిని మార్చేదానికి వీలయినంతవరకూ ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. మల్లేష్ (స్పైదారం) :—అధ్యక్షా, ఇండస్ట్రియల్ మరియు లేబర్ చట్టాలను క్రొత్త క్రొత్తగా కొన్ని సృష్టించి, కార్మికుల శ్రేయస్సు కోసం కల్పించిన దానిని నేను మనస్ఫూర్తిగా సమర్థిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా నా నియోజక వర్గంలో ఉన్నటువంటి మాంచెస్టర్ ఆఫ్ ఇండియా అనబడినటువంటి రామగుండం ప్రాంతం మన రాష్ట్రానికే కాకుండా యావత్ భారత దేశంలో పెద్ద ఇండస్ట్రియల్‌కు సంబంధించిన ఫ్యాక్టరీలు నా నియోజక వర్గంలో ఉన్నాయి. వాటి కోసం ప్రభుత్వం చేసిన సంకల్పాన్ని, కృషిని కార్మికులకు చేసిన మంచి పనులను కొన్ని మీ ముందు ఉంచుదామనే ఉద్దేశంలో ఈ అవకాశాన్ని తీసుకొన్నాను. ముఖ్యంగా ఈరోజు కేంద్రంతో సంబంధం ఉన్నటువంటి, రాష్ట్ర అధికారంతో సంబంధం ఉన్నటువంటి ఫ్యాక్టరీస్ మా దగ్గర ఉన్నాయి. దానిలో ఫ్యాక్టరీలు నడవడానికి మూల కారణమయిన బొగ్గు ఉత్పత్తి కరీంనగర్ జిల్లాలో గోదావరి ఖని పట్టణంలో ఉంది. ఇది మొత్తం సింగరేణికి సంబంధం ఉంది. యావత్ సింగరేణి కంపెనీలో లక్షా ఇరవై వేల కార్మికులున్నారు. ఈ బొగ్గు ఉత్పత్తితో మన రాష్ట్రమే కాక, ఇతర రాష్ట్రాలకు కూడా బొగ్గును అందించే కార్యక్రమం అక్కడి మేనేజిమెంట్ వల్ల, కృషి వల్ల జరుగుతోంది. ఫెర్టిలైజర్స్ ఫ్యాక్టరీలో గత సంవత్సరం నేషనల్ ఫ్యాక్టరీకి సంబంధం ఉన్న గత రెండు సంవత్సరాల నుండి 30 శాతం కరెంటు కోత ద్వారా వారికి లాస్ వచ్చింది. దానిని పురస్కరించుకొని రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగారి వద్దకు తీసుకు వెళ్ళిన సందర్భంలో ఆ 30 శాతం కరెంటు ఈ సంవత్సరం 1988-89 సంవత్సరానికి ఇవ్వవలసిందిగా కోరితే వారు దయతో అంగీకరించి 30 శాతం కరెంటు కోతను ఎత్తివేస్తారు. రైతులకు కావలసిన యూరియాను అందజేయడానికి ఆ ఫ్యాక్టరీని రాష్ట్ర మ.12-40 ప్రభుత్వం కల్పించింది. రైతులకు ఆసరాగా విత్తనాలను అందజేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. 30 శాతం ఒక్కొక్క కార్మికునికి అనగా రు. 30 నుంచి 120 వరకు ఇన్‌సెంటివ్‌గా ఇవ్వడం జరిగింది. దేశానికి వేరు, రాష్ట్రానికి వేరు అని రాష్ట్రం భావించలేదు. ఇవి కల్పించడంలో దేశంలో మొట్టమొదటి రాష్ట్రమని చెప్పక తప్పదు. ఎన్‌టిపిసి విషయం చూస్తే గత 15 సంవత్సరాలుగా అక్కడున్నటువంటి భూనిర్వాసితులకు, ల్యాండు కోల్పోయిన వారికి ఇంతవరకు ఏ ఉద్యోగం ఇవ్వలేదు.

ఆ సమస్యను పరిష్కరించలేదు. కాని, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ముఖ్యంగా రైతులకు అన్యాయం జరగకుండా చూడడం జరిగింది. ఫ్యాక్టరీ వేసిన తరువాత వారికి ఉండడానికి ఇళ్ళు తినడానికి తిండి, కట్టుకోవడానికి గుడ్డ కల్పించవలసిన అవసరాన్ని మేనేజిమెంటు గుర్తించలేకపోయిన సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని 40 రోజులు రిలే నిరాహారదీక్ష కూర్చున్న తరువాత అప్పుడు ఉన్నటువంటి లేబరు మినిష్టరుగారు, లేబరు కమీషనరుగారు, అసిస్టెంట్ లేబరు కమీషనరుగారు వచ్చి, 250 పోస్టులను నిజమైన భూనిర్వాసితులకు కల్పించారు. ఈరోజు ప్రభుత్వం తరఫున ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఇంకోవిషయం కూడా చెప్పదలచు కున్నాను. మే నెల వరకు కార్మికులనందరిని తీసుకుంటామని అన్నారు. ఇంతవరకు కొంత మందిని మాత్రమే తీసుకున్నారు. ఐటిఐ, ఎలక్ట్రీషియన్స్‌ను మాత్రమే తీసుకున్నారు. మిగతా కార్మికులను తీసుకోలేదు. దయచేసి వారిని కూడా అతి తొందరలో తీసుకోవాలని కార్మిక మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. నేషనల్ సూపర్ థర్మల్ పవర్ కార్పొరేషన్‌కు సంబంధించి మొన్నఒక క్వశ్చన్ వచ్చింది. విచిత్రంగా ఉంది. కొన్ని ఫ్యాక్టరీలకు బొగ్గు సరఫరా చేయడం లేదన్నారు. నేషనల్ థర్మల్ పవర్ స్టేషన్‌లో గాని, ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీలో గాని దాదాపు ఒక లక్ష టన్నుల బొగ్గు ఉన్నది. ఒకవేళ స్ట్రయికు జరిగినా, బందు జరిగినా, 10 రోజుల వరకు సరిపడ ఒక లక్ష టన్నుల బొగ్గు అదనంగా ఉన్నది రాష్ట్రప్రభుత్వం ఈ నేషనల్ ఫ్యాక్టరీస్ విషయంలో ఏ మాత్రం చిన్నచూపు చూడడం లేదని సభాముఖంగా మనవి చేస్తున్నాను. అక్కడ 10 వేలు, 20 వేల మంది ఎన్ఎంఆర్‌లుగా రోజు వారి వేతనంపై పని చేస్తున్నారు. రు. 7-8 తెచ్చుకునే వారు, వారికి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 17 రూపాయల వరకు పెంచినందుకు ప్రభుత్వానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. మేనేజిమెంటు మరియు కార్మికుల కృషి ద్వారా ఈ దేశం, ఈ రాష్ట్రం బాగుపడుతుంది. ఆ దృష్టిలోనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కార్మికులకు 'శ్రమశక్తి' లాంటి అవార్డులను సంవత్సరానికి ఒకసారి అందచేస్తున్నది. అందువల్ల వారికి సంతోషాన్ని కల్పించడమే కాకుండా, ఉత్పత్తిని పెంచే అవకాశం కల్పించినందులకు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ప్రత్యేకంగా అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. సింగరేణి కంపెనీలో కొన్ని అవకతవకలు ఉన్నాయని చెప్పకతప్పదు. తట్టమోసే కార్మికుడిని 'ఫిల్లర్' అంటారు. వీరు బొగ్గు బావిలో పని చేస్తారు. బూట్లు వగైరా ధరించి బావిలో దిగవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో వారు కష్టపడి పని చేస్తారు. బావిలో 6-7 కి. మీ. పోయిన తరువాత ఎక్కడ అయితే బ్లాస్టు చేస్తుంటామో అక్కడ వారు పని చేస్తుంటారు. వారు ఈ దేశానికి కావలసిన బొగ్గును ఉత్పత్తి చేసే కార్మికులకు కనీస సౌకర్యాలు తీర్చడానికి ముందుకు రావడం లేదు. త్రాగడానికి నీరు, గాలి, కరెంటు ఇవి మూడు ముఖ్యమైనవి. సింగరేణి

కంపెనీలో లక్షా 20 వేల మందికి ఇవి అవసరం, వాటిని తీర్చడానికి మేనేజిమెంటు గాని, లేబరు మినిస్టరుగాని తమ విద్యుక్త ధర్మంగా భావించాలి. ఈ అవసరాలను తీర్చడానికి అక్కడున్న పరిస్థితులను అవగాహన చేసుకోవాలి. నాయని నర్సింహారెడ్డి గారు చెప్పినట్లు—పోటీ ప్రభుత్వం మాదిరిగా మేనేజిమెంటు ప్రవర్తిస్తూ, కార్మికులను కార్మిక నాయకులకు ఎలాంటి విలువ నివ్వకుండా చేస్తున్నది. కనీసం దాదాపు 15 సార్లు కార్మికులు నీరు త్రాగవలసి ఉంటుంది. కాని, అటువంటిది కూడా కల్పించకుండా నీరు లేని సందర్భాలు ఉన్నాయి. ఒక వారంరోజులు స్ట్రయికు చేస్తే కోట్ల రూపాయలు నష్టం కలుగుతుంది. దేశానికి, రాష్ట్రానికి నష్టం అవుతుంది. కార్మికులు పని చేసే స్థలాలలో కనీసం గాలి, నీరు కల్పించవలసిన అవసరం ఉంది. బొగ్గు బావులలో పైనుంచి ఫ్యానుల ద్వారా గాలిని పంపిస్తారు. అది కూడా చేయకుండా ఉన్నారు. గాలి లేదు, తట్టలు లేవు ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో సింగరేణి కంపెనీలో కోట్ల రూపాయలు లాస్ వస్తున్నది. ఇది చాలా విచారకరమైన విషయమని సభాముఖంగా తెలుపుతున్నాను. ఇంతవరకు చెప్పిన విషయాలు లోపల పని చేయడానికి సంబంధించినవి బయట పని చేసే విషయాలుచూస్తే సింగరే కంపెనీలో నా నియోజక వర్గంలో గోదావరి ఖనిలో సుమారు 40 వేలమంది ఉంటే 7 వేల ఇళ్ళు మాత్రమే ఉన్నాయి. మిగతా కార్మికులు ఎక్కడ ఉండాలి? మనకు అవగాహన ఉండదు. 40 వేల ఇళ్ళు కట్టించలేకున్నా, గుడిసెలు, పాకలు లాంటివి అయినా ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. ఎక్కడయినా కట్టుకుంటే మేనేజిమెంటు తీసేస్తుంది. 'అమ్మ పెట్టదు, అడుక్కు తిననియ్యదు' అన్నట్లుగా ఉన్నది. గుడిసెలు ఉన్నవారికి కరెంటు ఇవ్వరు, గవర్నమెంటుకు రిప్రజెంటేషన్ చేస్తే పోల్స్ ఇచ్చింది. తరువాత బుల్‌డోజర్స్‌తో కంపెనీ వాటిని కూలగొట్టింది. వెల్‌ఫేర్ దృష్ట్యా చూస్తే ప్రతి విషయం వారు చూడాలి. గుడిసెలు మీరు కట్టరు, కరెంటు ఇవ్వరు, నీరు ఇవ్వరు ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో అక్కడున్న కార్మికులు ఎంతవరకు బ్రతుకగలరని ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నది. సింగరేణి కాలరీస్‌లో పెద్ద మోసం, దగా ఉన్నది. ఎన్.ఎం.ఆర్.లుగా పని చేస్తున్న వారిని పర్మనెంటు చేయాలి. 5 సంవత్సరాలు అయినా కూడా ఇంతవరకు వారిని పర్మనెంటు చేయలేదు. దీని విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఖచ్చితమైన నిర్ణయం తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. మైన్స్‌లో పని చేసేవారు, తట్టలు మోసే వారిని దయచేసి అంగీకరించి, వారిని పర్మనెంటు చేయాలని ప్రాధేయపడుతున్నాను. ఇది కేవలం కోల్‌మైన్స్‌కు సంబంధించి కాకుండా కేశోరామ్ సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలో కూడా ఇలాగే ఉన్నది. ఇది ప్రైవేటు ఫ్యాక్టరీ. టాటా బిర్లాకు సంబంధించిన కంపెనీ. ఈ కంపెనీలో ఉన్న అన్యాయం ఎక్కడా లేదు. ఇక్కడ డస్టు టవర్ లేదు. కొన్ని ఫ్యాక్టరీస్‌లో సిమెంటు డస్టు టవర్స్ ఉన్నాయి. కేశోరామ్ సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలో 20 సంవత్సరాల నుంచి లేదు. ఈ డస్టు అంతా కార్మికుల శరీరంలోకి పోవడమే కాకుండా, అక్కడ ఉన్న పంటలు అన్నీ నాశనం అయ్యే అవకాశం ఉన్నది. అక్కడ ప్రక్కనే ఉన్నటువంటి గుట్టలకు ప్రమాదం వున్నది. అక్కడ వున్నటువంటి బండలు, అక్కడ దున్నే రైతుల మీద, ఎద్దుల మీద మ.12-50 పడే అవకాశాలు కోకొల్లలుగా వున్నాయి. డస్టుకు టవర్ పెట్టి డస్టులో నీరు కలిపి భూమిలోపలికి పంపే విషయాన్ని పరిశీలించకపోతే అక్కడి కార్మికులకు, రైతు

లకు నష్టం జరిగే అవకాశం వుంది కనుక దయచేసి త్వరిక ఈ విషయంలో ఆలో చించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అంతే కాకుండా స్టేట్ మరియు సెంట్రల్ గవర్న మెంట్సుకు సంబంధించిన వీవింగ్ అండ్ స్పిన్నింగ్ మిల్ నా నియోజకవర్గంలో వుంది. మనం ఆకలి చావులను గురించి పేపర్లలో చదివింది నాస్తనం. సిలోన్ నుండి, లంక నుండి వచ్చిన కాందిశీకులు మనదగ్గర వున్నారు. స్టేట్ గవర్నమెంట్ కొంత ఫండ్, సెంట్రల్ గవర్నమెంటు కొంత ఫండ్ యిచ్చి ఆ వీవింగ్ మిల్ నడిపించి అక్కడి కార్మికులకు ఉద్యోగాలను కల్పిస్తే మంచిదే. అంతే కాకుండా యింకొక విషయం కూడా మనవి చేస్తాను. వేలాది మంది కార్మికులను తీసు కుంటున్న సింగరేణి కాంరీస్‌లో, వారిని కూడా తీసు కుంటాం చెప్పలేదని కల్పించిన వారము అవుతామని కార్మిక మంత్రి గారికి సబా ..ఖకంగా విన్నవిస్తున్నాను. అంతే కాకుండా మరొక పెద్దఫ్యాక్టరీని, ఆర్డినెన్సు ఫ్యాక్టరీని మనం 1986–87లో చేజేతులా విడిచిపెట్టాను. రామచంద్రారెడ్డి గారు కూడా చెప్పారు. దీని విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిరసన తెలపినందుకు నా బాధను వ్యక్తం చేస్తున్నాను. ఎలా అంటే 1986–87 లో ఆర్డినెన్స్ ఫ్యాక్టరీ కోసం భారతదేశ ప్రభుత్వం నుండి నిపుణులను పంపించారు. మహారాష్ట్ర, కర్నాటక, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఈ మూడు రాష్ట్రాల్లో ఎక్కడ అనుకూలంగా ఉంటే అక్కడ ఈ ఫ్యాక్టరీని పెట్టాలనేది భారత ప్రభుత్వ యోచన. అప్పుడు నేను ఎం. ఎల్. ఏ. గా వున్నాను. నిపుణులు కర్నాటక, మహారాష్ట్ర చూశారు. నేను కలెక్టర్ గారు, నిపుణులు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో రెండు, మూడు స్థలాలు చూశారు. ఆ ఫ్యాక్టరీకి నీరు బాగా అవసరం. గోదావరి ప్రక్కనే వున్న అంతర్గామి దగ్గర నీరు పుష్కలంగా వుంది. కరెంటు పుష్కలంగా వుంది. కనుక ఆర్డినెన్సు ఫ్యాక్టరీని అక్కడ పెడితే బాగుంటుందని నిపుణులు, కలెక్టర్ పరమహంస గారికి, నాకు చెప్పి వెళ్లిపోయిన తరు వాత, శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు, శ్రీ శివశంకర్ పోట్లాడి లేకుండా చేశారు. ఇది నూటికి నూరుపాళ్లు నిజం. కార్మికుల శ్రేయస్సు దృష్ట్యా మనదగ్గర కావలసిన వనరులు వున్నప్పటికీ యింకొక చోటికి పోవడం అన్యాయం అని నేను భావిస్తున్నాను. కార్మికుల సంక్షేమం విషయం డిమాండ్ పుస్తకంలో చూశాను. కార్మికుల సంక్షేమ కేంద్రాలను, కార్మికుల, వారిపై ఆధారపడిన వారి ప్రయోజనం కోసం 13 కార్మిక కేంద్రాలు పని చేస్తున్నాయని అన్నారు. అందులో విశాఖపట్నం, రాజమండ్రి, విజయవాడ, గుంటూరు, సిరిపూర్ కాగజు నగర్, నిజామాబాదు, హైదరాబాదు సికిందరాబాదు పేర్లు వున్నాయి. ఆంధ్రా మాంచెస్టర్ అని చెప్పబడుతున్న రామగుండంలో కేంద్రం లేదు. కార్మిక మంత్రి గారిని దయచేసి యిన్‌క్లూడ్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మేము చిన్నగా వున్నప్పుడు, మేము చూచిన యిండస్ట్రీస్‌లో భర్తచనిపోతే భార్యకు ఉద్యోగం యిచ్చి, చిన్న పిల్లలు వుంటే వారి పోషణార్థం చిల్డ్రన్స్ క్రెచెస్‌లో పెట్టే వారు. స్త్రీలు ఉద్యోగాల నుండి వచ్చేటప్పుడు తమ పిల్లలను అక్కడ నుండి తీసుకు వెడుతూ వుండేవారు. అటు వంటి ఏర్పాటు వేలాది కార్మికులు పనిచేసే సింగరేణి కంపెనీలో లేదు. ప్రొడక్షన్ సందర్భంగా మనుషులు చావడమే తప్ప వెల్‌ఫేర్‌కు సంబంధించిన యాక్టివిటీస్‌ను

మరచిపోయారు. మాదగ్గర హెల్త్ వీక్స్ సేఫ్టీ వీక్స్ అనేవి పూర్తిగా నడచి పోయారు. 20 సంవత్సరాల క్రితం 8, 10 రోజులు సేఫ్టీ వీక్స్ లని పెట్టే వారు. దాన్నియిప్పుడు ఎందుకు విస్మరించారో నాకు అర్థం కావటం లేదు. ఆ విధానం కూడా తమరు ప్రవేశపెట్టాలని కోరుతున్నాను. అంతే కాకుండా యస్.టి.పి.పి. లో వున్న కాంట్రాక్టు లేబర్ విషయం కూడా కొంత చెప్పవలసి వుంది. స్త్రీలూ, యస్.సి. మాల, మాదిగ పేర్లతో షెడ్యూల్సు వుంటాయి. అదే విధంగా కేసోరాం సిమెంట్ ఫ్యాక్టరీలో, ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీలు వున్నాయి. వీటిలో చాలా వేరే జిల్లా వారు. లేదా డబ్బువున్నవారు. యస్. టి. యస్. సి. పేర్లతో కాంట్రాక్టు చేసి సాగిస్తున్నారు. 5 నుండి 20 మంది దాకా ఎందరు వున్నా కాంట్రాక్టు లేబర్ చట్టం ప్రకారం పెట్టుకోవచ్చు నన్నందుకు సంతోషం. కాని నిజమైన యస్.టి.యస్. సి లకు రావడం లేదు. ఇతరులు, మేనేజుమెంటుతో పొత్తు వుండి, వారికి వీరికి మధ్య వుండే సంబంధాల వల్ల చేస్తున్నారే తప్ప ఎవొకటి కాదు. నేను ఖచ్చితంగా చెబుతున్నాను.

చివరగా ఉపాధి కల్పన విషయం చెబుతాను. మా దగ్గర పెద్దపల్లి ఎంప్లాయి మెంటు ఎక్స్చేంజులో వున్నంత అరాచకం భారత దేశంలో ఎక్కడా లేదు. సింగ రేణి కంపెనీలో యస్ టిపిసి లో, యఫ్‌సిఐ లో. ఈ విధంగా లక్షలాదిమందిని అపా యింట్ చేస్తాను. అక్కడ, ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్చేంజులోని ఉద్యోగులను చూసి నట్లయితే 10 అంతస్తుల బిల్డింగులు కట్టుకొని, వుంటున్నారు. ప్రజా ప్రతి నిధులను కాని, నాయకులు గాని వెళ్లి అడిగితే సామాన్, కాదు అని చెబుతారు. చేసే తప్పులు మాత్రం కోకొల్లలు. ఇప్పుడు సింగరేణిలో ఓపన్ కాస్ట్ మైన్స్ కూడా పడుతున్నాయి. ఎంప్లాయిమెంటు వారే పేర్లు పంపించాలి. ఈ సందర్భంగా జరిగే కుంభకోణాలు కోకొల్లలు. భూముల విషయంలో, భూమి కోల్పోయిన వారికి ప్రభు త్వం కాంపెన్‌జేషన్ కూడా యివ్వవలసి వుంటుంది. ఈ విషయంలో అక్కడ వున్న టువంటి పాత పటేల్, పట్వారీలను పట్టుకొని, దొంగనాయకులు, పెద్ద , వీరంతా అక్కడ పేదవారికి ఇళ్ళు రాకుండా, వారికి కాంపెన్‌జేషన్ కూడా యివ్వని పరిస్థితులు అక్కడ ఏర్పడుతున్నాయి. ఉదాహరణకు నాగపల్లి మేడిపల్లి మొదలైన గ్రామాలలో అక్కడ కూడా ఓపెన్ కాస్టు మైన్స్ వచ్చే అవకాశాలు వున్నాయి కనుక, ఇకముందు అటువంటివి జరుగకుండా కార్మిక మంత్రి ఆ విషయంలో శ్రద్ధ వహించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. కార్మికులకు నీరు, గాలి, విద్యుత్తు, ఇండ్లు ఈ నాలుగు విష యాలలో కార్మిక మంత్రి దయతో అంగీకరించి శ్రద్ధ వహించవలసిందిగా కోరు తున్నాను. నీటి కోసం స్ట్రయిక్ చేస్తే కోటి రూపాయల నష్టం సంభవించితే, అది దేశానికి, రాష్ట్రానికి కూడా నష్టమే కదా. గాలి అనేది ప్రతివానికి కావాలి, గాలి లేకుండా, గని లోపల గాని బయటగాని బ్రతికే పరిస్థితి లేదు. గని లోపలి కార్మి కులకు గాలి సరిగా రాదు. నేను తట్ట మోసిన కార్మికుడిని తరువాత ఎం. ఎల్. ఎ. అయినాను. కార్మికుల యిబ్బందులు ఎవరికి అర్థంకావు నేను ప్రాక్టికల్‌గా పని చేసిన వ్యక్తిని కనుక చెబుతున్నాను. కార్మికులకు ఈ సౌకర్యాలు కల్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వం ఎండోమెంట్స్ మొదలైన విషయాల్లో చాలా చక్కగా చేసినందుకు ధన్యవాదాలను తెలుపుతూ, ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :- అధ్యక్షా, పరిశ్రమలకు సంబంధించిన విషయాన్ని
మ. 1-00 ప్రభుత్వం తన మూలవిధానంలో కీలకమైన అంశంగా చేసుకోవలసి ఉంటుంది. దేశాభివృద్ధికి ముఖ్యమైనవి పరిశ్రమలు, వ్యవసాయము. పైగా అభివృద్ధిని పరిగణించేటప్పుడు, దేశాభివృద్ధిని మాత్రమే గీటురాయిగా తీసుకుంటారు. పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందిన దేశాన్నే, అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా తీసుకుంటాయి. పరిశ్రమలు అభివృద్ధి అయితేనే, వ్యవసాయం అభివృద్ధి అవుతుంది. అట్లా కాకుండా కేవలం వ్యవసాయం మాత్రమే ఉంటే, వెనుకబడిన దేశంగా పరిగణించబడుతుంది. పరిశ్రమలు ప్రాధాన్యం చాలా ఎక్కువ. ఈ విషయంలో మన రాష్ట్రంలోని ప్రత్యేకమైన పరిస్థితులలో, పారిశ్రామికాభివృద్ధి కోసం — రెండు రోజులు రామచంద్రారెడ్డి గారు చెప్పిన ఉపన్యాసంలో — తెలుగుదేశం ప్రభుత్వాన్ని తిట్టిన భాగాన్ని వదిలేస్తే చేసిన సూచనలు, ఆయన అనుభవాలు చాలా విలువైనవి. వాటిని పరిగణనలోనికి తీసుకోవాలి. రాష్ట్రంలో పారిశ్రామికాభివృద్ధికి రెండు వైపులా ప్రయత్నం ఎక్కువగా జరగాలి. ఒకవైపు కేంద్రం, మరొకవైపు రాష్ట్రం ప్రయత్నం చెయ్యాలి. వాస్తవానికి కేంద్రప్రభుత్వం ఈ రాజకీయ పక్షపాతంతో తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చినప్పటి నుంచి ఈ రాష్ట్రంలో పారిశ్రామికాభివృద్ధి పట్ల కొంత శీతకన్ను వేసింది. ఇచ్చిన మాట నిలబెట్టుకోలేకపోతున్నది. డిఫెన్స్ ఫ్యాక్టరీ సమగ్రమైనది మెదక్‌లో స్థాపించడానికి నిర్ణయించి, తమిళనాడులో అసలైనది పెట్టి, పొట్టి డొక్కులను తయారుచేసే పని ఇక్కడ పెట్టారు. ఇంతకుముందే గౌరవ సభ్యుడు మల్లేష్‌గారు చెప్పారు. ఆర్డినెన్సు ఫ్యాక్టరీ పెట్టడానికి అన్ని ఏర్పాట్లు జరిగిన తరువాత, దాని అంతు తెలియకుండా పోయింది. కాజీపేటలో ప్రొపెల్లెంట్ ఫ్యాక్టరీ పెడతామని వాగ్దానం చేశారు కానీ ఇంత వరకూ అతీగతీ లేదు. కోచ్ ఫ్యాక్టరీ పేరు లేకుండానే పోయింది. కేంద్రప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా తన పక్షపాత వైఖరిని మార్చుకోవాలి. రాష్ట్ర పారిశ్రామికాభివృద్ధికి తగినంతగా కృషి చేయవలసిన అవసరం ఉంది. సహాయం అందించవలసిన అవసరం ఉంది. అయితే కేంద్రం నుంచి రాబట్టుకొనడానికి మన వద్ద కూడా కొద్దిగా నేర్పు ఉండాలి. రాజకీయ తగాదాలు రాజకీయ తగాదాలే. అదే సమయంలో రావలసినవి రాబట్టుకునే ఉపాయం ఉండాలి మిగిలిన రాష్ట్రాల వారికి సంబంధించి, కీలకమైన అధికారులు అక్కడుంటారు. అంతరంగికమైన పైరవీలు చక్కగా చేసుకుంటారు. మంత్రుల సంతకాలు తీసుకుంటారు వారి వారి రాష్ట్రాలకు కావలసిన పనులు చేయించుకుంటారు. డిల్లీలో మనకి కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ గెస్ట్ హవుస్ ఉంది. కాంగ్రెస్ హయాం నుంచీ ఉంది. వారి పుణ్యమే. అయితే అక్కడివారు ఇడ్లీ, సాంబారు సరిగ్గా ఉందా, లేదా అనేది చూడడానికే ఐ. ఏ. ఎస్. అధికారులను అక్కడ ఉంచుతారు. కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ఏ స్కీములు వస్తున్నాయి, ఎట్లా ఉంది, కేంద్ర ప్రభుత్వంలో లయజన్ ఆఫీసరు చూడడానికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అవసరమయ్యే సమాచారం అందించడానికి తగిన వాతావరణం అక్కడ సమీకరించే పద్ధతిలేదు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత లైజన్ పని అప్పచెప్పడం జరిగినా ఫలితం ప్రత్యేకంగా లేదు. లెక్క తీయండి

తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన నాటి నుంచి, ఏ మేరకు ఎన్ని క్రొత్త స్కీములు తెచ్చారు? ఎన్ని వచ్చేట్లు చేశారు? ఇక్కడ నుంచి అక్కడకు వెళ్లిన మంత్రులకు ఎం. ఎల్. ఎ లకు సరిగ్గా వసతులు ఉన్నాయా, లేదా అనేది చూడడానికే ఉన్నారా? కేంద్రంలో మనం కూడా ఒక భాగం, మన రాష్ట్రం ముఖ్యమైనది. మన జనాభా నిష్పత్తి ప్రకారం రావలసినవి అన్నీ రాబట్టుకుంటున్నామా అనే పారిశ్రామిక చైతన్యాన్ని, జాతీయ చైతన్యాన్ని తెచ్చే కమిటెడ్ ఆఫీసర్స్‌ని వేయండి. ఫుల్ పవర్స్ వారికి ఇవ్వండి. వారిని ఉపయోగించుకోండి. అంత వరకూ కేంద్రం నుంచి మనకు ఏమిరావు. రిస్క్ కాపిటల్ స్కీములని కేంద్రం నుంచి కొన్ని ఉన్నాయి. ఇక్కడ దెబ్బతిన్న పరిశ్రమలకు సహాయం అందించడానికి, బ్యూరో ఆఫ్ ఇండస్ట్రియల్ అండ్ ఫైనాన్సింగ్ రీకన్‌స్ట్రక్షన్, ఇండస్ట్రియల్ రీకన్‌స్ట్రక్షన్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా ఉంది. వారికి ఊరికే ఉత్తరాలు వ్రాస్తే ఇస్తారా? వారి చుట్టూ బలపం కట్టుకొని తిరగాలి. ఒకటికి పదిసార్లు తిరిగే అనుకూల వాతావరణం కలుగచేయాలి. ఈ రాష్ట్ర అభివృద్ధి కోసం డివోట్ అయి పనిచేసే విధంగా నాయకులు ఉండాలి. అటువంటి కమిటెడ్ అధికారులు ఉండాలి. అందుకు రాష్ట్రప్రభుత్వం కృషి చేయాలి. రాజకీయ తగాదా వేరు. అదీ, ఇదీ కలగాపులగం చేయరాదు. ఇక రాష్ట్రం విషయానికి వస్తే, 1987 డిసెంబరు నాటికి 14 వేల 64 యూనిట్స్ సిక్ అయినాయి. ఇది చాలా దారుణం. ఒకవైపు పరిశ్రమలు అభివృద్ధి కావాలని ఆలోచిస్తున్నాము. మరొక వైపు వేల సంఖ్యలో పరిశ్రమలు సిక్ అయినాయి. కారణం చెప్పాలి. రాజకీయంగా దీనికి కారణాలున్నాయి. దేశంలో గుత్తాధిపత్యం పెరుగుతున్న కొద్ది గుత్త పెట్టుబడిదార్ల ఆధునిక యంత్రాల మీద ఆధిపత్యం పెరుగుతున్న కొద్దీ, చిన్న, మధ్య తరహా పెట్టుబడిదారుల పారిశ్రామిక యూనిట్స్ తట్టుకోలేక, నాశనం అవుతున్నాయి. మరొకవైపున, చిన్న యూనిట్స్ బ్యాంకుల నుంచి వచ్చిన డబ్బు మింగేస్తున్నాయి. ఐ. డి. పి, డబ్బు మింగుతారు. అంతా మింగేసి, ఖాళీ చేసి, దివాలా తీసి, వేరేగా, స్వంతంగా పెట్టుకుంటారు. ఇట్లా ప్రభుత్వాన్ని మోసం చేయడం, ఆర్థిక సంస్థలను మోసం చేయడం జరుగుతోంది. అంతా మిస్‌మేనేజిమెంట్. దుర్వినియోగం చాలా విషయాలలో జరుగుతోంది. అషామాషిగా కాకుండా, సిక్ అనేది ఎందుకు వచ్చిందనేది చూడాలి. ఉద్దేశపూర్వకంగా సిక్ చేసిన వారిని జైలులో పెట్టే విధానం ఉండాలి. ప్రభుత్వం కటిన చర్యలు తీసుకుంటేనే సాధ్యం అవుతుంది. చర్యలు తీసుకోవాలంటే, అంతా మన వారేగా? ఎవరిని ముట్టు కుంటారు. ఒకరు ఒక నాయకునికి అల్లుడు. మరొకరు, ఇంకొకరికి బావ ... ఎట్లా ముట్టుకుంటారు? అంతా మనవారే. ఈ రకమైన బంధుప్రీతితో, ఆశ్రిత పక్షపాతంతో ఉండరాదు. దీనికి తావులేకుండా సిక్ యూనిట్స్ యొక్క మోసం బయటపెట్టి, కటిన చర్యలు తీసుకోవాలి. అప్పుడే సాధ్యం అవుతుంది. కాకపోతే సాధ్యం కాదు. ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలున్నాయి. వీటిలో కేంద్ర ప్రభుత్వమే ఒక వ్యతిరేక వైఖరి అవలంభించుతున్నది. తన పారిశ్రామిక విధానాన్ని మార్చుకుంది. ప్రభుత్వ రంగాన్ని రిజర్వ్ చేయబడిన కొన్ని సంస్థలకు ప్రయివేటుగా ఇచ్చింది. ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో 20 శాతం ప్రయివేటు రంగానికి ఇవ్వడానికి

ప్రస్తావం చేశారు. బహుశా ఎలక్షన్స్ ముందో తరువాతో చేయబోతారు. ఇక రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వైఖరి ఏమిటి? ఈ ప్రభుత్వం బిజినెస్ చెయ్యడానికి లేదు అంటారు. దేశ రక్షణకి, అభివృద్ధికి పరిశ్రమలే రాష్ట్రంలో అవసరం. వ్యక్తిగతంగా పెట్టుబడిదారుల చేతులో పెట్టడం పద్ధతికాదు. ప్రభుత్వ రంగంలో ఆల్విన్, ఆర్ టి సి వంటి సంస్థలున్నాయి. ప్రభుత్వ రంగంలో నష్టంవచ్చింది. ఆల్విన్ నిస్సాన్ జపాన్‌కి ఇస్తే ఎట్లా బాగవుతుంది? ఎందుకు అవుతుందనేది ఆలోచించాలి. మొత్తంగా చూస్తే, టాటా, బిర్లాల వంటి పెద్దలున్నారు — వారి వాటా మొత్తంలో 20 శాతం కంటె మించి లేదు. 10, 15 శాతమే ఉంటుంది. మిగిలినా అంతా ప్రభుత్వందో, ఆర్థిక సంస్థలదో, బ్యాంకులదో ఉంటుంది.
వ. 1–10 అంటంగా 10, 15, 20 శాతం లోపు పెట్టగలిగిన వాడు, 80 శాతం పెట్టుబడి మీద పరిపాలన సాగిస్తూ వాళ్ళు లాభం పొందుతున్నారు. మరి మనం ఎందుకు దివాళా తీస్తున్నాము? దీనికి రెండు కారణాలున్నాయి. మొదటి కారణం ఇటువంటి ప్రభుత్వ రంగాన్ని నడపడానికి ఉంచబడే ఆఫీసర్ను, ఇది నా బాధ్యత, నేను అభివృద్ధి చేస్తాను అనేటువంటి స్కిల్, అటువంటి చైతన్యం, పట్టుదల ఉన్నవాళ్లను పెట్టండి ఇదెక్కడో శిక్షరా అనుకొని, శిక్ష వేసుకొన్నట్లుగా ఆఫీసర్ భావించకుండా ఉండాలి. అలాంటి అధికారులను పంపితే అది దివాళా తీయడం తప్ప జరిగేదేమీ లేదు. ఇప్పుడు మనం చూస్తున్నాము. ప్రభుత్వం వారు ఎట్లా తయారయ్యారు? అధ్యక్షా, ఇది శాసన సభ. దీనిలో ఈ మైకు ఎక్కడ నుంచి వచ్చింది? వేరే దేశం నుంచి వచ్చింది. ఫిలిప్స్ కంపెనీ నుంచి వచ్చింది. అంటే మన దేశంలో ఇది తయారు కాదా? ఇది కూడా ఉత్పత్తి చేసుకొనే శక్తిసామర్థ్యాలు మనకి లేవా? ఉన్నాయి, కానీ వాళ్ల దగ్గర నుంచి తెచ్చుకొంటే కమీషన్ దొరుకుతుంది. ఇక్కడ దొరకదు కదా? పర్సెంటేజీ కమీషన్ దొరకదు. పర్సెంటేజీల కొరకు ఆశపడి మన పారిశ్రామికాభివృద్ధి నాశనం చేసుకొంటున్నాము. దేశంలో వాళ్ళు చేస్తున్నారు, రాష్ట్రంలో కూడా అందుకు జాగ్రత్త పడకుండా దానికి దోహదపడే చర్యలు తీసుకొంటున్నాము. అది మంచిది కాదు. దానికి ఒక సూచన చేయదలచుకొన్నాను. మన ప్రభుత్వం కూడా రాష్ట్ర స్థాయిలో ఈ పరిశ్రమలను నిర్వహించడానికి అవసరమయిన ప్రత్యేక ట్రెయినింగ్ క్లాసెస్‌ను పెట్టండి. ఇదివరకు అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో ఏ.పి.ఎ.ఎస్. ఎట్లా ఉన్నదో పోనీ దాని విలువను వారు గుర్తించకపోయినా, ఈనాడు మూర్ఖత్వంతో వ్యవహరిస్తున్నారో, వారిని పోనివ్వండి. మూర్ఖత్వంతో వున్న ఇటువంటి అధికారులను, నాయకులను వదిలేయండి. ఇక్కడున్నటువంటి ఈ ఇండస్ట్రీస్ విషయంలో అయినా కనీసం ఆ విధమైన ప్రత్యేక ట్రైనింగు ఇవ్వండి. ఆల్ ఇండియాలో ఐ.ఎ.ఎస్., ఐ.పి.ఎస్ ఇవన్నీ ఉన్నాయి కదా అట్లాగే ఈ ఇండస్ట్రీస్ విషయంలో పబ్లిక్ సెక్టార్స్ నడిపే విషయంలో ఎందుకు అలాంటి ట్రైనింగ్‌లు ఉండకూడదు? పోనీ వాళ్ళు పెట్టకపోతే పెట్టకపోయారు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అయినా చొరవ తీసుకొని చేయాలని నేను సూచన చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో బ్యాంకుల పరిస్థితి వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వాల యొక్క స్కీములు

జయప్రదం చేసే విధానంలో బ్యాంకు సహాయం చేయవలసి ఉంది. కానీ దురదృష్టం ఏమంటే ఈ బ్యాంకులు సహాయం చేయకపోగా ఒక విధంగా సహాయ నిరాకరణ చేస్తున్నాయి. కేంద్ర అధికారం ఎంత? రాష్ట్ర అధికారం ఎంత? ఇద్దరి పాత్రలో అసలు అధికారం అంతా వారిదే. ఈ బ్యాంకర్సు ప్రైవేటు పెట్టుబడులతో మిలాకత్ అయ్యాయి. దీనినే రాజకీయ అర్థశాస్త్ర పరిభాషలో ఫైనాన్స్ క్యాపిటల్ అంటారు. ఈ విధంగా పారిశ్రామిక పెట్టుబడి, బ్యాంకింగ్ పెట్టుబడి రెండు కలసి పోయే ధోరణి పెరుగుతోంది. ఇది ఒక రకంగా చెప్పాలంటే దేశాభివృద్ధికి చాలా ప్రమాదకరమైన టెండెన్సీ. మనం చేయవలసింది ఏమిటి? ఇప్పటికయినా ఈ బ్యాంకుల మీద ప్రభుత్వం యాజమాన్యం ఉండాలి. ఆ డబ్బు ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలకు, అవసరమయిన అభివృద్ధికి ఉపయోగించుకొనేటట్లు చూడాలి తప్ప మరి వేరుగా ఉండకూడదు. ఇక మైన్స్ విషయం, నీటిలో మొట్టమొదటి విషయం. ఖమ్మం జిల్లాలో మైలారం రాగి గనులు చాలా ప్రసిద్ధి చెందిన గనులు. అని రెండు సంవత్సరాల నుంచి మూత పడ్డాయి. ఎందుకు మూత పడింది? 1200 మంది పని చేసే కార్మికులు ఉద్యోగాలు లేకుండా అయ్యారు దానిలో ఉన్న యంత్ర సామగ్రి అంతా తుప్పు పట్టి పోతోంది. ఇప్పటికయినా ప్రభుత్వం ఎందుకు చేయకూడదు? ఖనిజ సంపద చాలా విలువయినది కదా? ఈ ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేస్తున్నాను. తక్షణమే తీసుకోండి, దానిని పునరుద్ధరించండి. మైలారం రాగి గనులను అభివృద్ధి పరచండి. ఇలాగే రాయలసీమలో మైకా గనులున్నాయి. ఈ మైకా గనులు పెద్ద సాయి. ప్రైవేటు వ్యక్తులు — మద్రాసు దగ్గరగా ఉంది. వాళ్ల మార్కెటు చాలా పెద్దది. దానిని ఆసరగా చేసుకొని ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన మైకా అంతా వాళ్ళే మింగిపోతున్నారు. పైగా ప్రైవేటు వ్యక్తుల చేతులలో ఉన్నటువంటి దా. ప్రభుత్వానికి ఏమీ అధికారం లేకుండా ఉంది. అక్కడున్న అధికారులంతా నిజాయితీపరులు ఉంటారు. వారిని నేను నిందించడం లేదు. వారు ఎప్పుడూ ఉంటారు. చచ్చేదాకా పని చేస్తారు. అటువంటి వారికి జోహార్లు, అర్పిద్దాం. దానికి కాదు పాయింట్. అత్యధిక భాగం శుభ్రంగా ప్రైవేటు వాళ్లతో మిలాకత్ అయి కమీషన్ తీసుకొని ప్రభుత్వానికి రావలసిన కోట్లాది రూపాయల విలువ గల అభ్రకాన్ని వాళ్ల రంగానికి పెట్టారు దాని మీద మీరు తగిన అజమాయిషీ పెట్టవలసిన అవసరం ఉంది. విశాఖ జిల్లాలో పాడేరు మండలంలో గిరిజన ఏరియాలో గ్రఫైట్ మైన్స్, ఫాస్ఫేట్ మైన్స్ రెడాక్సైడ్ మైన్స్ ఉన్నాయి. మొత్తం 8 రకాల మైన్స్ ఉన్నాయి. దీనిని ఒరిస్సాలో ఉన్న జయపూర్ రాజుగారికి ఎప్పుడో కౌలుకి ఇచ్చారు. ఆ కౌలుతో ఆయన అక్కడున్న వేరే సబ్ కంట్రాక్టర్‌కు ఇచ్చి చేస్తున్నారు. దీని వల్ల రెండు రకాల నష్టం జరుగుతోంది. అందులో పని చేస్తున్న లేబరర్స్‌కు చాలా తక్కువ జీతాలు, కూలీ ఇస్తున్నారు. కోటాను కోట్ల విలువ గల సంపద పీలు ద్రమింగేస్తున్నారు. ప్రభుత్వానికి రావలసిన ఆదాయం కూడా రావడం లేదు. నేను గవర్నమెంటును కోరేది వెంటనే దానిని టేకోవర్ చేయండి. గిరిజన ఏరియాలో అయినా ...కోయినా దానిని రద్దు చేసి మీరు తీసుకొని నడపాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఉపో

... ంటే ప్రోత్సాహదయ పథకాలు ఉన్నాయి. ఈ పథకాల గురించి కూడా ప్రభుత్వం రెండు రకాలుగా ఆలోచించాలి. ఏదో ఒక వృత్తి, తాను బ్రతకడమే కాకుండా తనతో బాటు మరో ఇద్దరు, ముగ్గురికిపని కల్పించే విధంగా స్కీములు చేసి అటువంటి వాటికి ప్రాధాన్యత నివ్వండి. ఎరువుల దుకాణానికో, లేక బట్టల దుకాణానికో కాకుండా వీటిని విశేషధించమని అనడం లేదు—ప్రయారిటీ మిల్లులకు, కార్ఖానాలకు, రిపేరింగ్ షాపులకు, వర్క్‌షాపులు పెట్టుకొనేందుకు మీరు ఇచ్చినప్పుడే దానికి ఉపయోగంగా ఉంటుంది. కానీ దురదృష్టం ఏమంటే చెప్పక తప్పదునాకు. కొంతమంది విజాయితీ ఆఫీసర్లున్న చోట ఈ ఈ స్కీములు సక్రమంగానే వినియోగపడుతున్నాయి. మిగతా చోట్ల అధ్యక్షా, మీరే చూడండి బ్యాంకర్సు, జనరల్ మేనేజర్ ఆఫ్ డిస్ట్రిక్ట్ ఇండస్ట్రీస్ ఇద్దరుకూడా ఒక్కటయ్యి డబ్బు పంచుకొంటున్నారు. చివరకు జరిగేది ఏమీ లేదు. స్కీములు పేరుకు కూడ లేవు కాగితాల మీద స్కీము ఉంది. డబ్బు రిలీజు అయిపోయింది. కనీసం ప్రదేశం కూడా లేదు. ఇలాంటి అక్రమాలు చాలా పెద్ద ఎత్తున జరుగుతున్నాయి. ఒక చోట అని కాదు అన్ని చోట్లా ఆలాగే ఉంది. అదే సమయంలో నేను మా వరంగల్ జిల్లావిషయంలో నా నియోజక వర్గంలో సంగతి కూడా మనవి చేస్తున్నాను. పారిశ్రామికాభివృద్ధికి మాది బాగా వెనుకబడిన ప్రాంతం. వ్యవసాయ సంపద, అటవి సంపద మా దగ్గర ఉంది. ఈ రెండింటినీ ఆధారం చేసుకొని ఎందుకు ఫారెస్టు బేస్డ్ ఇండస్ట్రీస్, ఆగ్రో బేస్డ్ ఇండస్ట్రీస్ డెవలప్ చేయకూడదు? పైగా మా అడవుల్లో బంక మట్టి బాగా ఉంది. ఈ బంకమట్టితో పోర్‌సిన్ వస్తువులు చేయడానికి వీలుంటుంది. అదే విధంగా బీడి ఆకు ఉంది. బీడి పరిశ్రమ పెట్టవచ్చు. కార్పెంటరీ డెవలప్ చేయవచ్చు, పోర్‌సిన్ డెవలప్ చేయవచ్చు. కెమికల్సు ఫ్యాక్టరీ అభివృద్ధి చేయవచ్చు. ఇనుప రాయి ఉంది. రైలు బొగ్గు ఉంది. వీటిని అన్నిటిని వినియోగించి పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి అవసరమయిన చర్యలు తీసుకొని చేయూత నివ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక లేబర్ విషయం. ప్రభుత్వానికి ఒక దృష్టి ఉండాలి. అసలు కార్మికుడు అంటే ఎవరు? కార్మికుడి పాత్ర ఏమిటి సమాజంలో? కార్మికుడు అంటే పొట్ట తిప్పలకు బ్రతకలేక పని చేస్తున్న వాడు అన్న అవగాహన పోవాలి. కార్మికుడు ఈ దేశాన్ని బ్రతికించడానికి సంపద సృష్టిస్తున్నాడు. మూల పురుషుడు. రేపు అధికారంలోకి రావలసిన వాడూ, కూర్చోవలసిన వాడూ అతనే. మన రాజ్యాంగంలో చెప్పాము. ఇండియా డెమోక్రటిక్ సెక్యులర్ అండ్ సోషలిస్ట్ రిపబ్లిక్—సోషలిజమ్ అంటే కార్మికుడి యాజమాన్యం, కార్మికుడి నాయకత్వం. కార్మికుడి అధికారమే ఉంటుంది. అలాంటి కార్మికుడి పరిస్థితి ఏవిధంగా ఉంది? పెట్టుబడి వర్గం వారు తన సంక్షోభాన్ని, బారాలన్నికార్మికుల మీద నెట్టేస్తున్నారు కూలి పెరగాలన్నా, నా ఫ్యాక్టరీ లాభంలో నడవడం లేదని అంటాడు. తాను చేసే దుర్వినియోగం, తాను చేసే దోపిడిలు అదే రకంగా పెట్టుబడి దారుల మధ్య ఉన్న బిజినెస్ చిక్కుల్లో ఉన్నా దివాళా తీతలు ఇవన్నీ కూడా కార్మికుడి మీద నెట్టుతున్నారు. ఇది అన్యాయం దీనికి వ్యతిరేకంగా గట్టిగా ఉండవలసి ఉంటుంది.

లేబర్ డిపార్టుమెంటు విషయం కూడా నేను మనవి చేస్తున్నాను. లేబర్ డిపార్టుమెంటు ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలో కమీషనర్‌గారు, జాయింట్ కమీషనర్ గారు చాలా కమిటెడ్ ఆఫీసర్సు. వారు కూడా కార్మికుల యెడల రేయింబవళ్ళు ఆలోచించి డివోటెడ్‌గా పని చేస్తున్నారు. ధన్యవాదాలు. కానీ నా భయం ఏమంటే ఈ మంచి మాట చెప్పినందుకు తెల్లవారే సరికి వారిని ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయరు కదా అని నా బాధ. ఇదివరకు కార్మికుల కోసం అట్లా గట్టిగా ఉన్నావాళ్లను, మంచి పని చేస్తున్న వాళ్లను అర్ధాంతరంగా చేసారు. దయచేసి ఇప్పుడా పిచ్చి పని మాత్రం చేయవద్దని కోరుతున్నాను. అది మీకు క్షేమం కాదు ఈనాడు అసలు కార్మిక రంగంలో ఉన్న ఇబ్బంది ఏమిటి? ట్రేడ్ యూనియన్స్ పెట్టుకోవడానికి చాలా చోట్ల మేనేజుమెంట్‌వారు అంగీకరించడం లేదు. ట్రేడ్ యూనియన్స్ పెట్టుకోవడానికి పెద్ద దెబ్బలాట అయిపోయింది. నెలల తరబడి స్ట్రయిక్ చేయవలసి వస్తోంది. ఎందుకు జరుగుతుంది? అంతేకాదు వేరియబుల్ డి. ఏ అనే పద్ధతి అనేక పరిశ్రమలలో అమలు జరగడం లేదు. మన హైదరాబాదు పరిసర ప్రాంతాలలో ఉన్న పటాన్‌చెరువు, రామచంద్రాపురంలో పరిశ్రమలలో కూడా అమలు జరపడం లేదు. మినిమమ్ వేజెస్ యాక్టును కూడా ఏలా పరిశ్రమలలో అమలు జరపడం లేదు. చేనేత, బీడి వగైరా పరిశ్రమలలో కనీస వేతన చట్టం అమలులో లేదు. ఇ. ఎస్. ఐ హాస్పిటల్ సదుపాయాలు అనేక పరిశ్రమలలో లేదు. ప్రతి చిన్న విషయానికి పోరాడవలసి వస్తున్నది. పాపం లేబర్ ఆఫీసర్స్ పిలుస్తున్నారు. మీటింగు పెడుతున్నారు కానీ లేబర్ ఆఫీసరు మాట మేనేజుమెంటు ఖాతరు చేయడం లేదు. ఖాతరు చేయని మేనేజుమెంటును శిక్షించడానికి ఏమయినా లేబర్ డిపార్టుమెంటుకు ఉన్నదా? లేదా? ఇంద్రా రెడ్డి గారు లేబరు మినిస్టరుగా ఉన్నప్పుడు ఉత్సాహంగా యాక్టు పెట్టారు. పాపం కొంత బలం దానికి ఇచ్చారు. కానీ ఇంతకు ముందు మిత్రుడు నరసింహా రెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా—ఈ మొత్తం జీవితం అంతా ఇక్కడ చూసినట్లయితే ఇన్ని సంవత్సరాలుగా ఒక్క పెట్టుబడిదారుడు పైన, కార్మికుడి పట్ల అన్‌ఫెయిర్ లేబర్ ప్రాక్టీసు చేసారనో, ఇంకేదయినా చేసారనో ఆరోపణ చేసి ఒక్కరినయినా జైలులో పెట్టిన ఉదంతం ఉన్నదా? ఎందుకు లేదూ అంటే యజమాని సత్యహరిశ్చంద్రుడు అందుకని అంటారు. డబ్బు ఉన్నవాడినే మీరు చూస్తారు. వర్గస్వభావాల వల్ల, పెట్టుబడిదారి ప్రభావము వల్ల , పెట్టుబడి దారి వర్గ ప్రభుత్వం కాబట్టే పెట్టుబడి దారు, యజమాని ఏ పని చేసినప్పటికీ అయినా సరే దానికి రక్షణ కార్మికుడికి మాత్రమే ఉంటుంది. ఈవాళ, రేపుపరిస్థితి ఎలా వున్నదనేది నాస్వంత అనుభవంతో చెబుతున్నాను వరంగల్‌లో కోహినూర్ బీడి ఫాక్టరీ విషయంలో కమీషనర్‌గారు, జాయింట్ కమీషనర్‌గారు ఎంతో శ్రద్ధ తీసుకొని మంత్రి శివారెడ్డిగారి ముందు పరిష్కారం చేశారు. వీటి అన్నిటిని ఒక వెంట్రుక ముక్కతో సమానంగా కొట్టిపారవేశారు. మా దగ్గర జాయింట్ కలెక్టర్‌ను అడిషనల్ మెజిస్ట్రేట్ హోదాలో పిలుచుకొనివచ్చి కూర్చోబెట్టి ఆయన ముందర వ్రాస్తే వారిని కూడా లెక్క చేయలేదు. ఈ విధంగా మేనేజుమెంట్‌లు ధిక్కరిస్తూ వున్నా ప్రభుత్వం ఏమి చేయులేదు. పైగా వారు పోలీసులను తీసుకువచ్చి కొట్టిస్తున్నారు. పటాన్ చెరువు ఏరియాలో వున్న లక్ష్మీ స్టార్చి ఫ్యాక్టరీవిషయంలో అక్కడున్న డిస్ట్రిక్ట్ లేబర్ ఆఫీసర్ దానిని కన్సిడరేషన్ మ 1-20

స్టేజికి తీసుకువచ్చారు. అక్కడ ఒప్పుకోలేదు. ఆ తరువాత ఏదయినా హైయర్ లెవల్‌లో జరుగుతుందా అంటే అది లేదు. అలా జరగకపోగా పోలీసులను తీసుకవచ్చి విపరీతంగా కొడుతున్నారు. అయితే క్రొత్తగా వచ్చిన లేబర్ మంత్రిగారు యువకులు ఉత్సాహవంతులు కాబట్టి ఒక బ్రహ్మాండమైన ప్రకటన చేశారు చాలా సంతోషం ట్రేడ్ యూనియన్ వ్యవహారాలలో పోలీసులు రావడానికి వీలు లేదన్నారు. మొత్తం మీద పెట్టి కొంచెము కూత ఘనంగా వున్నది. కాని అమలుజరుపగలుగుతారా అని అడుగుతున్నాను. అమలుజరుగదు. మొట్టమొదట పటాన్‌చెరువు ఏరియాలో వున్న లక్ష్మీ స్టార్చ్ ఫ్యాక్టరిని అమలుజరపండి? పోలీస్ ఇంటర్‌వెన్షన్ లేకుండా చేయండి? అది ఏమి లేదు. గుండాలను ఉపయోగించడం వాళ్ల వంతేనా? దొంగ కూలీలను తీసుకురావడం వాళ్ల వంతేనా? పోలీసులను ఉపయోగించి కేసులు పెట్టి వీపులు పగలగొట్టడం వాళ్ల వంతేనా? ఇది ఏమి పద్ధతి? పేరుకు మాత్రమే మేము వున్నామని లేబర్ డిపార్ట్‌మెంట్ కార్మికులను మోసగించడం కాదు. లేబర్ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు అవసరమైన అధికారాలు పెంచాలని కోరుతున్నాను. మేనేజిమెంట్ గొంతు పట్టుకొని వారి నిర్ణయాలు అమలుజరిపే విధంగా చేయాలి. తప్పుచేసిన కార్మికుడి విషయంలో కూడా కఠినంగా వుండాలి. అదే సమయంలో తప్పు చేస్తున్న మేనేజిమెంట్ సంగతి ఏమిటి? మేనేజిమెంట్‌లను అదుపులో పెట్టగలిగే అధికారాలు వారి చేతిలో వుండాలి. ఆ అధికారాల కోసం అవసరం అయితే శాసనంలో సవరణలు తీసుకరావాలి. రాజకీయ అవగాహనలో మార్పు రావాలి. ప్రభుత్వ వర్గ స్వభావంలో మార్పు రావాలి. మేనేజిమెంట్‌లు కార్మికులను దోచుకొంటున్నారు. చట్టాలను ధిక్కరిస్తున్నారు. అలాంటి వారిని శిక్షించాలనే దీక్ష పట్టుదల ప్రభుత్వానికి వుంటే అధికారులు సక్రమంగా పని చేస్తారు. లేకపోతే ఏమిటండి ప్రసాద్‌గారిది చాలా గొప్ప మేనేజిమెంటు. ఆయన గొప్ప యజమాని. పాపం అలాంటి ఆయనను ఎట్లా ముటు కోగలిగారు వారిది గౌరవమైన కుటుంబం ఆ గౌరవ కుటుంబం కార్మికులను దోచుకొంటున్నది. కార్మికుడు మాత్రం అధ్వాన్నుడు. కష్టం చేసే వాడు ప్రభుత్వ వైఖరిలో మార్పు రావలసిన అవసరం వున్నది. గణనీయమైన సంఖ్యలో కార్మికులున్న దగ్గర లేబర్ కోర్టులనుపెట్టాలి యిప్పుడున్న సిస్టమ్ని మార్చాలి లేబర్ డిస్‌ప్యూట్స్‌ను చాలావరకు కన్సిలియేషన్ స్టేజిలోనే పరిష్కారం అయ్యేటట్లు చూడాలి. కోర్టుల వరకు వెళ్లకూడదు. అది పెద్ద లెంగ్తీ ప్రొసీజర్ ఒక వేళ కోర్టుకు పోవలసివచ్చినట్లయితే అలాంటి కోర్టులను ఎక్కువ పెట్టి ప్రాసిక్యూటింగ్ ఏజెన్సీ కూడ లేబర్ డిపార్ట్‌మెంట్ చేతిలో పెట్టుకొని దానికి సంబంధించిన స్టాఫ్‌ను కూడా పెట్టుకొని ఖచ్చితంగా 15 రోజులలోనో, ఒక నెల రోజులలోనో తేలేట్లుగా టైమ్ బౌండ్ కార్యక్రమంగా పెట్టుకొంటే అప్పుడు కార్మికునికి న్యాయం జరుగుతుంది. అది లేకుండా ఇప్పటి మాదిరిగానే వుంటే సంవత్సరాల తరబడి కోర్టుల చుట్టూ తిరిగి తిరిగి చస్తారు. వాళ్లకు లాభం వుండదు. వ్యవసాయ కార్మికుల విషయంలో కూడా కనీస వేతనాల చట్టం వున్నది. కానీ అమలుజరపడానికి మిషనరీ లేదు. కనీసం నాలుగు మండలాలకు ఒక లేబర్ ఆఫీసర్‌ను పెట్టాలి. దాని వలన కొంత ఉపయోగం వుంటుంది. సూపర్‌విజన్ వుంటుంది. ఇల్లీగల్ లాకౌట్స్. ఇల్లీగల్ లే ఆఫ్‌ల మూలంగా ఎక్కువ నష్టం వస్తున్నది. కార్మికుల సమ్మె మూలంగా నష్టం రావటం

దు. కార్మికులెవరు సమ్మె కావాలని చేయరు. మేనేజిమెంట్‌లు ఆ విధంగా కార్మికులను ప్రేరేపిస్తున్నది. గతి లేక గత్యంతరం లేక సమ్మెలు చేస్తున్నారు తప్ప ఏ పూటకు ఆపూట కష్టం చేసుకొని బ్రతికే కార్మికుడు సమ్మె కావాలని ఆనందం కోసం చేయరు. ఆ మధ్యన మేనేజిమెంట్ వర్కర్స్ పార్టిసిపేషన్ గురించి ఒక క్రొత్త స్కీమ్ చెప్పారు. వర్కర్స్ పార్టిసిపేషన్ ఇన్ మేనేజిమెంట్స్ అనేది ఏ వుద్దేశ్యంతో పెడుతున్నారు. ఉత్పత్తి సాధన అన్నారు. ఫ్యాక్టరీ మీద, పెట్టుబడి మీద మొత్తం యాజమాన్యం యజమానికి వుంటుంది. అయితే ఈ కార్మికుడు పోయి ఏమి చేయాలంటే మరింత ఉత్పత్తి ఎలా పెంచాలి, కార్మికుడి మీద పని భారం ఎలా మోపాలి, రిట్రెంచ్‌మెంట్ ఎలా చేయాలి అనేదానికి యజమానికి సహాయం చేయడానికైనా లాభం పుంచుకోవాలి. నిజంగా వర్కర్స్ పార్టిసిపేషన్ ఇన్ మేనేజిమెంట్ కావాలంటే ఆ ఇండస్ట్రీలో, పెట్టుబడిలో కార్మికుడికి కూడా వాటా కల్పించాలి. అప్పుడు మాత్రమే ఇది సాధ్యం అవుతుంది. అంతవరదాకా సాధ్యం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలోనే మేనేజిమెంట్స్ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకోవలసిన వైఖరిలో ఒకటి గుర్తు వుంచుకోవాలి ఈ మేనేజిమెంటు వారి చేతులు దాటి పోతారా? అలా పోరు. ఎందుకంటే బ్యాంకులు మనవి. కరెంట్ మనది. నీరు మనది. అవసరమయితే వాళ్లకు రక్షణ యివ్వాలంటే పోలీసులను కూడా పంపవలసింది మనమే మేనేజిమెంట్‌ను అదుపులో పెట్టుకోడానికి ఇంత నిస్సహాయత ఎందుకు వస్తుందని? ఒకే ఒక కారణం వారిలో పెట్టుబడిదారీ వర్గ దృష్టి వుంది గనుక వాళ్లను కాపాడ దామనేది వుంది తప్ప వారి చేతిలో వనరులు లేవా? ఒక్కరోజు పోలీసులను పంపకుండా కరెంటు, నీరు బంద్ చేసి ఆ విధంగా వాళ్ల మీద అనేక రకాలైన అవకాశాలు వున్నప్పటికీ ఎందుకు ప్రభుత్వం ఏమీ చేయదు? కాంట్రాక్ట్ లేబర్ పద్ధతి ఒక మహమ్మారిలా పెరిగిపోతున్నది. దీనిని ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తున్నది. ఆర్. టి. సి. లో బరువుతెత్తే పని, డి. ఆర్. డి. ఎల్. లో వూడ్చేపని, అలాగే హాస్పిటల్స్‌లో, అనేక ఇండస్ట్రీస్‌లో, విశాఖపట్టణంలో వున్న షిప్ బిల్డింగ్‌లోను. బి. హెచ్. ఇ. ఎల్. లోను, కోరమాండల్ ఫెర్టిలైజర్స్‌లోను కాంట్రాక్ట్ లేబర్ పద్ధతి వున్నది. ఇది ఏమి పద్ధతి? ఒక వైపున కాంట్రాక్ట్ లేబర్ పద్ధతి పోవాలంటున్నాము, మరో ప్రక్కన ప్రభుత్వ సంస్థలలోనే ఈ విధమైన పద్ధతి పెడుతున్నాము. ఇది మంచిది కాదు. దీనిని మానుకోవాలి.

ఇక ఎంప్లాయిమెంట్ విషయానికి వచ్చేసరికి ప్రధానంగా ప్రభుత్వం చూడ వలసింది ఏమిటంటే ఎన్నివేల రూపాయల సబ్సిడీ ఇస్తున్నాం అనేది. ఇక్కడ సబ్సిడీ ఇవ్వండి, సహాయం చేయండి. సపోర్టింగ్ వుండాలి. కాని ఏమి జరుగుతున్నదంటే ఉదాహరణకు ఒక ఫ్యాక్టరీ పెట్టేటట్లయితే దానిలో ఒక ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్ వుంటుంది. ఆ రిపోర్ట్‌లో ఎంప్లాయిమెంట్ జనరేషన్ కూడా ఒక ఫ్యాక్టర్ వుంటుంది. దాని ప్రకారంగా ఎంప్లాయ్‌మెంట్ అక్కడ ప్రొవైడ్ చేశారా లేదా అని చూచుకోవాలి. కాని అలా చూడడం లేదే? 200 మందికి ఇస్తామంటారు. మొదటి దశలో 50 మందికి రెండవ దశలో 150 మందికి ఉద్యోగాలు ఇస్తాము అంటారు. కానీ రెండవ దశకు వచ్చేసరికి 150 మందికి గాకుండా 50 మందితోనే పనిచేయించుకొంటున్నారు. దాని

మీద చెకప్ లేదా? చెకప్ ఉన్నట్లయితే చాలా సమస్యలు పరిష్కారమవుతాయి. అది చూడాలి. నిరుద్యోగ సమస్య ప్రమాదకరంగా పెరిగిపోతున్నది. నా నియోజక వర్గం సంగతి చెబుతున్నాను. ఇక్కడ నుంచి బ్రెజిల్ దేశానికి పనివాళ్ళు కావాలని ఆఫర్ వచ్చిందట. బ్రెజిల్ వాళ్ల హెడ్ క్వార్టర్స్ ఢిల్లీలో వుందట. అక్కడ రెండు సంవత్సరాలు పని చేస్తే తిండి, బట్ట యిచ్చి రెండు లక్షల రూపాయలు నగదు ఇస్తారని ఏజెంట్లు చెప్పి మొదలు 500 రూపాయలు ఇవ్వాలని తరువాత 1500 రూపాయలు ఇవ్వాలి అన్నారట. ఢిల్లీలో ట్రెయినింగ్ పెట్టిస్తామని, జిల్లా టికెట్లు కూడా కొని పంపిస్తామని అంటే ఒక్క నా నియోజక వర్గంలోనే 1600 మంది నుండు 500 రూపాయలు ఇచ్చేసారు. ఇది ఏమిటయ్యా మా జనం అంతా అక్కడకు పోతున్నారు అని నేను ఐ. జి. దొరగారికి టెలిఫోన్ చేసి మాట్లాడితే ఆయన ఏమో నాకు ఇదంతా తెలియదు తెలుసుకొంటాను అంటారు. ఒక్క నెల రోజులలో నాలుగుసార్లు టెలిఫోను చేసినా నాకు తెలియదన్నారు. ఇది మన ఇంటలిజెన్స్ డిపార్ట్‌మెంట్ గొప్ప తనం. బ్రెజిల్ లాంటి దేశాలకు పోవడానికి మన కార్మికుడు సిద్ధపడి వున్నారంటే నిరుద్యోగ సమస్య ఎంత తీవ్ర స్థాయిలో వున్నదో అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వం ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంటల్ వర్క్స్ తీసు
మ. 1-30 కోవాలి. దీనికి డబ్బు అవసరం. ధనికుల దగ్గర నుంచి డబ్బు రాబట్టే ప్రయత్నం చేయాలి. ఆ ప్రయత్నం చేయకుంటే లాభం లేదు. సివిల్ సప్లయిస్ శాఖలోను ఎ.పి.ఐ.డి.సి. శాఖలోని ఉద్యోగస్థుల సింపుల్ సమస్యలు పరిష్కరించాలి. రెండు సంవత్సరాల క్రిందట ముఖ్యమంత్రిగారితో మీటింగ్ పెట్టాను. అప్పుడు ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పారు. కమీషనర్‌గారు, ఎం. డి. గారు వున్నారు కాబట్టి మీ లెవల్ లోనే పరిష్కరించుకోండన్నారు. ఎం.డి. గారు, కమీషనర్‌గారంటే వ్యక్తిగతంగా నాకు అత్యంత గౌరవం వున్నది. కానీ వారందరు డబ్బు ఖర్చు అయ్యే పని చేస్తే ముఖ్యమంత్రిగారి నుండి ఎక్కడ మొట్టికాయలు వస్తాయో అని డబ్బులు ఖర్చుకాని పని చేస్తే మెప్పులు వస్తాయనే అవగాహనలో ఆఫీసర్లు వున్నారు. దాని వలన మా పనులు దెబ్బతింటున్నాయి. చిన్నదానికి, పెద్దదానికి ఆందోళన అవుతున్నది. దయచేసి వారి సమస్యలను పరిష్కరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

చైర్మన్ :— సభ తిరిగి సోమవారము అనగా 27-3-1989 నాడు ఉదయము 8-30 గంటలకు సమావేశమగుటకు గాను వాయిదా వేస్తున్నాను.

(సభ తిరిగి సోమవారము అనగా 27-3-1989 నాడు ఉదయము 8-30 గంటలకు సమావేశమగుటకు గాను మధ్యాహ్నము 1-32 నిముషములకు వాయిదాపడినది.)